Klimata un enerģētikas ministrija

Klimata un enerģētikas ministrija

Pētījums par apdrošināšanas nozares pilnveidošanu klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšanai

Ziņojums
2024. gada 26. marts

KPMG Baltics SIA

Iepirkums Nr. KEM 2023/3: 2.daļa

Šajā ziņojumā ir 115 lapas

© 2024 KPMG Baltics SIA, Latvijā reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību un KPMG neatkarīgu dalībfirmu, kuras saistītas ar Apvienotajā Karalistē reģistrētu privātu garantiju sabiedrību "KPMG International Limited", globālās organizācijas dalībfirma. Visas tiesības aizsargātas.

Dokumenta klasifikācija: publisks

Saturs

1. Ziņojuma sagatavošanas pamats 11
1.1. Vispārējs situācijas apraksts 11
1.2. Darba apjoms 11
1.3. Ziņojuma struktūra 13
1.4. Ierobežojumi 14

2. Secinājumu kopsavilkums 15

3. Metodoloģija 33

4. Pašreizējās izmantotās prakses novērtējums un analīze apdrošināšanas nozarē Latvijas līmenī, kā arī starptautiskā un ES līmenī kontekstā ar klimata pārmaiņu radīto risku apdrošināšanu iedzīvotājiem, komersantiem, valsts un pašvaldību iestādēm un tautsaimniecības nozarēm 34
4.1. Pašreizējās Latvijā izmantotās prakses novērtējums un analīze 35
4.2. Starptautiskā un ES līmeņa dokumentu novērtējums un analīze par pašreizējām izmantotām praksēm klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku kā dabas katastrofas, ekstremāli laikapstākļi, plūdi u.c. apdrošināšanu iedzīvotājiem, komersantiem, valsts un pašvaldību iestādēm un tautsaimniecības nozarēm. 53
4.3. Principa “nenodarīt būtisku kaitējumu” (Do No Significant Harm) ievērošanas novērtējums un analīze apdrošināšanas nozares regulējumā 60
4.4. Identificēt valstis, kā labās prakses piemērus, apskatot valstīs esošos normatīvos aktus (prasības) un administratīvās procedūras klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku apdrošināšanai un identificējot priekšrocības un trūkumus katras valsts apdrošināšanas nozarē 69

5. Pētījumā izstrādātās vadlīnijas klimata pārmaiņu risku radīto zaudējumu mazināšanai 93

Pielikums Nr. 1: Informācijas avotu saraksts 105

Pielikums Nr. 2: Interviju saraksts 106

Pielikums Nr. 3: KPMG pieeja pētījumam (atbilstoši KPMG iesniegtajai informācijai iepirkuma dokumentācijā) 108

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: konfidenciāls

Pielikums Nr. 4: Anketa 113

Pielikums Nr. 5: Konferences un semināri 114

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: konfidenciāls

Tabulu saturs

Tabula Nr. 1 : Pētījuma darba apjoms 11

Tabula Nr. 2 : KPMG secinājumi 15

Tabula Nr. 3 : KPMG conclusions 24

Tabula Nr. 4 : Nedzīvības apdrošināšanas veidi 44

Tabula Nr. 5 : Nedzīvības apdrošināšanas veidi, kas saistīti ar klimata pārmaiņu radīto risku apdrošināšanu 46

Tabula Nr. 6 : Ekspertu interviju saraksts 49

Tabula Nr. 7 : Priekšrocības un trūkumi pētījumā analizēto valstu sniegtajiem apdrošināšanas pakalpojumiem klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku apdrošināšanai 81

Tabula Nr. 8 : Pētījumā apskatītie apdrošināšanas nozares specifiskie kritēriji ES un/ vai EEZ valstu un Latvijas salīdzināšanai 83

Tabula Nr. 9 : Apdrošināšanas segtās dabas katastrofas 83

Tabula Nr. 10 : Pētījumā analizēto ES un/ vai EEZ valstu un Latvijas izveidotās sistēmas apdrošināšanas pakalpojumu sniegšanai 84

Tabula Nr. 11 : Apdrošināšanas polises seguma daļa 2023. gadā, kas ir attiecināma uz dabas katastrofu riskiem 86

Tabula Nr. 12 : Dabas katastrofu apdrošināšanas reitings, balstoties uz dabas katastrofu risku novērtējumu un kopējo apdrošināšanas prēmiju pret IKP 87

Tabula Nr. 13 : Zaudējuma rādītājs, kas ir attiecība pret parakstītajām apdrošināšanas prēmijām un apdrošināšanas atlīdzībām 2022. gadā 88

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: konfidenciāls

Tabula Nr. 14 : Kopsavilkums pētījumā izstrādātajām vadlīnijām klimata pārmaiņu risku radīto zaudējumu mazināšanai 94

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: konfidenciāls

Attēlu saturs

Attēls Nr. 1 : Pētījuma mērķis ilgtspējas kontekstā 34

Attēls Nr. 2 : Globālās virsmas vidējās temperatūras izmaiņas (°C) 34

Attēls Nr. 3 : Klimata pārmaiņu radītie riski 35

Attēls Nr. 5 : Katastrofu risku kopsavilkums 39

Attēls Nr. 6 : VUGD apdraudējumu Latvijā klasifikācija 39

Attēls Nr. 7 : Maksātspējas II standarta formulā iekļauto risku struktūra 40

Attēls Nr. 8 : Maksātspējas II katastrofas apakšmoduļa iedalījums 41

Attēls Nr. 9 : Klimata pārmaiņu radītie riski saistībā ar dabas katastrofām 41

Attēls Nr. 10 : EAAPI NAT CAT rekalibrācijas laika nogrieznis 42

Attēls Nr. 11 : Latvijas finanšu tirgus dalībnieki saistībā ar nedzīvības apdrošināšanas pakalpojumiem (produktiem) 43

Attēls Nr. 12 : Pētījumā saņemto anketu apkopojums 48

Attēls Nr. 13 : Ar ilgtspēju saistītie normatīvie akti Eiropas Savienībā 54

Attēls Nr. 14 : Apdrošināšanas aizsardzības trūkuma elementi 55

Attēls Nr. 15 : 2023. gada apdrošināšanas aizsardzības trūkums 55

Attēls Nr. 16 : ES Taksonomijā norādīto sektoru salīdzinājums ar tautsaimniecības nozarēm 56

Attēls Nr. 17 : Zaudējumi no klimata katastrofām un to ietekme - “kāpņu pieeja” 57

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: konfidenciāls

Attēls Nr. 18 : ECB apzinātie apdrošināšanas pakalpojuma pieejamībai noturības risinājuma elementi 58

Attēls Nr. 19 : ECB kopsavilkums apdrošināšanas aizsardzības trūkuma mazināšanai 59

Attēls Nr. 20 : ECB apkopojums par morālo apdraudējumu un tā ietekmi uz apdrošināšanas pakalpojuma pieejamību 60

Attēls Nr. 21 : Princips “Nenodarīt būtisku kaitējumu” un pētījumā analizētā vides mērķa “Pielāgošanās klimata pārmaiņām” saikne 61

Attēls Nr. 22 : Klimata pārmaiņu zaudējumu process un aizsardzības līnijas 62

Attēls Nr. 23 : Izvirzītie mērķi Eiropas klimata noturības uzlabošanai 63

Attēls Nr. 24 : Riska vērtības nodošanas ķēde 64

Attēls Nr. 25 : Apdrošināšanas produktu iedalījums 64

Attēls Nr. 26 : Globālās Adaptācijas Komisijas kopsavilkums par apdrošināšanas pakalpojuma noturības struktūru 65

Attēls Nr. 27 : Apdrošināšanas nozares izaicinājumi attiecībā uz pielāgošanos klimata pārmaiņām 66

Attēls Nr. 28 : Apdrošināšanas nozares iespējas ietekmēt pielāgošanos klimata pārmaiņām 67

Attēls Nr. 29 : ESAO noteiktie izaicinājumi un šķēršļi apdrošināšanas pakalpojuma pieejamībai klimata pielāgošanās procesā 68

Attēls Nr. 30 : ESAO apkopotie risinājumi apdrošināšanas pakalpojuma pieejamības izaicinājumu novēršanai 68

Attēls Nr. 31 Francijas apdrošināšanas sistēma 71

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: konfidenciāls

Attēls Nr. 32 Dānijas apdrošināšanas sistēma 75

Attēls Nr. 33 Čehijas apdrošināšanas sistēma 77

Attēls Nr. 34 Apvienotās Karalistes apdrošināšanas sistēma 79

Attēls Nr. 35 : Latvijas apdrošināšanas seguma daļa, kas attiecināma uz dabas katastrofu riskiem Latvijā 2023. gadā 85

Attēls Nr. 36 : Latvijas dabas katastrofu apdrošināšanas vērtējums 2023. gadā 87

Attēls Nr. 37 : Latvijas apdrošināšanas sistēma 89

Attēls Nr. 38 : Sniegto rekomendāciju savstarpējā sasaiste un to ieviešanas secība 104

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: konfidenciāls

Lietoto terminu definīcijas un saīsinājumu skaidrojums

Apdrošināšanas sabiedrība	Latvijas Republikā reģistrēta akciju sabiedrība vai Eiropas komercsabiedrība, vai savstarpējās apdrošināšanas kooperatīvā sabiedrība, kurai saskaņā ar likumu "Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likums" ir tiesības veikt apdrošināšanu
Dabas katastrofas	Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumā minētās dabas katastrofas: • ģeofiziskās — zemestrīces, zemes nogruvumi, • hidroloģiskās — pali, plūdi, ledus sastrēgumi, • meteoroloģiskās — lietusgāzes, krusa, sniega sanesumi, vētras, viesuļi, • klimatoloģiskās — stiprs sals vai karstums, apledojums, sausums, mežu un kūdras purvu ugunsgrēki, • bioloģiskās — epidēmijas, epizootijas, epifitotijas, • kosmiskās — meteorītu nokrišana, ģeomagnētiskās vētras
CAT	Katastrofu (*Catastrophe CAT*) notikumi, kas saistīti ar dabas katastrofām un cilvēka izraisītām katastrofām
CCR	Centrālais pārapdrošināšanas fonds (Francija, *Caisse Centrale de Réassurance)*
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
EAAPI	Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādes (*EIOPA, European Insurance and Occupational Pensions Authority*)
ECB	Eiropas Centrālā banka
EEZ	Eiropas Ekonomiskās zonas
EK	Eiropas Komisija
EM	Ekonomikas ministrija
ES	Eiropas Savienība
ESAO	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (OECD,*Organisation for Economic Co-operation and Development*)
FKTK	Finanšu un kapitāla tirgus komisija
HES	Hidroelektrostacija

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

IeM	Iekšlietu ministrija
INTS	Latvijas Bankas interneta statistikas datubāze
IKP	Iekšzemes kopprodukts
Katastrofa	Notikums, kas izraisījis cilvēku upurus un apdraud cilvēku dzīvību vai veselību, nodarījis kaitējumu vai radījis apdraudējumu cilvēkiem, videi vai īpašumam, kā arī radījis vai rada būtiskus materiālos un finansiālos zaudējumus un pārsniedz atbildīgo valsts un pašvaldības institūciju ikdienas spējas novērst notikuma postošos apstākļus (*Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumā lietots termina skaidrojums*)
KPMG vai Izpildītājs	SIA "KPMG Baltics SIA", vienotais reģistrācijas Nr. 40003235171, juridiskā adrese Roberta Hirša iela 1,Rīga, LV-1045
KEM	Klimata un enerģētikas ministrija vienotais reģistrācijas Nr. 40900039891, juridiskā adrese Maskavas iela 165, Rīga, LV-1019
LB	Latvijas Banka
Līgums	2023. gada 27. novembrī noslēgtais Pakalpojuma līgums (Nr. IL/29/2023/KEM) starp Klimata un enerģētikas ministriju un "KPMG Baltics SIA"
LVĢMC	VAS "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs"
Maksātspēja II	Eiropas Komisijas 2014. gada 10. oktobra deleģētā regula (ES) Nr. 2015/35, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 25. novembra direktīvu 2009/138/EK par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapdrošināšanas jomā
MK	Ministru kabinets
MKP	Maksātspējas Kapitāla Prasības
NACE	Eiropas Kontu sistēma 1995 (EKS 95) un ES Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija
NAT CAT	Katastrofu (*Natural Catastrophe NAT CAT*) notikumi, kas saistīti ar dabas katastrofām
Pētījums	Pētījums par apdrošināšanas nozares pilnveidošanu klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšanai
PPP	Privātā un publiskā sektora partnerība

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Projekts	Norvēģijas finanšu instrumenta 2014. – 2021. gada perioda programma "Klimata pārmaiņu mazināšana, pielāgošanās tām un vide" iepriekš noteiktais projekts Nr. LV-CLIMATE-0001 "Klimata pārmaiņu politikas integrācija nozaru un reģionālajā politikā"
Proliferācija	Ieroču izplatīšana
SAA	Starptautiskā Aktuāru Asociācija (*International Actuarial Association*)
SEG emisijas	Siltumnīcefekta gāzu emisijas
SMKP	Standarta maksātspējas kapitāla prasības
SVID	Analīze, nosakot stiprās puses (Strengths), vājības (Weaknesses), iespējas (Opportunities) un draudus (Threats)
VARAM	Valsts aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VUGD	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
ZM	Zemkopības ministrija

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

1. Ziņojuma sagatavošanas pamats

1.1. Vispārējs situācijas apraksts

Iepirkuma priekšmets: Pētījums par apdrošināšanas nozares pilnveidošanu klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšanai (turpmāk – Pētījums).

Pētījums tiek finansēts Norvēģijas finanšu instrumenta 2014. – 2021. gada perioda programmas "Klimata pārmaiņu mazināšana, pielāgošanās tām un vide" iepriekš noteiktā projekta Nr. LV-CLIMATE-0001 "Klimata pārmaiņu politikas integrācija nozaru un reģionālajā politikā" (turpmāk – Projekts) ietvaros. Projekta mērķis ir uzlabot klimata pārmaiņu politikas plānošanas konsekvenci un atbilstību valstiskā līmenī, kā arī palielināt tās integrāciju nozaru un reģionālajā politikā.

Pētījuma mērķis: novērtēt pašreiz izmantoto praksi un izstrādāt vadlīnijas apdrošināšanas nozares pilnveidošanai, lai mazinātu klimata pārmaiņu ietekmē radītos zaudējumus iedzīvotājiem, komersantiem, valsts un pašvaldību iestādēm un tautsaimniecības nozarēm.

Saskaņā ar 2023. gada 27. novembrī noslēgto Pakalpojuma līgumu (turpmāk – "Līgums") starp Klimata un enerģētikas ministriju (turpmāk – "KEM") un "KPMG Baltics SIA" (turpmāk – "KPMG") KPMG veica pētījuma izstrādi atbilstoši Līgumā noteiktajam darba apjomam.

1.2. Darba apjoms

Balstoties uz Līgumu, Pētījumam noteikts darba apjoms uzrādīts Tabulā Nr.1.

Tabula Nr. 1: Pētījuma darba apjoms

1. Izstrādāt pētījumu par pašreizējo izmantoto praksi klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku apdrošināšanā, kas sniegtu apdrošināšanas nozares (normatīvo prasību, administratīvo procedūru, apdrošināšanas pakalpojumu u.c.) novērtējumu un analīzi, kā arī vadlīnijas tās pilnveidošanai, lai mazinātu klimata pārmaiņu ietekmē radītos zaudējumus iedzīvotājiem, komersantiem, valsts un pašvaldību iestādēm un tautsaimniecības nozarēm.	
Ievadziņojums	
Pašreizējās izmantotās prakses Latvijā novērtējums un analīze	• Veikt politikas plānošanas dokumentu, normatīvo aktu (prasību) un administratīvo procedūru, kas regulē apdrošināšanas nozares darbību saistībā ar klimata pārmaiņu radīto risku (t.sk. dabas katastrofas, ekstremāli laikapstākļi, plūdi u.tml.) apdrošināšanu iedzīvotājiem, komersantiem, valsts un pašvaldību iestādēm un tautsaimniecības nozarēm, novērtējumu un analīzi. • Veikt apdrošināšanas nozarē esošo dalībnieku institucionālo atbildību un to funkciju novērtējumu un analīzi. • Veikt apdrošināšanas nozares piedāvāto pakalpojumu (produktu) novērtējumu un analīzi, kas saistīti ar klimata pārmaiņu radīto risku (t.sk. dabas katastrofas, ekstremāli laikapstākļi, plūdi u.tml.) apdrošināšanu iedzīvotājiem, komersantiem (t.sk. lauksaimniekiem, mežsaimniekiem u.c.), valsts un pašvaldību iestādēm (īpaši tādās klimata pārmaiņu ietekmētās jomās kā ainavu plānošana, tūrisms, bioloģiskā daudzveidība, ekosistēmu pakalpojumi, civilā aizsardzība, katastrofu pārvaldīšana,

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

	būvniecība, infrastruktūra, veselība, labklājība, lauksaimniecība, mežsaimniecība). • Identificēt un aprakstīt tautsaimniecības nozares Latvijā, kurās pašlaik tiek piedāvāti apdrošināšanas pakalpojumi pret klimata pārmaiņu un/vai laikapstākļu radītiem riskiem, kā arī norādīt un aprakstīt tautsaimniecības nozares, kurās šādus apdrošināšanas pakalpojumus būtu nepieciešams ieviest vai pilnveidot • veikt vismaz 7 apdrošināšanas komersantu (pēc nepieciešamības var anonimizēt) aptauju par klimata pārmaiņu radīto risku (t.sk. dabas katastrofas, ekstremāli laikapstākļi, plūdi u.tml.) apdrošināšanas datu pieejamību. Datu pieejamības gadījumā, lūgt apdrošināšanas komersantiem sniegt šos datus konfidenciālai analīzei pētījuma vajadzībām. Veikt apdrošināšanas komersantu sniegto datu analīzi reģionu līmenī, pa tautsaimniecības nozarēm, klimata pārmaiņu risku radīto zaudējumu apmēriem (ja pieejami) u.tml. • ja apdrošināšanas dati par klimata pārmaiņu radīto risku (t.sk. dabas katastrofas, ekstremāli laikapstākļi, plūdi u.tml.) apdrošināšanu nav pieejami vai no apdrošināšanas komersantiem netiek sniegti, veikt vismaz 10 padziļinātas, strukturētas ekspertu intervijas, novērtējot un analizējot apdrošināšanas komersantu sniegtos apdrošināšanas pakalpojumus par klimata pārmaiņu radīto risku (t.sk. dabas katastrofas, ekstremāli laikapstākļi, plūdi u.tml.) apdrošināšanu. Padziļināto ekspertu intervijas struktūru un jautājumus saskaņot ar KEM.
Starptautiskā (t.sk. Ekonomikās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD)) un ES līmeņa dokumentu (tiesību aktu, ziņojumu, vadlīniju, pētījumu un citu publiski pieejamu informācijas avotu) novērtējums un analīze par pašreizējām izmantotām praksēm klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku kā dabas katastrofas, ekstremāli laikapstākļi, plūdi u.c. apdrošināšanu iedzīvotājiem, komersantiem, valsts un pašvaldību iestādēm un tautsaimniecības nozarēm.	
Principa “nenodarīt būtisku kaitējumu” (*Do Not Significant Harm*) ievērošanas novērtējums un analīze apdrošināšanas nozares regulējumā.	
Starpziņojums	
Identificēt vismaz 3 (trīs) Eiropas Savienības un/vai Eiropas Ekonomiskās zonas dalībvalstis (kā labās prakses piemērus) un saskaņot tās ar KEM.	• Sagatavot pētījuma starpziņojumu par katrā identificētajā valstī esošajiem normatīvajiem aktiem (prasībām) un administratīvajām procedūrām klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku apdrošināšanai iedzīvotājiem, komersantiem, valsts un pašvaldību iestādēm un tautsaimniecības nozarēm. • Sagatavot pētījuma starpziņojumu par identificētajām priekšrocībām un trūkumiem katras valsts apdrošināšanas nozarē un sniegtajiem apdrošināšanas pakalpojumiem klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku apdrošināšanai iedzīvotājiem, komersantiem, valsts un pašvaldību iestādēm un tautsaimniecības nozarēm; • Izvēlēties vismaz 5 (piecu) apdrošināšanas nozares specifiskie salīdzināšanas kritēriji un tie jāsaskaņo ar KEM. Balstoties uz izvirzītajiem un saskaņotajiem salīdzināšanas kritērijiem, KPMG jāveic šajā punktā identificēto valstu salīdzinājums ar Latviju par klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku apdrošināšanu iedzīvotājiem, komersantiem, valsts un pašvaldību iestādēm un tautsaimniecības nozarēm (pieejamie produkti (tai skaitā risku uzskaitījums, ko iespējams apdrošināt), nozares normatīvo aktu regulējums, administratīvās procedūras u.c.); • Sagatavot argumentētus secinājumus un ieteikumus Latvijas apdrošināšanas nozares (procedūru, normatīvo prasību, apdrošināšanas tirgus un pakalpojumu) pilnveidošanai, lai mazinātu klimata pārmaiņu risku radītos zaudējumus iedzīvotājiem, komersantiem, valsts un pašvaldību iestādēm un tautsaimniecības nozarēm.

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

2. Izstrādāt vadlīnijas, kas ietver argumentētus ieteikumus apdrošināšanas nozares (t.sk. rīcībpolitiku, normatīvo aktu (prasību), administratīvo procedūru, apdrošināšanas pakalpojumu) pilnveidošanai, lai mazinātu klimata pārmaiņu ietekmē radītos zaudējumus iedzīvotājiem, komersantiem un tautsaimniecības nozarēm	
Izstrādāt argumentētus ieteikumus apdrošināšanas nozares un tās sniegto pakalpojumu pilnveidošanai, lai mazinātu klimata pārmaiņu risku radītos zaudējumus iedzīvotājiem, komersantiem, valsts un pašvaldību iestādēm un tautsaimniecības nozarēm, t.sk. argumentētus ieteikumus nepieciešamajiem uzlabojumiem.	Veidot argumentētus ieteikumus, iekļaujot tos: • rīcībpolitiku izstrādē; • normatīvajos aktos un to prasībās (aptverot visas tautsaimniecības nozares); • administratīvajās procedūrās (piemēram, ilgtspējīgu investīciju piesaiste, atļauju izsniegšanas procesos, teritorijas attīstības plānošanas nosacījumos un procedūrās, ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrā u.c.). • apdrošināšanas tirgus pilnveidošanā, piemēram, apdrošināšanas prēmiju apmēra pārskatīšana, apdrošināšanas komersantu konkurences palielināšana u.c.; • apdrošināšanas datu (apdrošināšanas prēmiju, izmaksāto atlīdzību un tml.) iegūšanas un uzkrāšanas sistēmas izveidei saistībā ar klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku apdrošināšanu; • attiecībā uz alternatīvu risku pārvaldības veidu izvērtēšanu, gadījumiem, kad apdrošināšana nav pieejama vai nav ekonomiski pamatota (tajā skaitā pārapdrošināšana un valsts atbalsts).
Balstoties uz punktā augstāk sniegtajiem ieteikumiem, izstrādāt:	• Novērtējumu šo ieteikumu ieviešanas ietekmei uz valsts un/vai pašvaldību budžetu; • Norādījumus nepieciešamajām izmaiņām institucionālajās atbildībās šo ieteikumu ieviešanai; • Piedāvāto ieteikumu ieviešanas saistīto potenciālo risku izvērtējumu (SVID analīze / iespējamie īstenošanas termiņi).
Izstrādātās vadlīnijas (atbilstoši šajā sadaļā noteiktajām prasībām) KPMG sagatavo rakstiskā ziņojumā un iesniedz KEM noteiktajā termiņā.	
KEM rīko semināru apdrošināšanas nozares pārstāvjiem un citiem interesentiem, kurā KPMG ir jāiepazīstina ar pētījuma rezultātiem, izstrādātajām vadlīnijām, kā arī jāpiedalās diskusijās.	

1.3. Ziņojuma struktūra

Ziņojums ietver informāciju par novērtēšanas laikā veiktajiem uzdevumiem un to rezultātiem:

— 1. daļa: Ziņojuma sagatavošanas pamats;
— 2. daļa: Secinājumu kopsavilkums (latviešu un angļu valodā);
— 3. daļa: Metodoloģija;
— 4. daļa: Pašreiz izmantotās prakses novērtējums un analīze apdrošināšanas nozarē Latvijas līmenī, kā arī starptautiskā un ES līmenī kontekstā ar klimata pārmaiņu radīto risku apdrošināšanu iedzīvotājiem, komersantiem, valsts un pašvaldību iestādēm un tautsaimniecības nozarēm;

  Identificēt 3 (trīs) Eiropas Savienības un/vai Eiropas Ekonomiskās zonas dalībvalstis kā labās prakses piemērus.

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

— 5. daļa: Pētījumā izstrādātās vadlīnijas klimata pārmaiņu risku radīto zaudējumu mazināšanai;
— Pielikumi.

1.4. Ierobežojumi

Izstrādāto ziņojumu esam sagatavojuši periodā no 2023. gada 27. novembra līdz 2024. gada 26. martam.

Mēs esam sagatavojuši šo ziņojumu, balsoties uz informāciju, ko mums sniedza KEM un pētījumā iesaistītās puses (apdrošināšanas sabiedrības, apdrošināšanas sabiedrību filiāles, apdrošināšanas sabiedrību asociācija un citas), un, ja nav norādīts citādi, mēs neesam mēģinājuši pārbaudīt šo informāciju vai lūgt tās neatkarīgu apstiprinājumu. Galvenie informācijas avoti, ko izmantojām savā analīzē, ir dokumentācija un dati, ko sniedz KEM, pētījumā iesaistītās puses un publiski pieejamā informācija (skatīt Pielikumu Nr. 1). Ja mums sniegtā informācija ir neprecīza, maldinoša vai nepilnīga, ja tiks atklāta papildu informācija vai ja kāds no mums sniegtajiem paskaidrojumiem ir nepareizs vai maldinošs, visi šeit minētie konstatējumi, interpretācijas vai atzinumi var būt nepilnīgi un varētu būt radījuši citādākus rezultātus, šādā gadījumā mēs paturam tiesības, taču mums nav pienākums, grozīt mūsu ziņojumu.

Lai gan pakalpojumus sniedzam atbilstoši augstiem darba ētikas principiem, izmantojot mūsu pieredzi ar likumdošanas un labās prakses prasībām, mēs nevaram garantēt, ka esam identificējuši visas Latvijas, Eiropas un starptautiskās likumdošanas un labākās prakses prasības klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku apdrošināšanas jomā. Mūsu darbs ir balstīts uz pašlaik spēkā esošajiem Pētījumam saistošajiem normatīvajiem aktiem, politikas plānošanas dokumentiem un labas prakses vadlīnijām, tādēļ visi komentāri un ieteikumi, kas attiecināmi uz mūsu darbu, attiecas uz šo laika posmu un tos nevar uzskatīt par atbilstošiem pirms vai pēc pārbaudes perioda.

Procedūras, kas veiktas, sagatavojot šo ziņojumu, nav revīzija vai atestācija, ko nosaka Starptautiskās grāmatvežu federācijas izdotie Starptautiskie revīzijas standarti vai citas revīzijas vadlīnijas Latvijā. Attiecīgi šajā ziņojumā minētie secinājumi un novērojumi nav uzskatāmi par revīzijas atzinumu vai citu apliecinājuma formu.

Veicot Pētījumu, mēs sniedzam komentārus, ieteikumus un vērtējumu, kas saistīts ar juridiskajiem, normatīvajiem un nozares vadošajiem standartiem, balstoties uz mūsu pieredzi klientu konsultēšanā. Šie komentāri, ieteikumi un vērtējums balstās uz mūsu zināšanām un pieredzi, kas gūta nozares institūciju izstrādāto piemērojamo dokumentu (t.sk. tiesību aktu, ziņojumu, vadlīniju, pētījumu un citu publiski pieejamu informācijas avotu) interpretēšanā. Mēs nevaram garantēt, ka mūsu redzējums atbilst attiecīgo regulējošo institūciju uzskatiem.

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

2. Secinājumu kopsavilkums

KPMG sniedz kopsavilkumu par Pētījuma laikā identificētajiem secinājumiem atbilstoši Ievadziņojumā un Starpziņojumā ietveramajiem darba uzdevuma jautājumiem. Secinājumus, kas iegūti darba uzdevumu izpildes gaitā, kopā ar atbilstošām atsaucēm uz Pētījuma sadaļām skatīt tabulā Nr. 2.

Tabula Nr. 2: KPMG secinājumi

Darba uzdevums	Secinājumi	Pētījuma sadaļa
Latvijas politikas plānošanas dokumentu, normatīvo aktu (prasību) un administratīvo procedūru, kas regulē apdrošināšanas nozares darbību saistībā ar klimata pārmaiņu radīto risku apdrošināšanu iedzīvotājiem, komersantiem, valsts un pašvaldību iestādēm un tautsaimniecības nozarēm, novērtējums un analīze	**Tautsaimniecības nozares politikas plānošanas dokumentu ietvarā noteiktās klimatu pārmaiņu ietekmētās jomas** 2019. gada 17. jūlijā Ministru kabinets apstiprināja "Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plānu laika posmam līdz 2030. gadam"[1]. Pielāgošanās plānā ir aprakstīti klimata pārmaiņu ietekmju radītie zaudējumi, kas tieši ietekmēs apdrošinātāju izmaksātās atlīdzības visās nozarēs. Pielāgošanās plāna virsmērķis ir mazināt Latvijas cilvēku, tautsaimniecības, infrastruktūras, apbūves un dabas ievainojamību no klimata pārmaiņu ietekmēm un veicināt klimata pārmaiņu radīto iespēju izmantošanu. Līdz ar to apdrošināšanai ir būtiska loma zaudējumu mazināšanā visās potenciāli ietekmētajās tautsaimniecības nozarēs. Pielāgošanās plāns ir izstrādāts, balstoties uz Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2009.-2014. gada programmas risku un ievainojamības novērtējuma ziņojumiem[2]. Pielāgošanās plānā apskatītas tādas klimata pārmaiņu ietekmētas jomas kā: • ainavu plānošanas un tūrisma joma, • lauksaimniecības un mežsaimniecības joma, • bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu pakalpojumu joma, • veselības un labklājības joma, • civilās aizsardzības un ārkārtas palīdzības joma, • būvniecības un infrastruktūras joma.	4.1.1.

[1] Par Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plānu laika posmam līdz 2030. gadam (likumi.lv)
[2] Risku un ievainojamības novērtējums un pielāgošanās pasākumu identificēšana. Pieejams tiešsaistē: http://www.varam.gov.lv/lat/publ/petijumi/petijumi_klimata_parmainu_joma/?doc=23668

Darba uzdevums	Secinājumi	Pētījuma sadaļa
	Ņemot vērā, ka augstāk minētās klimata pārmaiņu riskam pakļautās jomas identificētas aptuveni pirms 8 gadiem, pastāv risks, ka tās nav aktuālākās jomas Latvijas pašreizējai situācijai, kā arī tās nav salāgotas ar ES taksonomijas regulā iekļautajiem saimnieciskās darbības veidiem. **Secinājums: Nepieciešams pārskatīt Latvijas politikas plānošanas dokumentos minētās jomas un izveidot saikni ar tautsaimniecības nozarēm , kas visvairāk skartas saistībā ar klimata pārmaiņu riskiem, kā arī noteikt tās atbilstoši ES taksonomijas regulā noteiktajiem sektoriem.**	
	Normatīvo aktu ietvara papildināšana ar nepieciešamiem terminiem (piemēram, dabas katastrofas) Latvijā 2019. gadā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (turpmāk – VUGD) sadarbībā ar citām institūcijām iesniedza Ministru kabinetam izstrādātu "Valsts civilās aizsardzības plānu"[3], un 2020. gadā Ministru kabinets to apstiprināja Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likuma ietvaros[4]. Šajā plānā ir noteiktas dabas katastrofas piecās grupās (ģeofiziskās, hidroloģiskās, meteoroloģiskās, klimatoloģiskās un bioloģiskās katastrofās). **"Valsts civilās aizsardzības plāna" 1. pielikumā[5] norādītos dabas katastrofu skaidrojumus (jeb dabas parādības) noteiktajās dabas katastrofu grupās būtu nepieciešams pārskatīt**, piemēram, būtu nepieciešams nodalīt esošos riskus, ko rada operatīvās hidrometeorloģisko apstākļu izmaiņas, un šādā kontekstā stiprs sals, sniegs, putenis, apledojums, slapja sniega nogulums, karstums, apledojums un sausums būtu "Dabas katastrofas (meteoroloģiskās)". Eiropas Komisija nosaka, ka **civilās aizsardzības sistēmas ietvarā jāņem arī vērā klimata pārmaiņas un attiecīgi visi apdraudējumi jāizvērtē arī no klimata pārmaiņu ietekmes konteksta**, izvērtējot gan individuālā apdraudējuma līmenī, gan to savstarpējā mijiedarbībā, kas nereti summā veido augstāku apdraudējuma līmeni. **Secinājums: Nepieciešams pārskatīt normatīvajos aktos minētos dabas katastrofu skaidrojumus Latvijā, kā arī ņemt vērā Eiropas Komisijas noteikto par klimata pārmaiņu ietekmes kopējo ietekmes izvērtēšanu.**	4.1.1.
	Centralizēta procesa izveide klimata pārmaiņu notikumu apzināšanai Papildus noteiktajai dabas katastrofu klasifikācijai (Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums) nepieciešams valsts normatīvajos aktos noteikt klimata pārmaiņu ietekmes pazīmes un procesu, kā klimata pārmaiņu ietekme praktiski tiks identificēta (kritēriji, atbildīgā valsts iestāde utt.). Šobrīd **pietrūkst skaidra (valstiskā līmenī noteikta) procesa, kā novērtēt, vai dažādas jau notikušas dabas katastrofas atbilst klimata pārmaiņu notikumam**, piemēram, lai varētu noteikt, vai attiecīgais notikums ir saistīts ar klimata pārmaiņām, ir nepieciešams notikumu apskatīt ilgstošā laika periodā un sniegt nepieciešamā	4.1.1.

[3] https://tap.mk.gov.lv/doc/2020_09/0_IEVADS.1189.docx
[4] Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums (likumi.lv)
[5] https://tap.mk.gov.lv/doc/2020_09/1_pielikums_IESPEJAMO_APDRAUD.1189.docx

Darba uzdevums	Secinājumi	Pētījuma sadaļa
	novērtējuma (ir vai nav klimata pārmaiņu notikums) informāciju iesaistītajam pusēm (apdrošināšanas, pārapdrošināšanas sabiedrības, LVĢMC, Latvijas Banka, u.c.), lai iesaistītās puses varētu veikt nepieciešamos precizējumus datos (papildus dabas katastrofu atzīmei uzrādīt arī klimata pārmaiņu ietekmi) un ņemt to vērā risku turpmākajā modelēšanā. **Secinājums: Izvērtēt nepieciešamību izveidot centralizētu un/ vai skaidri definētu procesu klimata pārmaiņu notikumu apzināšanai, datu kvalitātes uzlabošanai dabas katastrofu un klimata pārmaiņu ietekmes riska modelēšanai.**	
	Dabas katastrofu un klimata pārmaiņu ietekmes dati EAAPI apkopo dabas katastrofas (NAT CAT) datus, izvērtējot atsevišķi klimata pārmaiņu radītos riskus no dabas izraisītajām katastrofām. Līdz šim EAAPI[6] ir norādījusi, ka dabas katastrofu dati par Latvijas teritoriju nav pieejami jeb pieejami ierobežoti. Svarīgi atzīmēt, ka datu neesamība jeb ierobežota pieejamība ietekmē apdrošināšanas sabiedrību maksātspējas rādītāja (atbilstoši standarta formulai) aprēķinu, kas pašlaik novērtē NAT CAT riskus nulles vērtībā. Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likumā noteikta prasība, ka apdrošināšanas sabiedrībām ir jāveic risku un maksātspējas pašnovērtējums, apzinot būtiskos riskus, tai skaitā, dabas katastrofu riskus. 2024. gada laikā Latvijas Banka ir ieplānojusi pārbaudes par apdrošināšanas sabiedrību veiktajiem pašnovērtējumiem. Pamatojoties uz veikto pārbaužu rezultātiem, **apdrošināšanas sabiedrībām būtu nepieciešams pārskatīt dabas katastrofu ietekmes iekļaušanu savas maksātspējas (standarta formulas) aprēķinā**.	4.1.1.
Apdrošināšanas nozarē esošo dalībnieku institucionālās atbildības un to funkciju novērtējums un analīze	**Latvijas Banka** uzrauga un regulē finanšu tirgus un tā dalībnieku darbību, tādējādi veicinot finanšu tirgus ilgtspējīgu attīstību un stabilitāti[7]. Uzraudzība tiek veikta sabiedrības interesēs, lai veicinātu: • ieguldītāju, noguldītāju un apdrošināto personu interešu aizsardzību, • finanšu tirgus ilgtspējīgu attīstību un stabilitāti, • noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanu, • starptautisko un nacionālo sankciju piemērošanu. Saistībā ar klimata pārmaiņu radītajiem riskiem VUGD ir izveidojis un Ministru kabinets ir apstiprinājis **atbildīgās iestādes par iespējamām dabas katastrofām** un apdraudējumiem. **Secinājums: VUGD izveidotajā un MK apstiprinātajā dokumentā par iespējamām dabas katastrofām un apdraudējumiem atbildīgās iestādes būtu veicama dabas katastrofu terminu precizēšana**.	4.1.2.

[6] Dashboard on insurance protection gap for natural catastrophes - European Union (europa.eu)
[7] https://www.bank.lv/darbibas-jomas/uzraudziba

Klimata un enerģētikas ministrija
Pētījums par apdrošināšanas nozares pilnveidošanu klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšanai

Darba uzdevums	Secinājumi	Pētījuma sadaļa
To apdrošināšanas nozares piedāvāto pakalpojumu (produktu) novērtējums un analīze, kas saistīti ar klimata pārmaiņu radīto risku apdrošināšanu iedzīvotājiem, komersantiem, valsts un pašvaldību iestādēm	Pētījums veikts par **nedzīvības apdrošināšanas pakalpojumiem** (produktiem). Atbilstoši "Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likumam"[8], Latvijas Banka izsniedz apdrošināšanas licences norādītajiem nedzīvības apdrošināšanas veidiem, kas tieši vai netieši ietver klimata pārmaiņu radītos riskus: • Nelaimes gadījumu apdrošināšana • Veselības apdrošināšana (apdrošināšana pret slimībām) • Sauszemes transporta (izņemot dzelzceļa transportu) apdrošināšana • Dzelzceļa transporta apdrošināšana • Gaisakuģu apdrošināšana • Kuģu apdrošināšana • Kravu apdrošināšana • Īpašuma apdrošināšana pret uguns un dabas stihiju postījumiem • Īpašuma apdrošināšana pret citiem zaudējumiem • Kuģu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšana • Vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšana • Palīdzības apdrošināšana **Īpašuma apdrošināšana pret uguns un dabas stihiju katastrofām ietver vairākus apakšproduktus, piemēram, dažādu risku segumu lauksaimniekiem.**	4.1.3.
Tautsaimniecības nozares Latvijā, kurās pašlaik tiek piedāvāti apdrošināšanas pakalpojumi un kurām tie būtu nepieciešami pret klimata pārmaiņu un/vai laikapstākļu radītiem riskiem	Pētījumā veiktajā apdrošināšanas pakalpojumu sniedzēju anketēšanā par datu pieejamību klimatu izmaiņu ietekmes novērtēšanai, kā arī intervijās ar ekspertiem (Pielikums Nr. 2) tika identificēts, ka ir klimata pārmaiņu riskam pakļautas tautsaimniecības nozares Latvijā, kurām netiek piedāvāts apdrošināšanas pakalpojums: **tādas lauksaimniecības nozares kā aitu un kazu audzēšana, zivsaimniecība un augkopība (viengadīgo, daudzgadīgo kultūru audzēšana un augu pavairošana).** **Secinājums: Ir identificētās nozares Latvijā, kas nespēj nodrošināt pietiekamu pieprasījumu pēc apdrošināšanas pakalpojumiem, tai skaitā, klimata pārmaiņu radīto zaudējumu segšanai, attiecīgi, apdrošināšanas pakalpojuma sniedzēju piedāvājumam ir ierobežojumi (riska segumam neveidojās nepieciešamais apjoms diversifikācijai).**	4.1.4.
Apdrošināšanas komersantu aptauja par klimata pārmaiņu	Pētījumā secinām, ka apdrošināšanas sabiedrības un apdrošināšanas sabiedrību filiāles Latvijā uzkrāj datus par apdrošināšanas gadījumu zaudējumiem, kur riska iestāšanās cēlonis ir dabas katastrofa (plūdi, vētra, krusa utt.).	4.1.5.

[8] https://likumi.lv/ta/id/274969-apdrosinasanas-un-parapdrosinasanas-likums

Darba uzdevums	Secinājumi	Pētījuma sadaļa
radīto risku apdrošināšanas datu pieejamību	**Secinājums: Nepieciešams atbilstošām valsts institūcijām izveidot procesu, kā novērtēt, vai dažādas jau notikušas dabas katastrofas atbilst klimata pārmaiņas notikumam, un sniegt šo informāciju iesaistītajām pusēm** (tai skaitā, apdrošināšanas sabiedrībām un apdrošināšanas sabiedrību filiālēm Latvijā).	
Padziļinātas, strukturētas ekspertu intervijas, novērtējot un analizējot apdrošināšanas komersantu sniegtos apdrošināšanas pakalpojumus par klimata pārmaiņu radīto risku apdrošināšanu	Pētījuma ietvaros tika veiktas 10 padziļinātas, strukturētas ekspertu intervijas. Galvenie jautājumi, kas tika apskatīti intervijās ar ekspertiem: - Dabas katastrofu un klimata pārmaiņu ietekmes terminu piemērošana; - Datu pieejamība un kvalitāte; - Tautsaimniecības nozares, kuras ietekmē klimata pārmaiņas; - Apdrošināšanas pakalpojuma pieejamība; - Ārējo normatīvo aktu vēlamie papildinājumi.	4.1.6.
Starptautiskā līmeņa dokumentu novērtējums par pašreiz izmantotajām praksēm klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku mazināšanai	Starptautiskā līmenī ir izveidoti vairāki dokumenti, kas ir saistīti ar klimata pārmaiņu mazināšanas pasākumiem, kā piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējā konvencija par klimata pārmaiņām un Parīzes nolīgums. Šie dokumenti ir saistīti ar klimata pārmaiņu mazināšanas aspektiem, taču apdrošināšanas nozare šajos normatīvajos aktos ir minēta tikai dažos gadījumos, lai gan ir tieši saistīta ar klimata pārmaiņu risku radīto zaudējumu segšanu.	4.2.1.
Eiropas Savienības līmeņa dokumentu novērtējums par pašreiz izmantotajām praksēm klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku mazināšanai	Eiropas Parlamenta un Padomes regulā (ES) 2020/852 (ES Taksonomijas regulā)[9] ir norādīti ilgtspējīgas saimnieciskās darbības kritēriji un izvirzītie ES mērķi klimata pārmaiņu radītu risku mazināšanā. Lai gan šajā regulā nav tieši norādīti apdrošināšanas nozares veicamie soļi, lai šo mērķi sasniegtu, ir identificēta visas Eiropas Savienības kopējā virzība. Līdz šim ir identificēti 12 taksonomijas sektori, kurus visvairāk ietekmē un kuri ir pakļauti klimata pārmaiņu riskiem: • Katastrofu riska pārvaldība; • Mežsaimniecība un atjaunošana; • Vides aizsardzība un atjaunošanas darbības; • Ražošana; • Enerģētika; • Ūdensapgāde, notekūdeņi, atkritumu apsaimniekošana un sanācija; • Būvniecība un nekustamais īpašums; • Transports; • Izmitināšanas darbības;	4.2.2.

[9] Regulation - 2020/852 - LV - taxonomy regulation - EUR-Lex (europa.eu)

Darba uzdevums	Secinājumi	Pētījuma sadaļa
	• Informācija un sakari; • Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi; • Pakalpojumi. ES Taksonomijas regulā uzrādītajiem sektoriem ir skaidri norādīti kritēriji, kas palīdz veikt katra sektora novērtēšanu tieši saistībā ar klimata pārmaiņām (klimata pārmaiņu veicināšanu un pielāgošanos tām). Šie sektori nav tieši attiecināmi uz Latvijas tautsaimniecības nozaru iedalījumu[10]. Pētījuma veikšanas brīdī nav izveidots kartējums, kas palīdzētu sasaistīt 12 taksonomijas sektorus ar tautsaimniecības nozarēm atbilstoši NACE kodiem. **Secinājums: Regulā un to skaidrojošajos dokumentos tiek norādīti tautsaimniecības nozaru NACE kodi, kurus iesakām izmantot, lai izveidotu nepieciešamo kartējumu no taksonomijas sektoriem uz Latvijas tautsaimniecības nozaru iedalījumu**.	
Principa "nenodarīt būtisku kaitējumu" (Do No Significant Harm) ievērošanas novērtējums un analīze apdrošināšanas nozares regulējumā	ES Taksonomijas regulā ir izdalīti seši mērķi, kas ir balstīti uz principu „Nenodarīt būtisku kaitējumu": • klimata pārmaiņu mazināšana; • pielāgošanās klimata pārmaiņām; • ilgtspējīga ūdens un jūras resursu izmantošana un aizsardzība; • pāreja uz aprites ekonomiku; • piesārņojuma novēršana un kontrole; • bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu aizsardzība un atjaunošana. Pētījumā (atbilstoši pētījuma tehnisko prasību un darba uzdevuma formulējumam) kā primārais izvirzīts pielāgošanās videi mērķis (pielāgošanās klimata pārmaiņām). Attiecīgi principa "nenodarīt būtisku kaitējumu" piemērošana tika analizēta no primāri izvirzītā mērķa attiecībā uz pārējiem 5 taksonomijā noteiktajiem vides mērķiem (klimata pārmaiņu mazināšana, ilgtspējīga ūdens un jūras resursu izmantošana un aizsardzība, pāreja uz aprites ekonomiku, piesārņojuma novēršana un kontrole un bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu aizsardzība un atjaunošana). Intervijās ar apdrošināšanas nozares ekspertiem secinām, ka **Latvijā apdrošināšanas sabiedrības nav tieši pievērsušas uzmanību principa "Nenodarīt būtisku kaitējumu" ievērošanai**. **Apdrošināšanas eksperti pētījuma intervijās ir norādījuši, ka nepieciešams izveidot normatīvo aktu Latvijā (valsts līmenī), lai iesaistītās puses būtu informētas par principa ieviešanas prasībām.**	4.3.
Identificēt vismaz 3 (trīs) Eiropas Savienības un/vai Eiropas Ekonomiskās zonas	Pētījuma darba uzdevuma veikšanai, tika izvēlētas šādas ES un/ vai Eiropas Ekonomiskās zonas (turpmāk – EEZ) valstis:	4.4.

[10] NACE: Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija Eiropas Kopienā, 2. redakcija | Centrālā statistikas pārvalde (csp.gov.lv)

Darba uzdevums	Secinājumi	Pētījuma sadaļa
dalībvalstis (kā labās prakses piemērus)	• **Francija** – kā labās prakses piemērs minēts pētījuma laikā veiktajās padziļinātajās ekspertu intervijās, kā arī izstrādāts KPMG ieteikums, balstoties uz KPMG pieejamo informāciju par Francijā izveidoto apdrošināšanas pakalpojumu dabas katastrofu risku segšanai; • **Dānija** – izvēlēta, pamatojoties uz EAAPI informācijas panelī par apdrošināšanas aizsardzības nepilnībām dabas katastrofu gadījumā[11] uzrādīto augsto apdrošināšanas pakalpojuma segumu (2023. gada dati: 69%); • **Čehija** – izvēlēta kā ar Latviju iespējami salīdzināma valsts gan no ekonomiskā viedokļa, gan no apdrošināšanas pakalpojuma pieejamības. Papildus augstāk uzrādītajām ES un/ vai EEK zonas dalībvalstīm pētījumā kā labās prakses piemērs apskatīta **Apvienotā Karaliste** (kā labās prakses piemērs minēts pētījuma laikā veiktajās padziļinātajās ekspertu intervijās, kā arī KPMG ieteikums, balstoties uz KPMG pieejamo informāciju par Apvienotajā Karalistē izveidoto apdrošināšanas pakalpojumu dabas katastrofu risku segšanai). Pētījuma darba uzdevuma veikšanai identificēto valstu izvēle tika saskaņota ar KEM.	
Sagatavot pētījuma starpziņojumu par katrā identificētajā valstī esošajiem normatīvajiem aktiem (prasībām) un administratīvajām procedūrām klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku apdrošināšanai iedzīvotājiem, komersantiem, valsts un pašvaldību iestādēm un tautsaimniecības nozarēm	Pētījuma ietvaros tiek identificēts, ka valstīs tiek piemērota gan brīvprātīgā, gan obligātā apdrošināšana dabas katastrofu risku segšanai. Augstāks apdrošināšanas segums ir šobrīd sasniegts pētījumā apskatītajām valstīm, kas papildus apdrošināšanas pakalpojumam, ko sniedz privātās apdrošināšanas sabiedrības, ir izveidojušas publiskā un privātā sektora partnerības (jeb PPP) sistēmu. **Secinājums: Lai līdzsvarotu dabas katastrofu radīto zaudējumu segšanu starp valsti, pašvaldībām un privātajām apdrošināšanas sabiedrībām, PPP sistēma būtu apsverama kā atbilstošs rīks.**	4.4.1
Sagatavot pētījuma starpziņojumu par identificētajām priekšrocībām un trūkumiem katras valsts apdrošināšanas nozarē un sniegtajiem apdrošināšanas pakalpojumiem klimata	Kā viena no galvenajām identificētajām iespējām apdrošināšanas pakalpojuma pieejamības paaugstināšanai ir PPP izveidotās sistēmas. **Secinājums: Lai līdzsvarotu dabas katastrofu radīto zaudējumu segšanu starp valsti, pašvaldībām un privātajām apdrošināšanas sabiedrībām, PPP sistēma būtu apsverama kā atbilstošs rīks.**	4.4.2

[11] Avots: Dashboard on insurance protection gap for natural catastrophes - European Union (europa.eu)

Darba uzdevums	Secinājumi	Pētījuma sadaļa
pārmaiņu ietekmē radīto risku apdrošināšanai		
Izvēlēties vismaz 5 (piecus) apdrošināšanas nozarei specifiskus salīdzināšanas kritērijus. Balstoties uz izvirzītajiem un saskaņotajiem salīdzināšanas kritērijiem, veikt identificēto valstu salīdzinājumu ar Latviju par klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku apdrošināšanu	Pētījuma darba uzdevuma veikšanai tika izvēlēti un ar KEM saskaņoti šādi apdrošināšanas nozares specifiskie salīdzināšanas kritēriji: • Apkopojums par dabas katastrofu apdrošināšanas pakalpojuma pieejamību; • Apkopojums par pieejamo struktūru apdrošināšanas pakalpojumam pret dabas katastrofām (brīvprātīgā apdrošināšana, PPP, valsts kā pārapdrošinātājs, u.c.); • Apdrošināšanas seguma daļa, kas ir attiecināma uz dabas katastrofu riskiem; • Dabas katastrofu apdrošināšanas reitings, balstoties uz dabas katastrofu risku novērtējumu un kopējo apdrošināšanas prēmiju pret IKP; • Zaudējumu rādītājs (attiecība starp prēmijām un izmaksātajām atlīdzībām). Salīdzināšanas rezultātā tika secināts: • Latvijā dabas katastrofu riskus sedz privātās apdrošināšanas sabiedrībās, kamēr citās no pētījumā apskatītajām valstīm ir izveidota PPP sistēma; • PPP sistēmas izveide veicina lielāku apdrošināšanas segumu pret dabas katastrofu riskiem; • Šobrīd EAPPI informācijas panelī par apdrošināšanas aizsardzības pieejamībai noteiktie rādītāji Latvijai dabas katastrofu gadījumā ir zemāki nekā citām pētījumā apskatītajām ES un/ vai EEZ valstīm. **Secinājums: Lai līdzsvarotu dabas katastrofu radīto zaudējumu segšanu starp valsti, pašvaldībām un privātajām apdrošināšanas sabiedrībām, PPP sistēma būtu apsverama kā atbilstošs rīks.**	4.4.3
Argumentēti secinājumi un ieteikumi Latvijas apdrošināšanas nozares (procedūru, normatīvo prasību, apdrošināšanas tirgus un pakalpojumu) pilnveidošanai, lai mazinātu klimata pārmaiņu risku radītos zaudējumus	**Lai līdzsvarotu dabas katastrofu radīto zaudējumu segšanu starp valsti, pašvaldībām un privātajām apdrošināšanas sabiedrībām, PPP sistēma būtu apsverama kā atbilstošs rīks.** Veidojot PPP sistēmu Latvijas vajadzībām, būtu nepieciešams izvērtēt šādus punktus: • PPP sistēma, ieverot brīvprātīgo un/ vai obligāto apdrošināšanu, • Dabas katastrofu segums PPP sistēmā (piemēram, sistēmas izveide plūdu risku segšanai un/ vai citu dabas katastrofu risku segšanai un/ vai risku segšanai, kas klasificēti kā klimata pārmaiņu izraisīti riski), • PPP sistēmas finansējuma avots (piemēram, iemaksas sistēmā no privātajām apdrošināšanas sabiedrībām, finansējums no valsts un/ vai pašvaldībām),	4.4.4

Klimata un enerģētikas ministrija
Pētījums par apdrošināšanas nozares pilnveidošanu klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšanai

Darba uzdevums	Secinājumi	Pētījuma sadaļa
	• PPP sistēmas iemaksu un izmaksu plūsma (piemēram, zaudējumu kompensēšana caur privātajām apdrošināšanas sabiedrībām, kas darbojas PPP, vai caur pārapdrošinātāju); • Citi ziņojumā apskatīti un ar PPP sistēmas izveidi saistīti jautājumi. **Tautsaimniecības nozarēm ar tiešu ietekmi no dabas katastrofām** (piemēram, lauksaimniecība, mežsaimniecība, enerģētika) **nepieciešams uzsvērt risku vadības sistēmas nozīmīgumu, kurā apdrošināšana pret iespējamiem dabas katastrofu risku zaudējumiem ir tikai viens no risinājumiem.** Nepieciešams valstiskā līmenī noteikt (un atbilstoši papildināt saistošos normatīvos aktus) iesaistīto (atbildīgo) valsts iestāžu lomu un pienākumus. Pētījumā uzrādīts Zemkopības ministrijas piemērs risku vadības nepieciešamības pieejai lauksaimniecības nozares pārstāvjiem, kur apdrošināšanas pakalpojums norādīts kā viens no risku ietekmes mazināšanas rīkiem. **EAPPI informācijas panelī par apdrošināšanas aizsardzības nepilnībām dabas katastrofu gadījumā noteiktie rādītāji izmantojami sasniedzamo jeb vēlamo rādītāju noteikšanai Latvijai** (piemēram, izvirzīt mērķi apdrošināšanas pakalpojuma pieejamībai, paaugstinot 2023. gadā Latvijā uzrādīto apdrošināšanas seguma daļu, kas ir attiecināma uz dabas katastrofu riskiem, no 5% līdz 10% (vai citu procentu, kas būtu atbilstošs 2019. gada 17. jūlijā MK apstiprinātajam “Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plānam laika posmam līdz 2030. gadam”[12]), un noteikt termiņu rādītāja sasniegšanai).	

[12] 2019. gada 17. jūlijs, MK rīkojums Nr. 380 “Par Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plānu laika posmam līdz 2030. gadam”

KPMG provides a summary of the conclusions identified in the report in accordance with the scope of work. For conclusions obtained as a result of our work with appropriate references to sections of the Study please refer to Table 3 below.

Tabula Nr. 3: KPMG conclusions

Study task	Conclusions	Section
Assessment and analysis of Latvian policy planning documents, regulatory acts (requirements) and administrative procedures regulating the insurance sector's activities related to the insurance of climate change risks for citizens, businesses, state and local government institutions, and sectors of the economy	**Areas with the impact of climate change determined in the framework of policy planning documents of the national economy sector** The Cabinet of Ministers' Order No 380 of 17 July 2019 "On Latvian National Plan for Adaptation to Climate Change until 2030"[13]. The Adaptation Plan describes the losses due to climate change impacts that will have a direct impact on claims paid by insurers in all sectors. The overarching objective of the Adaptation Plan is to reduce the vulnerability of Latvia' people, economy, infrastructure, built and natural environment to the impacts of climate change and to promote the exploitation of climate change opportunities. Consequently, insurance plays a key role in mitigating losses in all potentially affected sectors of the economy. The Adaptation Plan is based on Programme Risk and Vulnerability Assessment Reports of the EEA Financial Instrument 2009-2014[14]. The Adaptation Plan addresses areas affected by climate change, such as: • Landscape planning and tourism; • Agriculture and forestry; • Biodiversity and ecosystem services; • Health and well-being; • Civil protection and emergency assistance; • Construction and infrastructure. As the above areas at risk of climate change were identified more than 8 years ago, there is a risk that they are not the most relevant areas for the current situation in Latvia, nor are they directly applicable to the economic sectors (or taxonomy sectors) identified by the European Community. **Conclusion: We recommend evaluating the need to re-examine the Latvian economic sectors identified in regulations as most affected by climate change risks and to determine them according to the sectors defined in the EU taxonomy regulation.**	4.1.1.

[13] Par Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plānu laika posmam līdz 2030. gadam (likumi.lv)
[14] Risk and Vulnerability Assessment and Identification of Adaptation Measures. Available on-line: http://www.varam.gov.lv/lat/publ/petijumi/petijumi_klimata_parmainu_joma/?doc=23668

Study task	Conclusions	Section
	Supplementing the regulatory framework with necessary terms (e.g. natural disasters) In Latvia, the State Fire and Rescue Service (hereinafter - SFRS), in cooperation with other institutions, submitted a 'National Civil Protection Plan'[15] to the Cabinet of Ministers in 2019 and the Cabinet of Ministers approved it in 2020 as part of the Civil Protection and Disaster Management Law[16]. This plan splits natural catastrophes into five groups (geophysical, hydrological, meteorological, climatological, and biological catastrophes). **The explanations of natural catastrophes (or natural phenomena) in the specified groups of natural catastrophes presented in Annex 1 to the 'National Civil Protection Plan'[17] should be revised**, for example, the existing risks caused by operational changes in hydrometeorological conditions need to be separated and in this context severe frost, snow, blizzard, ice, wet snow, heat, ice, and drought should be classified as "Natural (meteorological) disasters". The European Commission states that **the framework of the civil protection system should also take into account climate change and, accordingly, all hazards should also be assessed in the context of the impact of climate change**, both at the individual hazard level and in their interactions, which often add up to a higher hazard level. **Conclusion: We recommend evaluating the need to re-examine the Latvian economic sectors identified in regulations as most affected by climate change risks and to determine them according to the sectors defined in the EU taxonomy regulation.**	4.1.1.
	Establishing a centralised process for identifying climate change events In addition to the established classification of natural catastrophes (Civil Protection and Disaster Management Law), national legislation needs to define the characteristics of climate change impacts and the process by which climate change impacts will be identified in practice (criteria, responsible national authority, etc.). Currently, **there is a lack of a clear (nationally defined) process for assessing the relevance of climate change impacts for different disaster events that have already occurred**, e.g. in order to determine whether an event is climate change related, it is necessary to look at the event over a long period of time and provide the necessary assessment information to the stakeholders, so that the stakeholders can make the necessary clarifications in the data (in addition to marking an item as natural disaster, also show the impact of climate change) and take it into account in the future modelling of the risk. **Conclusion: We recommend to evaluate the need for a centralised process to identify climate change events, to improve data quality for modelling natural disaster and climate change impact risk.**	4.1.1.

[15] https://tap.mk.gov.lv/doc/2020_09/0_IEVADS.1189.docx
[16] Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums (likumi.lv)
[17] https://tap.mk.gov.lv/doc/2020_09/1_pielikums_IESPEJAMO_APDRAUD.1189.docx

Study task	Conclusions	Section
	Data on the impacts of natural disasters and climate change The EIOPA collects natural catastrophe (NAT CAT) data, separately assessing climate change risks from natural catastrophes. So far, EIOPA[18] has indicated that no natural catastrophe data are available or they are very limited for the territory of Latvia. It is important to note that the absence of data or limited availability of data affects the calculation of the solvency ratio of insurance companies (according to the standard formula), which currently assesses NAT CAT risks to be nil. The Insurance and Reinsurance Law requires insurance companies to carry out a self-assessment of risks and solvency, identifying material risks, including natural catastrophe risks. We have been informed that the Bank of Latvia is planning to carry out inspections of the self-assessments carried out by insurance companies during 2024. Based on the results of the examinations, **the inclusion of the impact of natural catastrophes in the calculation of solvency (standard formula) should be reconsidered.**	4.1.1.
Assessment and analysis of the institutional responsibilities and functions of insurance industry participants	**The Bank of Latvia** supervises and regulates the financial market and the activities of its participants, thereby promoting the sustainable development and stability of the financial market. Supervision is carried out in the public interest in order to promote: • the protection of the interests of investors, depositors, and insured persons, • the sustainable development and stability of financial markets, • the prevention of money laundering and the financing of terrorism and proliferation, • the enforcement of international and national sanctions. In the context of climate change risks, the SFRS has established and the Cabinet of Ministers has approved the **authorities responsible for potential natural disasters** and hazards. **Conclusion: In the document created by SFRS and approved by the Cabinet of Ministers on possible natural disasters and threats, the responsible institutions should be reviewed in accordance with the above recommendation and the clarifications made to the terms of natural disasters.**	4.1.2.

[18] Dashboard on insurance protection gap for natural catastrophes - European Union (europa.eu)

Study task	Conclusions	Section
Assessment and analysis of the services (products) offered by the insurance industry to insure the risks of climate change to citizens, businesses, state and local authorities	The Study is carried out on **non-life insurance services** (products). In accordance with the "Insurance and Reinsurance Law"[19], the Bank of Latvia issues insurance licences for the specified types of non-life insurance, which directly or indirectly cover risks arising from climate change: • Accident insurance • Health insurance (insurance against diseases) • Insurance of land transport (except rail transport) • Rail transport insurance • Aircraft insurance • Ship insurance • Cargo insurance • Property insurance against fire and natural catastrophes • Insurance against other damage to property • Shipowners' liability insurance • General liability insurance • Assistance insurance **Conclusion: Property insurance against fire and natural disasters includes several sub-products such as multi-risk coverage for farmers.**	4.1.3.
Sectors of the economy in Latvia where insurance services are currently offered and would be needed against climate change and/or weather-related risks	It was identified as a result of the survey on the availability of data to assess the impact of climate change and in the interviews with experts (Appendix 2) that there are economic sectors in Latvia that are not offered insurance services: agriculture sectors such as sheep and goat farming, fisheries, and crop production (annual and perennial crops and plant propagation). **Conclusion: It is important to underline that the identified sectors are currently not able to provide sufficient demand for insurance services, including for coverage of climate change losses, accordingly, the offer of insurance service providers has limitations (risk coverage did not have the necessary volume for diversification).**	4.1.4.

[19] https://likumi.lv/ta/id/274969-apdrosinasanas-un-parapdrosinasanas-likums

Study task	Conclusions	Section
Survey of insurance companies on the availability of data on climate change risk insurance	In the course of our research, we found that insurance companies and branches of insurance companies in Latvia accumulate data on insurance losses where the risk is caused by a natural catastrophe (flood, storm, hail, etc.). **It is necessary to establish a process to assess various natural catastrophe events that have already occurred for their relevance to climate change impacts and provide this information to the stakeholders** (including insurance companies and branches of insurance companies in Latvia).	4.1.5.
In-depth, structured expert interviews assessing and analysing the insurance services provided by insurance companies to cover climate change risks	The Study involved 10 in-depth, structured expert interviews. The main questions addressed in the expert interviews were: • Application of the terms natural disasters and climate change impacts; • Data availability and quality; • Economic sectors affected by climate change; • Availability of insurance; • Desirable additions to external legislation.	4.1.6.
Assessment of international documents on current practices on climate change risks	At the international level, a number of instruments have been established to address climate change mitigation, such as the United Nations Framework Convention on Climate Change and the Paris Agreement. These instruments are related to climate change mitigation aspects, but the insurance sector is mentioned in these instruments only occasionally, although it is directly related to the coverage of losses caused by climate change risks.	4.2.1.
Assessment of European Union-level documents on current practices to address climate change risks	EU Regulation 2020/852[20] sets out the criteria for sustainable economic activity and the EU' objectives for mitigating the risks of climate change. While this Regulation does not explicitly specify the steps to be taken by the insurance industry to achieve this objective, a common pathway for the whole of the European Union is identified. So far, 12 taxonomy sectors have been identified that are most affected by and exposed to climate change risks: • Disaster risk management; • Forestry and restoration; • Environmental protection and restoration activities; • Manufacturing; • Energy; • Water supply, wastewater, waste management, and remediation;	4.2.2.

[20] Regulation - 2020/852 - LV - taxonomy regulation - EUR-Lex (europa.eu)

Study task	Conclusions	Section
	• Construction and real estate; • Transport; • Accommodation activities; • Information and communications; • Professional, scientific, and technical services; • Services. The EU Taxonomy Regulation provides clear criteria for the sectors presented, which help to assess each sector directly in relation to climate change issues (climate change mitigation and adaptation). These sectors are not directly relevant to the sectoral breakdown of the Latvian economy.[21] At the time of the study, no mapping had been developed to link the 12 sectors of the taxonomy to economic sectors. **Conclusion: The Regulation and its explanatory documents specify the NACE codes of the economic sectors, which we recommend to use in order to establish the required mapping of the taxonomy sectors to the sectoral breakdown of the Latvian economy.**	
Assessment and analysis of compliance with the "Do No Significant Harm" principle in insurance regulation	In the EU Taxonomy Regulation, six objectives have been defined that are based on the principle of "Do No Significant Harm" • Climate change reduction; • Climate change adaption; • Sustainable use and protection of water and marine resources; • Circular economy; • Pollution prevention and control; • Protection and restoration of biodiversity and ecosystems. The primary objective of the study (in line with the technical requirements and the terms of reference of the study) is adaptation to the environment (adaptation to climate change). Accordingly, the application of the "do no significant harm" principle was analysed based on the primary objective in relation to the other 5 environmental objectives identified in the taxonomy (climate change mitigation, sustainable use and protection of water and marine resources, transition to a circular economy, pollution prevention and control, and protection and restoration of biodiversity and ecosystems).	4.3.

[21] NACE: Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija Eiropas Kopienā, 2. redakcija | Centrālā statistikas pārvalde (csp.gov.lv)

Study task	Conclusions	Section
	In our interviews with insurance industry experts, we found **that insurance companies in Latvia have not explicitly addressed the principle of "Do No Significant Harm". The interviewed insurance experts indicated that there was a need for external legislation (at the national level) to inform stakeholders about the requirements for implementation of the principle.**	
To identify at least 3 (three) European Union and/ or European Economic Area countries as best practice examples	The following EU and/ or European Economic Area (hereafter- EEA) countries were selected for the completion of the study task: • **France**- as an example of best practice mentioned in the in-depth expert interviews conducted during the study and the recommendation received by KPMG based on the information available to KPMG about the insurance services implemented in France to cover natural disaster risks. • **Denmark**- selected on the basis of the high reliability of the insurance services outlined in the EIOPA information panel about the insurance protection gap with regards natural disaster risks (data obtained in 2023: 69%) • **Check Republic**- chosen as the most comparable country to Latvia from both the economic point of view and the availability of insurance services. In addition to the EU and/ or EEA countries outlined above, **United Kingdom** was selected as another example of the best practice (mentioned as the best practice example in the in-depth expert interviews and the recommendation received by KPMG based on the information available to KPMG about the insurance services in the United Kingdom to cover natural disaster risks. The decision on which countries to use in the study was agreed with KEM.	4.4
Draft an interim study report on the regulatory requirements and administrative procedures in each of the countries identified with regards insurance of risks caused by the climate change for citizens, merchants, state and government institutions, and economic sectors	It was identified during the study that both voluntary and mandatory insurance is applied to cover natural disaster risks. A higher insurance coverage is currently achieved by countries that have established a public-private partnership (PPP) system in addition to the insurance service provided by private insurance companies. **Conclusion: In order to distribute the coverage of losses caused by natural disasters between the state, municipalities, and private insurance companies, the above PPP system should be considered as a viable tool.**	4.4.1
Draft an interim study report on the advantages and disadvantages	The above PPP system was identified as one of the main advantages.	4.4.2

Study task	Conclusions	Section
identified in the insurance system of each country and insurance services provided with regard to risks caused by climate change	**Conclusion: In order to distribute the coverage of losses caused by natural disasters between the state, municipalities, and private insurance companies, the above PPP system should be considered as a viable tool.**	
Identify at least 5 (five) specific criteria of insurance industry. Based on the criteria set and agreed upon, compare those countries included in the study with Latvia with regard to insurance of risks caused by climate change	The following criteria for the comparison of insurance industries was chosen and agreed with KEM for the completion of the study task: • Summary of the availability of insurance services that cover natural disasters; • Summary of the structure of available natural disaster insurance (voluntary insurance, PPP, state as reinsurer, etc.); • The part of the insurance that applies to natural disaster risks; • Natural disaster rating based on natural risk assessment and total premium against GDP; • Indicator of losses (premiums to losses paid). As a result of the comparison, the following **conclusions** were made: • In Latvia, the risks of natural disasters are covered by private insurance companies while in other countries covered by the study, a PPP system is in place. • The creation of a PPP system promotes a higher insurance coverage for natural disaster risks. • Currently, the indicators of the insurance protection gap for natural disasters defined in the EIOPA information panel are lower in Latvia than in other EU and/ or EEA countries covered by the study. **Conclusion: In order to distribute the coverage of losses caused by natural disasters between the state, municipalities, and private insurance companies, the above PPP system should be considered as a viable tool.**	4.4.3
Conclusions and recommendations for the improvement of Latvian insurance industry (procedures, regulatory requirements, insurance services) in order to reduce the losses caused	In order to distribute the coverage of losses caused by natural disasters between the state, municipalities, and private insurance companies, the above PPP system should be considered as a viable tool. While developing a PPP system for Latvia, the following points should be considered: • The PPP system should include voluntary and/ or mandatory insurance; • Natural disaster coverage in the PPP system (for example, creation of a system covering flood risks and/ or other natural disaster risks and/ or risks classified as climate change risks;	4.4.4

Study task	Conclusions	Section
by the risks of climate change	• Financial resources for the PPP system (for example, contribution in the system from private insurance companies, funding from the state and/ or municipalities; • Flow of contributions and costs of the PPP system (for example, compensation of losses through private insurance companies that operated through PPP or reinsurer); • Other points related to the development of a PPP system included in the study. **The economic sectors with a direct impact from natural disasters** (for example, agriculture, forestry, energy) **need to emphasize the significance of a risk management system in which insurance against possible natural disaster risks is only one of the solutions**. It is necessary to determine (and improve) the existing regulatory framework with regards to responsibilities of state institutions at the national level. The study reveals an example of risk management for representatives of the agriculture sector developed by the Ministry of Agriculture of the Republic of Latvia. **The indicators with regards the insurance protection gap for natural disasters as outlined in the EIOPA information panel can be used to determine the indicators achievable for Latvia** (for example, increasing the part of the insurance coverage that applies to natural disaster risks for Latvia, as defined in 2023, from 5% to 10% or other percentage that aligns with “Latvia’s adaption plan to climate change until 2030” approved by Cabinet of Ministers on July 17, 2019) and set a deadline for the achievement of the indicator.	

3. Metodoloģija

Lai veiktu pašreizējās izmantotās prakses novērtējumu un vadlīniju izstrādi klimata pārmaiņu aspektu integrācijai apdrošināšanas nozarē, KPMG galvenokārt pielietoja šādas metodes (detalizētāks apraksts uzrādīts Pielikumā Nr. 3):

— KEM iesniegto indikatīvo informācijas avotu, datu un papildus avotu analīze (skatīt dokumentu sarakstu un papildus KPMG identificēto avotu analīze Pielikumā Nr.1), lai apzinātu pašreizējo izmantoto praksi;

— Izpēte un analīzes veikšana par Latvijas tautsaimniecības nozarēm, kurās pašlaik tiek piedāvāti apdrošināšanas pakalpojumi pret klimata pārmaiņu un/vai laikapstākļu radītiem riskiem;

— Apdrošināšanas sektora anketēšana par klimata pārmaiņu ietekmes datu pieejamību (Pielikums Nr.4);

— Intervijas ar pētījumā apzinātajiem tautsaimniecības nozaru un apdrošināšanas sektora, Latvijas Bankas un Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra pārstāvjiem (skatīt interviju sarakstu Pielikumā Nr.2);

— Principa “Nenodarīt būtisku kaitējumu” (*Do No Significant Harm*) ievērošanas novērtējuma un analīzes veikšana;

— Novērtējuma un analīzes veikšana pašreizējai apdrošināšanā izmantotajai praksei starptautiskā un Eiropas Savienības līmenī;

— Vadlīniju izstrāde apdrošināšanas nozares pilnveidošanai;

— Konstatējumu un rekomendāciju izstrāde (ja identificētas).

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

4. Pašreizējās izmantotās prakses novērtējums un analīze apdrošināšanas nozarē Latvijas līmenī, kā arī starptautiskā un ES līmenī kontekstā ar klimata pārmaiņu radīto risku apdrošināšanu iedzīvotājiem, komersantiem, valsts un pašvaldību iestādēm un tautsaimniecības nozarēm

Šī Pētījuma ietvaros Ilgtspējas riski kopumā aptver trīs dažādus faktorus: vides, sociālie un pārvaldības faktori (Attēls Nr.1). Šī Pētījuma ietvaros tiek apskatīti vides faktori - klimata pārmaiņas, un kā veicināt apdrošināšanas nozares pilnveidošanos, lai mazinātu klimata pārmaiņu ietekmē radītos zaudējumus.

Attēls Nr. 1: Pētījuma mērķis ilgtspējas kontekstā

Avots: KPMG izveidots apkopojums

Klimata pārmaiņas raksturo ilgstošas temperatūras un laikapstākļu izmaiņas. Šīs izmaiņas var rasties dabiski, piemēram, saules ciklu dēļ, El Nino un La Nina ietvaros u.c., bet kopš 1800.gadiem cilvēka darbība ir galvenais klimata pārmaiņu cēlonis (Attēls Nr.2)[22].

Attēls Nr. 2: Globālās virsmas vidējās temperatūras izmaiņas (°C)

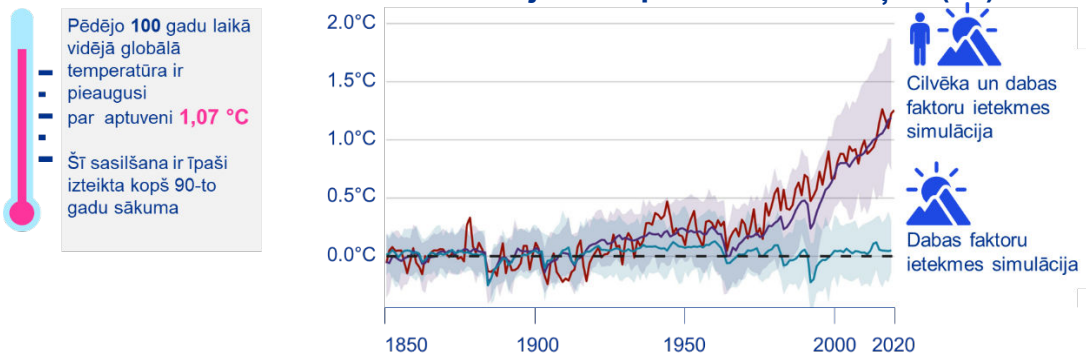

Avots: KPMG apkopojums ar IPCC ziņojuma informāciju "Kopsavilkums politikas veidotājiem"

[22] Summary for Policymakers (ipcc.ch)

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Pēdējās desmitgadēs ir konstatētas visstraujākās klimatisko parametru izmaiņas instrumentālo meteoroloģisko novērojumu vēsturē. Tiek prognozēts, ka temperatūra 21.gadsimtā straujāk kā iepriekš palielināsies visu izvērtēto siltumnīcefekta gāzu emisiju scenāriju gadījumā[23]. Tas ietekmēs gan sabiedrību kopumā, gan arī dažādas nozares un tautsaimniecības sektorus.

Klimata pārmaiņas, ko šobrīd raksturo vidējās gaisa temperatūras paaugstināšanās, ekstremāli augstas un zemas gaisa temperatūras, jūras ūdens līmeņa paaugstināšanās, spēcīgu lietavu gadījumu skaita palielināšanās u.c. visos pasaules reģionos, ir tieši saistītas ar cilvēka radīto ietekmi. Tagadējās klimata pārmaiņas ir izraisījusi SEG emisiju koncentrācijas palielināšanās atmosfērā. Turklāt, ja SEG emisiju koncentrācija atmosfērā turpinās palielināties, tas izraisīs vēl tālāku globālās gaisa temperatūras paaugstināšanos un klimata pārmaiņas. Tas, savukārt, radīs ilgstošas pārmaiņas visās klimata sistēmas sastāvdaļās un palielinās iestāšanās varbūtību dažādām smagām un neatgriezeniskām ietekmēm uz cilvēkiem un ekosistēmām.

Klimata pārmaiņu ietekmē tiek novērotas tādas dabas parādības kā ilgstošs karstums un sausums, ugunsgrēki, gaisa mitruma palielināšanās, plūdi, ūdens līmeņa un viesuļvētru skaita pieaugums. Piemēram, Po upe Itālijā (lielākais saldūdens rezervuārs reģionā) 2022. gada vasarā piedzīvoja lielāko sausumu pēdējo 70 gadu laikā, kas izraisīja strauju ūdens līmeņa kritumu, liedzot kuģu pārvietošanos, apdraudot HES darbību un lauksaimniecības zemju apsaimniekošanu, kā arī apgrūtinot dzeramā ūdens apgādi mājsaimniecībām visā reģionā (Attēls Nr.3).

Attēls Nr. 3: Klimata pārmaiņu radītie riski

Avots: Bloomberg

4.1. Pašreizējās Latvijā izmantotās prakses novērtējums un analīze

Lai varētu apskatīt pašreiz Latvijā izmantoto praksi saistībā ar klimata pārmaiņu radīto risku apdrošināšanu iedzīvotājiem, komersantiem, valsts un pašvaldību iestādēm un tautsaimniecības nozarēm, ir nepieciešams apskatīt:

[23] Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes 5.ziņojums (IPCC Fifth Assessment Report (AR5)), pieejams tiešsaistē: https://www.ipcc.ch/report/ar5/

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

- kādi normatīvie akti, procedūras regulē apdrošināšanas nozares darbību saistībā ar klimata pārmaiņu radīto risku;
- kādas ir apdrošināšanas nozarē esošo dalībnieku institucionālās atbildības un funkcijas;
- kādi ir apdrošināšanas nozares piedāvāto pakalpojumi (produkti) saistībā ar klimata pārmaiņām;
- kurām tautsaimniecības nozares tiek skartas visvairāk saistībā ar klimata pārmaiņām;
- kādi dati pašlaik Latvijā apdrošināšanas sabiedrībām ir pieejami;
- kādi ir ekspertu viedokļi šajos jautājumos.

4.1.1. Politikas plānošanas dokumentu, normatīvo aktu (prasību) un administratīvo procedūru, kas regulē apdrošināšanas nozares darbību saistībā ar klimata pārmaiņu radīto risku apdrošināšanu iedzīvotājiem, komersantiem, valsts un pašvaldību iestādēm un tautsaimniecības nozarēm, novērtējums un analīze

Kopumā Latvijā notiek virzība Ilgtspējas jautājumos gan finanšu sektorā, gan pārējos sektoros:

- Līdz šim Latvijas Banka ir iesākusi vairākus procesus, kas norādītu vēlamos sasniedzamos mērķus un visas finanšu sektora attīstību turpmāk. Kā viens no mērķiem ir veicināt apdrošināšanas nozares pieejamību klimata pārmaiņu zaudējumu mazināšanas pasākumiem.

- Lai varētu sākt vākt vienotus datus par klimata pārmaiņu ietekmi un zaudējumu segšanu ar apdrošināšanas pakalpojumu, ir nepieciešams izveidot vienādotu dabas katastrofu klasifikāciju, VUGD jau ir izveidojis šādu klasifikāciju un novērtējumu dabas katastrofām.

- Latvijas likumdošanā līdz šim nav regulēta apdrošināšanas nozare saistībā ar klimata pārmaiņu radītajiem riskiem, taču tā ir sasaistīta ar Eiropas līmeņa Maksātspēju II.

Latvijas Bankas izveidotie dokumenti

2022. gadā Latvijas Banka izstrādāja ceļakarti ilgtspējas prasību ieviešanai finanšu sektorā (Attēls Nr. 4), norādot, ka ilgtspējas riski: vides riski, kā arī sociālie un pārvaldības riski, jāiekļauj risku pārvaldības ietvarā.

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Attēls Nr. 4: Latvijas Bankas ceļakarte un prasības ilgtspējīgai finanšu nozarei

Avots: Latvijas Banka[24]

Turpinot finanšu sektoru attīstību ilgtspējas virzienā, Latvijas Banka 2023. gadā ir izstrādājusi ieteikumus finanšu sektora dalībniekiem "Ar ilgtspējīgām finansēm saistītu aspektu ietveršana iestāžu attīstības stratēģijās"[25]. Šajā dokumentā Latvijas banka sniedz ieteikumus šādās jomās:

- Vide un riski;
- Mērķi;
- Ieinteresētās puses;
- Produkti un pakalpojumi.

Latvijas Banka pievērš uzmanību apdrošināšanas sektoram "Vide un riski", kā arī "Produktu un pakalpojumu" jomās. "Vide un riski" sadaļā tiek norādīts, ka apdrošināšanas sektors ir uzkrājis lielu pieredzi attiecībā uz klimata pārmaiņu risku novērtēšanā un pārvaldīšanā, taču tiks aizvien vairāk un vairāk palielināta uzraudzības iestāžu loma šajos jautājumos. Savukārt, "Produktu un pakalpojumu" sadaļā Latvijas Banka norāda, ka apdrošināšanas sabiedrībām, nosakot uz klimata pārmaiņu riskiem balstītas cenas, līguma nosacījumus un parakstīšanas stratēģijas, ir iespēja veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņu riskiem.

2022. gada novembrī Latvijas Banka Makroekonomikas rakstā[26] apsprieda apdrošināšanas nozares lomu un potenciālu klimata pārmaiņu risku mazināšanu

[24] Finanšu sektora ilgtspējas uzraudzība | Latvijas Banka
[25] Ar ilgtspējīgām finansēm saistītu aspektu ietveršana iestāžu attīstības stratēģijās (latvijasbanka.lv)
[26] Kādas (super)spējas var izmantot apdrošinātāji Latvijā klimata pārmaiņu bremzēšanā? | Raksti | Makroekonomika

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Latvijā, akcentējot nozares spēju ne tikai aizsargāt sabiedrību pret finansiālām zaudējumiem, bet arī aktīvi veicināt ilgtspējīgu attīstību:

- Apdrošināšanas sabiedrībām ir potenciāls būt kā atbalstītājam klimata risku pārvaldībā, veicinot sabiedrības un uzņēmumu izpratni un gatavību pieņemt preventīvus pasākumus;
- Negatīvā atsijāšana un prēmiju pielāgošana, kas nodrošinātu apdrošinātājiem efektīvi pārvaldīt un mazināt riskus, tādējādi motivējot klientus ieviest ilgtspējīgas prakses;
- Latvijas Banka norāda uz nepieciešamību pēc ciešas sadarbības starp valsti, pašvaldībām, apdrošinātājiem un klientiem, lai izstrādātu un īstenotu integrētus adaptācijas pasākumus, kas var samazināt potenciālos zaudējumus.

Dabas katastrofu klasifikācija

Lai samazinātu neaizsargātību pret klimata pārmaiņu sekām un veicinātu iespēju izmantošanu Latvijā, kas radušās klimata pārmaiņu dēļ, 2019. gada 17. jūlijā MK apstiprināja “Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plānu laika posmam līdz 2030. gadam”[27].

Latvijā, atšķirībā no visas pasaules, iespējamo katastrofu dažādība ir krietni mazāka, taču ir nepieciešama vienota katastrofu klasifikācija - kā nošķirt ar klimata pārmaiņām radītas dabas katastrofas no dabas katastrofām. 2019. gadā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (turpmāk – VUGD) sadarbībā ar citām institūcijām iesniedza Ministru kabinetam izstrādātu Valsts civilās aizsardzības plānu. 2020. gadā Ministru kabinets apstiprināja "Valsts civilās aizsardzības plānu" ar MK rīkojumu Nr. 476[28].

VUGD apkopojis un Valsts civilās aizsardzības plānā uzrādījis 38 katastrofas, kas potenciāli varētu skart Latvijas teritoriju, izvērtējot šo katastrofu iespējamību un seku līmeni (Attēls Nr. 5).

[27] 2019. gada 17. jūlijs, MK rīkojums Nr. 380 “Par Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plānu laika posmam līdz 2030. gadam”
[28] 2020. gada 26. augusts, Ministru kabineta rīkojums Nr. 476 “Par Valsts civilās aizsardzības plānu”

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Attēls Nr. 5: Katastrofu risku kopsavilkums

Varbūtība/ ticamības līmenis	Maznozīmīgs risks	Nozīmīgs risks	Vidējs risks	Augsts risks	Ļoti augsts risks
Ļoti augsts		• Meža un kūdras purvu ugunsgrēki	• Epizootijas		
Augsts			• Pali un plūdi • Karstums • Apledojums	• Epidēmijas	
Vidējs	• Autotransporta avārija	• Pārvades elektrotīklu bojājumi • Dzelzceļa transporta katastrofa	• Stiprs sals • Lietusgāzes un ilgstošas lietavas • Pērkona negaiss un krusa Viesuļi Saussums	• Vējuzplūdi • Sadales elektrotīklu bojājumi • Vētras un krasas vēja brāzmas • Ugunsgrēki ēkās un būvēs	
Zems		• Epifitotijas	• Būvju sabrukums • Avārija dabasgāzes apgādes sistēmā • Pasažiera kuģa katastrofa Bīstamo ķīmisko vielu noplūde objektā • Slāpja sniega nogulums		• Hidrotehnisko būvju pārrāvumi - Daugavas HES • Bīstamo ķīmisko vielu noplūde no kuģiem
Ļoti zems	• Zemes nogruvumi • Zemestrīces • Sabiedriskās nekārtības	• Terora akti • Iekšējie nemieri • Radiācijas avārija • Kuģa uzskriešana uz sēkļa	• Avārijas naftas produktu cauruļvada transporta infrastruktūrā • Avārijas vai negadījumi ostu un jūras hidrotehnikas inženierbūvēs • Kuģu sadursme	• Bioloģisko vielu negadījums • Aviācijas nelaimes gadījums ar gaisa kuģi	
Apdraudējuma iespējamais seku līmenis →	Maznozīmīgas sekas	Nozīmīgas sekas	Vidējas sekas	Smagas sekas	Katastrofālas sekas

Avots: VUGD izstrādāts kopsavilkums par katastrofām[29]

Valsts civilās aizsardzības plāna 1. pielikumā[30] šie apdraudējumi ir klasificēti divās lielās grupās – dabas un tehnogēnās katastrofas, kur dabas katastrofas sadalās ģeofiziskās, hidroloģiskās, meteoroloģiskās, klimatoloģiskās un bioloģiskās katastrofās (Attēls Nr. 6). Pētījuma intervijās Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra speciālisti norādīja, ka "Valsts civilās aizsardzības plāna" 1. pielikumā[31] norādītos dabas katastrofu skaidrojumus (jeb dabas parādības) noteiktajās dabas katastrofu grupās būtu nepieciešams pārskatīt (skatīt sadaļu 4.1.6.).

Valsts civilās aizsardzības plāna pielikumā ir norādītas, kuras katastrofas pārvaldīšanas institūcijas ir atbildīgas par kuriem apdraudējumiem. Saistībā ar dabas katastrofām Latvijā atbildīgās institūcijas ir Iekšlietu ministrija, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Zemkopības ministrija un Veselības ministrija.

Attēls Nr. 6: VUGD apdraudējumu Latvijā klasifikācija

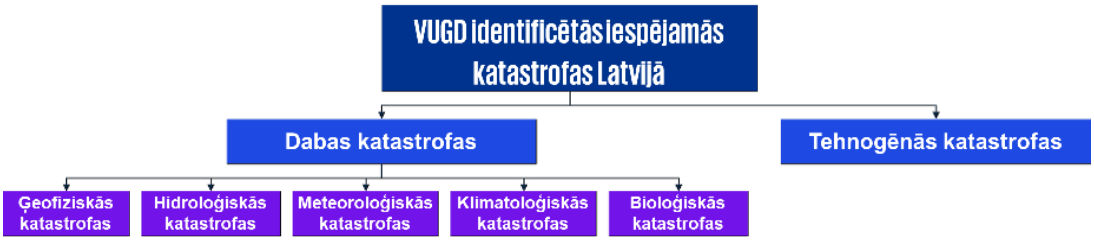

Avots: KPMG apkopojums ar VUGD izstrādāto apdraudējumu klasifikāciju

[29] https://tap.mk.gov.lv/doc/2020_09/0_IEVADS.1189.docx
[30] https://tap.mk.gov.lv/doc/2020_09/1_pielikums_IESPEJAMO_APDRAUD.1189.docx
[31] https://tap.mk.gov.lv/doc/2020_09/1_pielikums_IESPEJAMO_APDRAUD.1189.docx

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Apdrošināšanas nozares klimata pārmaiņu ietekmes izvērtēšanai saistošie ārējie normatīvie akti

Latvijā "Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likums"[32] regulē apdrošināšanas sabiedrības. Likumā ir iestrādāta atsauce uz Eiropas Komisijas 2014. gada 10. oktobra deleģēto regulu (ES) Nr. 2015/35, ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 25. novembra direktīva 2009/138/EK par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapdrošināšanas jomā (Maksātspēja II), nosakot Maksātspējas Kapitāla Prasības (turpmāk – MKP) standarta formulu, kuras struktūra ir attēlā Nr. 7. Maksātspēja II ir prasības apdrošināšanas sabiedrībām kapitāla pietiekamībai un riska pārvaldībai. Regulas prasības, kas iestrādātas "Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likums" nosaka, ka apdrošināšanas sabiedrībām jābūt pietiekamam kapitāla apjomam, lai tās varētu izpildīt savas saistības pret klientiem pat ekstrēmos finanšu un operacionālos apstākļos.

Attēls Nr. 7: Maksātspējas II standarta formulā iekļauto risku struktūra

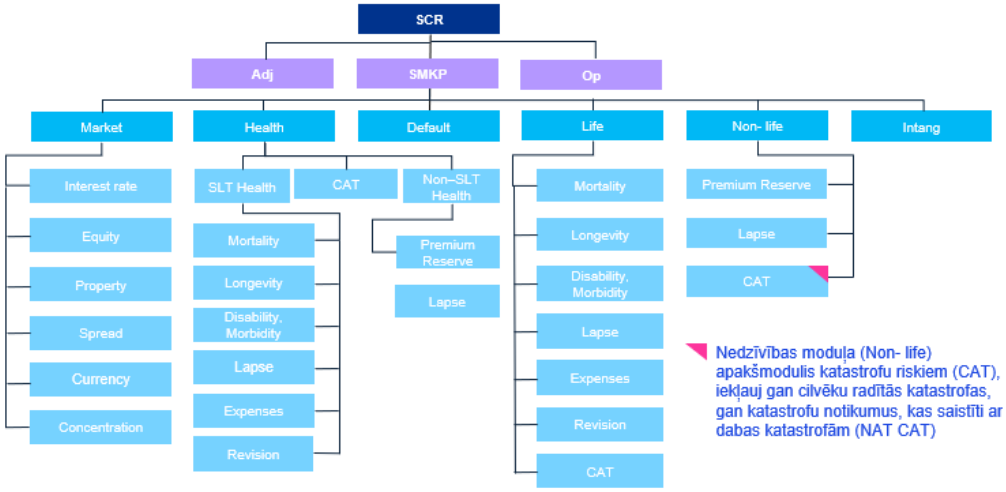

Avots: Apkopojums balstīts uz Eiropas Komisijas 2014. gada 10. oktobra deleģēto regulu Nr. 2015/35, ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 25. novembra direktīva 2009/138/EK par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapdrošināšanas jomā"[33]

Attēlā Nr. 7 izceltais nedzīvības moduļa apakšmodulis CAT, iekļauj gan cilvēku radītās katastrofas, gan katastrofu notikumi, kas saistīti ar dabas katastrofām (turpmāk– NAT CAT) (Attēls Nr. 8).

[32] Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likums (likumi.lv)
[33] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32009L0138

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Attēls Nr. 8: Maksātspējas II katastrofas apakšmoduļa iedalījums

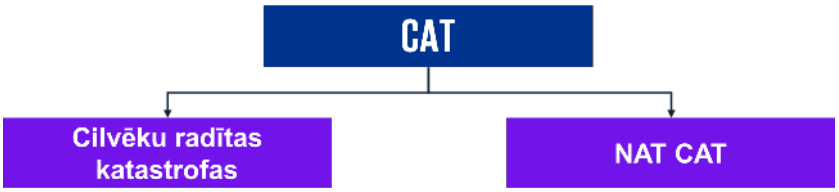

Avots: KPMG izveidots apkopojums

Atbilstoši VUGD dabas katastrofu dalījumam, klimata pārmaiņu radītie riski attiektos tieši uz ģeofiziskajiem, hidroloģiskajiem, meteoroloģiskajiem un klimataloģiskajiem riskiem (Attēls Nr. 9). **Lai varētu noteikt, vai attiecīgais notikums ir saistīts ar klimata pārmaiņām, ir nepieciešams notikumu apskatīt lielākā laika periodā.** Tas nozīmē, ka radušās izmaksas uz notikumu varēs klasificēt kā izmaksas, kas ir saistītas ar klimata pārmaiņu radītajiem riskiem, tikai pēc ilgāka laika perioda.

Attēls Nr. 9: Klimata pārmaiņu radītie riski saistībā ar dabas katastrofām

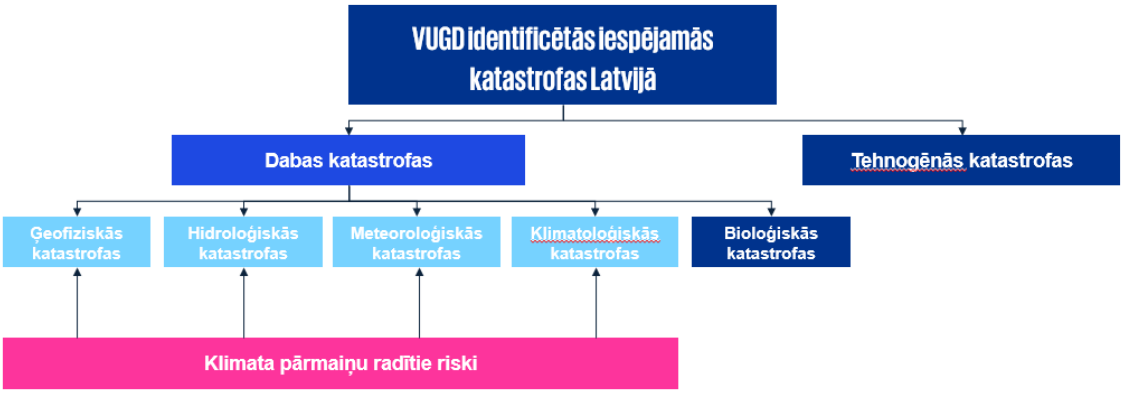

Avots: KPMG apkopojums par VUGD izstrādāto apdraudējumu klasifikāciju

Atbilstoši Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādes (turpmāk - EAAPI) 2021. gadā izveidotajam metodiskais dokumentam "Par iespējamo klimata pārmaiņu iekļaušanu NAT CAT standarta formulā"[34], EAAPI norāda, ka NAT CAT riska modeļa rekalibrācija tiek plānota regulārāk (reizi 3 līdz 5 gados), lai spētu identificēt tieši klimata pārmaiņu radītos riskus.

Pirmā rekalibrācija ir plānota 2025. gadā pēc kuras 2027. gadā tiek plānota pirmo pārmaiņu ieviešana NAT CAT, bet pēc tam tiek 2030. gadā plānota nākamā rekalibrācija ar ieviešanu 2032. gadā, paredzot, ka šajā laika posmā tiks identificētas klimata pārmaiņu ietekmes uz apdrošināšanas nozari.

[34] Avots: methodological_paper-potential-inclusion-of-climate-change-in-the-natcat-standard-formula.pdf (europa.eu)

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

EAAPI norāda, ka, lai būtu iespējams identificēt tieši klimata pārmaiņu radītos riskus ilgtermiņā, ir nepieciešams vākt un analizēt datus lielākā laika nogrieznī.

Attēls Nr. 10: EAAPI NAT CAT rekalibrācijas laika nogrieznis

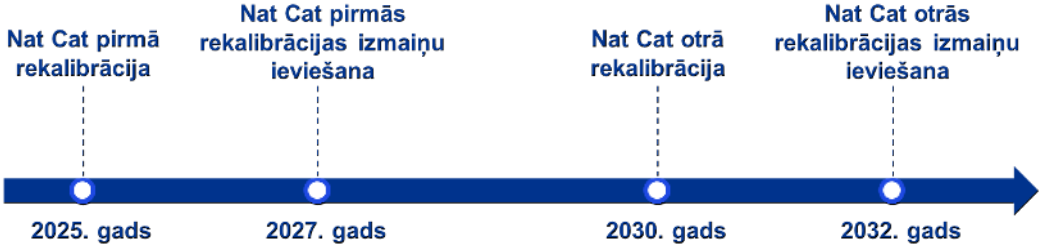

Avots: EAAPI

2021. gada izdotajā metodiskajā dokumentā EAAPI ir apskatījusi 2017.-2018. gadā veikto rekalibrāciju un identificētos dabas apdraudējumus un valstis, kurās šie apdraudējumi tiek saskatīti. Šobrīd EAAPI apkopotajos datos par Latviju nav uzrādīti vētras, krusas, plūdu vai zemes iegrimšanas riski. Šis aspekts norāda, ka par Latvijas teritoriju līdz šim nav ievākti dati pietiekamā daudzumā un kvalitātē, lai tos varētu analizēt un prognozēt klimata pārmaiņu radītos riskus. Ja šādu risku rādītāju sāktu novērtēt, tad apdrošinātājiem tas varētu nozīmēt labākas iespējas salīdzināt un analizēt riskus, kā arī pielāgot apdrošināšanas produktus atbilstoši reālajiem riskiem.

Tajā pašā laikā EAAPI ir izveidojusi vispārīgos dabas riskus, kas varētu būt attiecināma uz Latvijas teritoriju saistībā ar klimata pārmaiņām:

- Aizvien vairāk novērojamas lielas lietusgāzes;
- Mazāk sniega un ledus;
- Vairāk lietus veidotie upju plūdi;
- Mežu kaitēkļu pavairošanās;
- Stiprākas vētras ziemas periodā.

4.1.2. Apdrošināšanas nozarē esošo dalībnieku institucionālās atbildības un to funkciju novērtējums un analīze

Latvijas Banka uzrauga un regulē finanšu tirgus un tā dalībnieku darbību, tādējādi veicinot finanšu tirgus ilgtspējīgu attīstību un stabilitāti[35].

Uzraudzība tiek veikta sabiedrības interesēs, lai veicinātu:

- ieguldītāju, noguldītāju un apdrošināto personu interešu aizsardzību,
- finanšu tirgus ilgtspējīgu attīstību un stabilitāti,
- noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanu,

[35] Avots: https://www.bank.lv/darbibas-jomas/uzraudziba

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

- starptautisko un nacionālo sankciju piemērošanu.

Latvijas Banka uzraudzību veic nolūkā laikus identificēt esošos un iespējamos riskus un to iespējamo ietekmi, lai riskus un to ietekmi samazinātu vai novērstu, prioritāri vēršot darbības pret riskiem ar augstu iestāšanās varbūtību un būtiskāko negatīvo ietekmi, kā arī ņemot vērā tirgus dalībnieka darbības veidu un ietekmi finanšu tirgū, tā struktūru un sniegtā pakalpojuma sarežģītību, tādējādi nodrošinot proporcionalitātes principa ievērošanu.

Veicot analīzi par Latvijas finanšu tirgus dalībniekiem, kuri atbilst Pētījuma mērķim, tiek identificēti potenciāli 12 apdrošināšanas nozares dalībnieki, kas sadalās divās lielās grupās: apdrošināšanas sabiedrības un apdrošināšanas starpnieki. No apdrošināšanas sabiedrībām iespējamie dalībnieki Pētījuma vajadzībām būtu nedzīvības apdrošināšanas sabiedrības un ES dalībvalsts nedzīvības apdrošinātāju filiāles.

Attēls Nr. 11: Latvijas finanšu tirgus dalībnieki saistībā ar nedzīvības apdrošināšanas pakalpojumiem (produktiem)

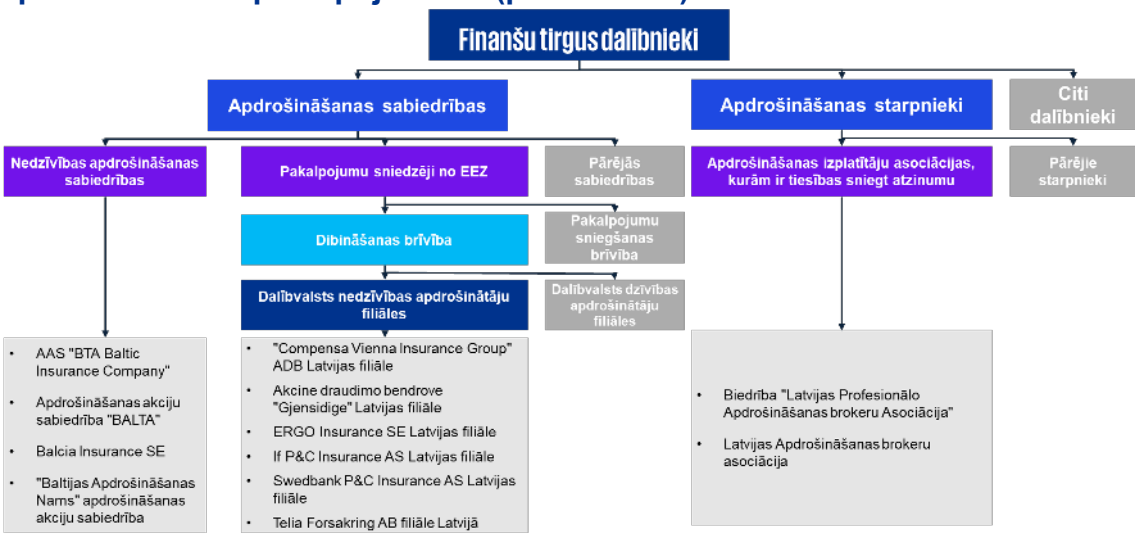

Avots: KPMG apkopojums par Latvijas Bankas uzskaitītajiem finanšu tirgus dalībniekiem

Kā jau sadaļā Nr. 4.1.1. tika minēts:

- Latvijā apdrošināšana un pārapdrošināšana tiek regulēta ar Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likumu, taču šajā likumā nav noteikts, kas tieši apdrošināšanas nozarei ir jānosedz, ieskaitot klimata pārmaiņu radītos riskus.
- VUGD ir izveidojis un Ministru kabinets ir apstiprinājis par kādām iespējamām dabas katastrofām un apdraudējumiem ir atbildīga katra no Latvijas institūcijām.

Latvijas Banka apdrošināšanas pakalpojumu (produktu) licences izsniedz Pētījuma sadaļā Nr. 4.1.3 norādītajiem apdrošināšanas veidiem, taču licence neietver detalizētus kritērijus, kādus riskus attiecīgajam pakalpojumam (produktam) būtu jānosedz.

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

4.1.3. Apdrošināšanas nozares piedāvāto pakalpojumu (produktu) novērtējums un analīze, kas saistīti ar klimata pārmaiņu radīto risku apdrošināšanu iedzīvotājiem, komersantiem, valsts un pašvaldību iestādēm

Pētījums tiek veikts tikai nedzīvības apdrošināšanas pakalpojumiem (produktiem). Atbilstoši "Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likumam"[36], Latvijas Banka izsniedz apdrošināšanas licences Tabulā Nr. 4 norādītajiem nedzīvības apdrošināšanas veidiem.

Tabula Nr. 4: Nedzīvības apdrošināšanas veidi

Kods	Veids	Īss apraksts[37]
01	Nelaimes gadījumu apdrošināšana	Tiek apdrošināti zaudējumi, kas var rasties šādos gadījumos: • traumas, t. sk. kaulu lūzumi, brūces, sasitumi, saišu sastiepumi; • pārejoši un neatgriezeniski veselības traucējumi; • redzes, ožas, garšas zudums; • nāve; • pilnīgs vai daļējs darba spējas zudums; • kritiskās slimības (vēzis, insults, miokarda infarkts u. c.).
02	Veselības apdrošināšana (apdrošināšana pret slimībām)	Apdrošināšana ļaus izvēlēties piemērotākos speciālistus, medicīnas pakalpojumus un medikamentus arī tad, ja to nav no valsts budžeta apmaksāto pakalpojumu klāstā.
03	Sauszemes transporta (izņemot dzelzceļa transportu) apdrošināšana	Tiek apdrošināti zaudējumi, kuri radušies transportlīdzekļa bojājuma, laupīšanas vai zādzības rezultātā, dzīvnieku un putnu nodarīti zaudējumi, palīdzība uz ceļa u. c. (KASKO - brīvprātīga transportlīdzekļu apdrošināšana).
04	Dzelzceļa transporta apdrošināšana	*Latvijas Bankas Naudas skolas vietnē nav sniegts skaidrojums*
05	Gaisakuģu apdrošināšana	
06	Kuģu apdrošināšana	
07	Kravu apdrošināšana	
08	Īpašuma apdrošināšana pret uguns un dabas stihiju postījumiem (bojājumiem, ko īpašumam, izņemot 03, 04, 05, 06 un 07 minēto īpašumu, nodara uguns, eksplozija, atomenerģija, zemes iegrimšana un citas stihijas)	Tiek apdrošināts kustamu vai nekustamu īpašums no neparedzētiem zaudējumiem: • mājoklis, vasarnīca, istaba, citas būves ietverot inženierkomunikācijas, santehnika un elektroinstalācijas; • mājoklis būvniecības vai remonta laikā; • saules paneļi; • velosipēdi, bērnu ratiņi; • datorprogrammas; • pārsprieguma radīti zaudējumi u.c. Atkarībā no apdrošināšanas līguma pakalpojums var ietvert zaudējumu atlīdzināšanu īpašuma bojāejas vai bojājumu gadījumā, kas noticis ugunsnelaimes, dabas stihiju, vandālisma, zādzības vai citu notikumu dēļ.
09	Īpašuma apdrošināšana pret citiem zaudējumiem (bojājumiem, ko īpašumam, izņemot 03, 04, 05, 06 un 07 minēto īpašumu, nodara krusa, salna, zādzība un citi negadījumi, izņemot 08 minētos)	

[36] https://likumi.lv/ta/id/274969-apdrosinasanas-un-parapdrosinasanas-likums
[37] https://www.naudasskola.lv/par-naudu/apdrosinasana/apdrosinasanas-veidi

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Kods	Veids	Īss apraksts[37]
10	Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšana	Tiek apdrošināti zaudējumi, kurus transportlīdzekļa vadītājs var nodarīt citai personai un tās īpašumam. Tā ir obligāta visiem sauszemes transportlīdzekļiem, kuri piedalās ceļu satiksmē Latvijā (OCTA - obligātā civiltiesiskās atbildības apdrošināšana).
11	Gaisakuģu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšana	Civiltiesiskās atbildības apdrošināšana - tiek apdrošināti zaudējumi, kurus nejauši var nodarīt citai personai. Noderīga, piemēram, šādos gadījumos: • dzīvoklī plīsis ūdensvads, un kaimiņu īpašumam nodarīti bojājumi; • spēlējot bumbu, netīšām tiek izsist kaimiņu logs; • vētras dēļ uz apdrošinājuma ņēmēja piederošas zemes augošs koks uzkritis kaimiņa ēkai vai automobilim, to sabojājot; • uz kalna slēpojot, nejauši nodarīti zaudējumi citai personai; • braucot ar riteni, nejauši nodarīti zaudējumi citai personai u. c. Normatīvajos aktos vairāku profesiju pārstāvjiem noteikta prasība veikt profesionālās darbības civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu.
12	Kuģu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšana	
13	Vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšana	
14	Kredītu apdrošināšana	Tiek piedāvāti dažādi kredītsaistību, galvojumu, finansiālo zaudējumu un juridisko izdevumu apdrošināšanas veidi.
15	Galvojumu apdrošināšana	
16	Dažādu finansiālo zaudējumu apdrošināšana	
17	Juridisko izdevumu apdrošināšana	
18	Palīdzības apdrošināšana	Tiek apdrošināti zaudējumi, kas var rasties ceļojuma laikā un nav atkarīgi no apdrošinājuma ņēmēja gribas. Parasti ir apdrošināti šādi riski: • lidojuma vai cita veida brauciena kavēšanās; • ceļojuma maršruta maiņa; • bagāžas nozaudēšana vai zādzība; • nepieciešami iepriekš neparedzēti transportēšanas pakalpojumi; • nepieciešama neatliekamā ārstnieciskā palīdzība u.c.

Avots: KPMG apkopojums par Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likumā norādītajiem apdrošināšanas veidiem

Aptaujās un intervijās ar apdrošināšanas nozares ekspertiem tika identificēts, ka klimata pārmaiņu ietekme apdrošināšanas segumā var tikt iekļauta vai nu tieši, vai pastarpināti, piemēram, apdrošināšanas sabiedrības apdrošinot pret dabas katastrofām saistītos riskus, netiek nodalīts, vai attiecīgie riski ir tieši ar klimata pārmaiņām saistīti.

Tabulā zemāk var redzēt apdrošināšanas nozares piedāvāto pakalpojumu (produktu) novērtējums, kas saistīti ar klimata pārmaiņu radīto risku apdrošināšanu.

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Tabula Nr. 5: Nedzīvības apdrošināšanas veidi, kas saistīti ar klimata pārmaiņu radīto risku apdrošināšanu

Kods	Veids	Saistīti ar klimata pārmaiņu radīto risku apdrošināšanu (Ir/ Nav)
01	Nelaimes gadījumu apdrošināšana	Ir
02	Veselības apdrošināšana (apdrošināšana pret slimībām)	Ir
03	Sauszemes transporta (izņemot dzelzceļa transportu) apdrošināšana	Ir
04	Dzelzceļa transporta apdrošināšana	Ir
05	Gaisakuģu apdrošināšana	
06	Kuģu apdrošināšana	
07	Kravu apdrošināšana	
08	Īpašuma apdrošināšana pret uguns un dabas stihiju postījumiem (bojājumiem, ko īpašumam, izņemot 03, 04, 05, 06 un 07 minēto īpašumu, nodara uguns, eksplozija, atomenerģija, zemes iegrimšana un citas stihijas)	Ir
09	Īpašuma apdrošināšana pret citiem zaudējumiem (bojājumiem, ko īpašumam, izņemot 03, 04, 05, 06 un 07 minēto īpašumu, nodara krusa, salna, zādzība un citi negadījumi, izņemot 08 minētos)	
10	Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšana	Nav
11	Gaisakuģu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšana	Nav
12	Kuģu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšana	Ir
13	Vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšana	Ir
14	Kredītu apdrošināšana	Nav
15	Galvojumu apdrošināšana	
16	Dažādu finansiālo zaudējumu apdrošināšana	
17	Juridisko izdevumu apdrošināšana	
18	Palīdzības apdrošināšana	Ir

Avots: KPMG sagatavots apkopojums no pētījumā veiktās anketēšanas un intervijām

4.1.4. Tautsaimniecības nozares Latvijā, kurās pašlaik tiek piedāvāti apdrošināšanas pakalpojumi un kurām tie būtu nepieciešami pret klimata pārmaiņu un/vai laikapstākļu radītiem riskiem

No Pētījumā veiktajām intervijām tika secināts, ka lauksaimniecība, mežsaimniecība un enerģētikas (Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana) nozares būtu tās, kas cieš visvairāk zaudējumus no klimata pārmaiņām saistītajiem riskiem.

Tautsaimniecību nozaru saikne ar ES taksonomijā noteiktajām jomām detalizētāk apskatīta ziņojuma sadaļā Nr. 4.2.2.

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Apdrošināšanas sabiedrības pārstāvji norāda, ka, lai gan daudziem tautsaimniecības nozaru pārstāvjiem (it īpaši lauksaimniekiem) ir iespēja apdrošināties pret dabas katastrofām, tāda iespēja netiek izmantota.

Pretēji augstāk minētajam, ir arī vairākas nozares, tajā skaitā, aitu un kazu audzēšana, zivsaimniecība un augkopība (viengadīgo, daudzgadīgo kultūru audzēšana un augu pavairošana), kurām nav pieejama apdrošināšana un netiek nosegti ar klimata pārmaiņām saistītie riski. Pārsvarā tās ir nozares, kas Latvijā nav ļoti izplatītas un tādēļ tās nespēj veicināt pietiekamu pieprasījumu pēc apdrošināšanas pakalpojumiem, lai spētu veidoties apdrošināšanas piedāvājums šīm nozarēm.

4.1.5. Apdrošināšanas komersantu aptauja par klimata pārmaiņu radīto risku apdrošināšanas datu pieejamību

Latvijas Banka pilda vairākus uzdevumus, kas ir nozīmīgi tautsaimniecības un finanšu sistēmas funkcionēšanai, un viens no tiem ir statistisko datu vākšana, glabāšana un apstrādāšana, kā arī statistiskās informācijas izstrāde, apkopošana, analīze un izplatīšana saskaņā ar likumu "Par Latvijas Banku", piemēram, Latvijas Banka apkopo monetāro un finanšu statistiku[38].

Latvijas Bankas jauninājumi statistikas (monetārā un finanšu statistika) jomā 2024. gadā[39] ir sākt apdrošināšanas sabiedrību statistikas publicēšanu Latvijas Bankas interneta statistikas datubāzē (turpmāk – INTS), izstrādāt noteikumus par uzraudzības statistikas datu sagatavošanas un iesniegšanas prasībām un kārtību, nodrošinot Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (turpmāk – FKTK) normatīvo noteikumu, kuri nosaka uzraudzības statistikas datu sagatavošanas un iesniegšanas prasības un kārtību vai kuri ir saistīti ar šo prasību izpildi, pēctecību pēc FKTK pievienošanas Latvijas Bankai (tai skaitā, 2020. gada 1. decembra normatīvie noteikumi Nr. 228 "Apdrošinātāju un pārapdrošinātāju pārskatu sagatavošanas normatīvie noteikumi", 2020. gada 14. jūlija normatīvie noteikumi Nr. 89 "Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas starpnieku pārskatu sagatavošanas normatīvie noteikumi", 2020. gada 11. augusta normatīvie noteikumi Nr. 128 "Apdrošinātāju publisko ceturkšņa pārskatu sagatavošanas normatīvie noteikumi").

Atbilstoši Latvijas Bankas vidēja termiņa statistikas darba programmai 2025.–2027. gadam[40], 2025. gadā paredzēts ieviest jaunas apdrošināšanas sabiedrību statistikas prasības, iegūstot plašāku eurozonas līmenī saskaņotu apdrošināšanas sabiedrību statistikas datu klāstu (plānots veikt grozījumus Eiropas Centrālās bankas 2014. gada 28. novembra Regulā (ES) Nr. 1374/2014 par statistikas pārskatu sniegšanas prasībām apdrošināšanas sabiedrībām (ECB/2014/50) un 2021. gada 26. marta Pamatnostādnē (ES) 2021/831 par statistisko informāciju, kas jāsniedz par finanšu starpniekiem, kuri nav monetārās finanšu iestādes (ECB/2021/12)).

[38] Avots: Apstiprināti Latvijas Bankas plāni statistikas jomā laika posmam līdz 2027. gadam | Latvijas Banka
[39] Avots: LB_stsistikas_darba_programma_2024.pdf (bank.lv)
[40] Avots: LB_videja_termina_stsistikas_darba_programma_2025-2027.pdf (bank.lv)

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Pētījumā tika aptaujātas visas Latvijas nedzīvības apdrošināšanas sabiedrības (4) un papildus 4 apdrošināšanas sabiedrību filiāles:

— Apdrošināšanas sabiedrības:
  - BTA BALTIC INSURANCE COMPANY AAS;
  - BALTA AAS;
  - BALCIA INSURANCE SE;
  - BALTIJAS APDROŠINĀŠANAS NAMS AAS;
— Apdrošināšanas sabiedrību filiāles:
  - Gjensidige, Akcine draudimo bendrove Latvijas filiāle;
  - ERGO Insurance SE;
  - If P&C Insurance AS;
  - Swedbank P&C Insurance AS.

Anketas jautājumi uzrādīti Pielikumā Nr. 4. Saņemto anketu apkopojums ir uzrādīts attēlā Nr. 12.

Attēls Nr. 12: Pētījumā saņemto anketu apkopojums

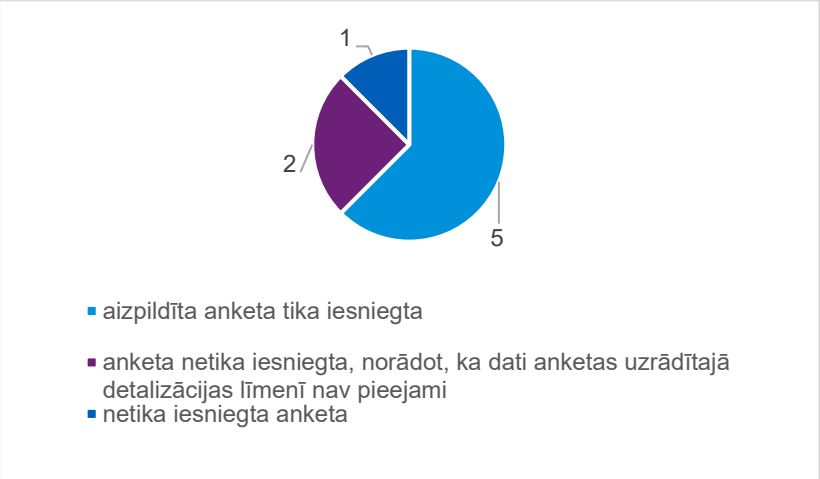

Avots: KPMG apkopojums

Veicot apdrošināšanas sabiedrības aptauju, tika secināts, ka apdrošināšanas sabiedrības un apdrošināšanas sabiedrību filiāles ir uzsākušas datu vākšanu par zaudējumiem, kas radušies dabas katastrofu ietekmē (zaudējumi no plūdiem, vētrām, krusas utt).

Līdz šim dabas katastrofas ir klasificētas pēc to izpausmes būtības, taču pietrūkst skaidras klasifikācijas, kas dažādus dabas katastrofas notikumus vērtētu pēc tā, vai notikums ir saistīts ar klimata pārmaiņām vai nē.

Lai varētu noteikt, vai attiecīgais notikums ir saistīts ar klimata pārmaiņām, ir nepieciešams notikumu apskatīt ilgstošākā laika periodā. Tas nozīmē, ka radušās izmaksas uz notikumu varēs klasificēt kā izmaksas, kas ir saistītas ar klimata pārmaiņu radītajiem riskiem, tikai pēc ilgāka laika perioda.

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Papildus tika identificēts, ka šobrīd apdrošināšanas pakalpojuma cenošanā reti (vai vispār netiek) veikta dabas katastrofu iespējamo risku izvērtēšana (attiecīgi, apdrošinātājiem nav informācijas par prēmijas apjomu plūdiem, vētrām un citām dabas katastrofām).

4.1.6. Padziļinātas, strukturētas ekspertu intervijas, novērtējot un analizējot apdrošināšanas komersantu sniegtos apdrošināšanas pakalpojumus par klimata pārmaiņu radīto risku apdrošināšanu

Pētījuma laikā tika veidotas vairākas padziļinātas, strukturētas ekspertu intervijas (Tabula Nr. 6).

Tabula Nr. 6: Ekspertu interviju saraksts

Nr.	Datums	Pārstāvētā iestāde	Intervijā pārrunātās tēmas
1.	12.01.2024	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, VSIA	Tautsaimniecības nozares, kurām ir būtiskākā ietekme no klimata pārmaiņām Klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšana - apdrošināšana
2.	15.01.2024.	Latvijas Apdrošināšanas Asociācija	Apdrošināšanas produktu pieejamība – tautsaimniecības nozares, kurām nav pieejams apdrošināšanas pakalpojums (tai skaitā segums pret klimata izmaiņu radītiem iespējamiem zaudējumiem); Risku kategorijas (NAT CAT un klimata izmaiņas) Nenodarīt būtisku kaitējumu principa piemērošana praksē
3.	17.01.2024.	BTA Baltic Insurance Company, AAS	Anketa – pārskatīta/ sniegti papildus skaidrojumi, ja nepieciešami anketas aizpildīšanai; Apdrošināšanas produktu pieejamība – tautsaimniecības nozares, kurām nav pieejams apdrošināšanas pakalpojums (tai skaitā segums pret klimata izmaiņu radītiem iespējamiem zaudējumiem); Risku kategorijas (NAT CAT un klimata izmaiņas) Nenodarīt būtisku kaitējumu principa piemērošana praksē
4.	18.01.2024.	Swedbank P&C Insurance AS Latvijas filiāle	Anketa – pārskatīta/ sniegti papildus skaidrojumi, ja nepieciešami anketas aizpildīšanai; Apdrošināšanas produktu pieejamība – tautsaimniecības nozares, kurām nav pieejams apdrošināšanas pakalpojums (tai skaitā segums pret klimata izmaiņu radītiem iespējamiem zaudējumiem); Risku kategorijas (NAT CAT un klimata izmaiņas) Nenodarīt būtisku kaitējumu principa piemērošana praksē
5.	19.01.2024.	Latvijas Banka	Klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšana - apdrošināšanas produktu pieejamība/ datu pieejamība; Tautsaimniecības nozares, kurām ir būtiskākā ietekme no klimata pārmaiņām; Atbilstošo likumdošanas aktu nepieciešamās/ gaidāmās izmaiņas

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Nr.	Datums	Pārstāvētā iestāde	Intervijā pārrunātās tēmas
6.	22.01.2024.	Gjensidige, Akcine draudimo bendrove Latvijas filiāle	Anketa – pārskatīta/ sniegti papildus skaidrojumi, ja nepieciešami anketas aizpildīšanai; Apdrošināšanas produktu pieejamība – tautsaimniecības nozares, kurām nav pieejams apdrošināšanas pakalpojums (tai skaitā segums pret klimata izmaiņu radītiem iespējamiem zaudējumiem); Risku kategorijas (NAT CAT un klimata izmaiņas)
7.	29.01.2024.	Zemkopības ministrija (ZM) Lauku attīstības atbalsta departamenta Valsts atbalsta plānošanas nodaļa	Tautsaimniecības nozares, kurām ir būtiskākā ietekme no klimata pārmaiņām Klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšana - apdrošināšana
8.	01.02.2024.	SIA “AgriCulture”	Tautsaimniecības nozares, kurām ir būtiskākā ietekme no klimata pārmaiņām Klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšana - apdrošināšana
9.	02.02.2024.	Balta AAS	Anketa – pārskatīta/ sniegti papildus skaidrojumi, ja nepieciešami anketas aizpildīšanai; Apdrošināšanas produktu pieejamība – tautsaimniecības nozares, kurām nav pieejams apdrošināšanas pakalpojums (tai skaitā segums pret klimata izmaiņu radītiem iespējamiem zaudējumiem); Risku kategorijas (NAT CAT un klimata izmaiņas) Nenodarīt būtisku kaitējumu principa piemērošana praksē
10.	02.02.2024.	Balcia Insurance SE	Anketa – pārskatīta/ sniegti papildus skaidrojumi, ja nepieciešami anketas aizpildīšanai; Apdrošināšanas produktu pieejamība – tautsaimniecības nozares, kurām nav pieejams apdrošināšanas pakalpojums (tai skaitā segums pret klimata izmaiņu radītiem iespējamiem zaudējumiem); Risku kategorijas (NAT CAT un klimata izmaiņas) Nenodarīt būtisku kaitējumu principa piemērošana praksē

Avots: KPMG izveidots apkopojums

Tika veiktas padziļinātas un strukturētas ekspertu intervijas, novērtējot un analizējot apdrošināšanas komersantu sniegtos apdrošināšanas pakalpojumus par klimata pārmaiņu radīto risku (t.sk. dabas katastrofas, ekstremāli laikapstākļi, plūdi u.tml.) apdrošināšanu.

Galvenie jautājumi, kas tika apskatīti intervijās ar ekspertiem:

- Dabas katastrofu un klimata pārmaiņu ietekmes terminu piemērošana;
- Datu pieejamība un kvalitāte (tai skaitā, anketās uzrādītā informācija);
- Tautsaimniecības nozares, kuras ietekmē klimata pārmaiņas;
- Apdrošināšanas pakalpojuma pieejamība;

Ārējo normatīvo aktu vēlamie papildinājumi.

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Tautsaimniecības nozares

Interviju laikā tika identificētas vairākas tautsaimniecības nozares, kuras pašlaik tiek apdrošinātas pret dabas katastrofām (tai skaitā, pret plūdiem, vētrām, krusu), kā arī apskatītas un apzinātas tautsaimniecības nozares, kurām būtu nepieciešams apdrošināšanas atbalsts risku segšanai, bet pašreiz nav pieejams apdrošināšanas pakalpojums dažādu iemeslu dēļ (skatīt sadaļu Nr. 4.1.4.).

Gan apdrošināšanas sabiedrības, gan Zemkopības ministrijas pārstāvji intervijās norādīja, ka, lai gan daudziem tautsaimniecības nozaru pārstāvjiem (it īpaši lauksaimniekiem) ir iespēja apdrošināties pret dabas katastrofām, tāda iespēja netiek izmantota. Zemkopības ministrija norādīja, ka valsts sniegto atbalstu lauksaimniekiem, sedzot 50% no apdrošināšanas prēmijas (Lauku atbalsta dienesta iesaiste)[41]. Tā rezultātā lauksaimnieki sāk aizvien vairāk izmantot iespēju apdrošināties, bet daudziem lauksaimniekiem ir izdevīgāk veidot risku diversifikāciju un pašiem nosegt savus zaudējumus nekā apdrošināties, kas arī ir pozitīvs aspekts, jo tā arī tiek mazināti klimata pārmaiņu risku izraisīti zaudējumi.

Papildus gan Zemkopības ministrijas, gan apdrošināšanas sabiedrību un filiāļu, kā arī lauksaimniecības nozares pārstāvji norādīja, ka nozarēs ar tiešu ietekmi no dabas katastrofām un klimata pārmaiņām ir nepieciešams strādāt pie atbilstošas risku pārvaldības izveides. Risku pārvaldīšanā apdrošināšanas pakalpojums ir tikai kā viens no rīkiem zaudējumu mazināšanai, attiecīgi, aktīvi ir jāstrādā pie dažādu preventīvo pasākumu veikšanas, lai iespējami mazinātu klimata pārmaiņu ietekmi.

Princips “Nenodarīt būtisku kaitējumu”

Interviju laikā tika norādīts, ka Latvijā apdrošināšanas sabiedrības nav pievērsušas uzmanību “Nenodarīt būtisku kaitējumu” principam.

Vairākas apdrošināšanas sabiedrības norādīja, ka netiešā veidā tiek sekots līdzi kādam no “Nenodarīt būtisku kaitējumu” politikas mērķiem, kas vairāk izpaužas ar dažādu regulatoru ierobežojumiem. Apdrošināšanas sabiedrības saskata, ka šo principu, lai spētu apdrošināšanas nozare vairāk pievērt uzmanību šādam principam, vajadzētu ieviest kā regulējumu valsts līmenī, lai skaidri saprastu, kas tiek sagaidīts no apdrošinātāju un kurā brīdī izmaksāt apdrošināšanas kompensāciju.

Risku kategorijas un kritēriji

Interviju laikā tika identificēts, ka līdz šim Latvijā no apdrošināšanas sabiedrību un apdrošināšanas sabiedrību filiāļu puses nav apzināti dati tieši par klimata pārmaiņu radītajiem riskiem un apdrošināšanas nozarei. Nav skaidrs, kā veidot nodalījumu starp dabas katastrofu riskiem un tieši klimata pārmaiņu radītajiem riskiem. Kā liels diskusiju avots bija tieši klimata pārmaiņu risku identificēšana un nodalīšana no pārējiem riskiem, jo klimata pārmaiņu veidotos zaudējumus ir iespējams noteikt tikai analizējot

[41] https://www.lad.gov.lv/lv/katalogs/la-17-razas-dzivnieku-sejumu-un-stadijumu-apdrosinasanas-premija

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

datus ilgtermiņā, nevis piesakot zaudējumus identificēt, ka tie ir saistīti ar klimata pārmaiņām.

Pētījuma intervijās Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra speciālisti norādīja, ka "Valsts civilās aizsardzības plāna" 1. pielikumā[42] norādītos dabas katastrofu skaidrojumus (jeb dabas parādības) noteiktajās dabas katastrofu grupās būtu nepieciešams pārskatīt. LVĢMC pārstāvis norāda, ka būtu nepieciešams nodalīt esošos riskus, ko rada operatīvās hidrometeorloģisko apstākļu izmaiņas un šādā kontekstā stiprs sals, sniegs, putenis, apledojums, slapja sniega nogulums, karstums, apledojums un sausums būtu "Dabas katastrofas (meteoroloģiskās)". Kā arī LVĢMC pārstāvis norāda, ka tajā pašā laikā, Eiropas Komisija nosaka, ka civilās aizsardzības sistēmas ietvarā jāņem arī vērā klimata pārmaiņas un attiecīgi visi apdraudējumi jāizvērtē arī no klimata pārmaiņu ietekmes konteksta, izvērtējot gan individuālā apdraudējuma līmenī, gan to savstarpējā mijiedarbībā, kas nereti summā veido augstāku apdraudējuma līmeni.

Savukārt, intervijas laikā Zemkopības ministrijas pārstāvji norādīja, ka kamēr Latvijā nav definēti kritēriji dabas katastrofām, Lietuvā ir definētas katastrofu dabas parādības normatīvajos aktos, piemēram, ja nav bijis lietus 3 mēnešus, dabas parādība tiek klasificēta kā sausums.

Datu pieejamība un kvalitāte (tai skaitā, anketās uzrādītā informācija)

Pētījumā izmantoto anketu rezultāts pamatoja, ka apdrošinātāji (Latvijā reģistrētās nedzīvības apdrošināšanas sabiedrības un apdrošināšanas sabiedrību filiāles) ir uzsākuši datu vākšanu par dabas katastrofām un nepieciešams turpināt darbu pie datu kvalitātes un detalizācijas.

Ir apdrošināšanas sabiedrības un filiāles, kas uzskaita dabas katastrofu ietekmi (plūdi, vētra, krusa) uz pieteikto un/ vai izmaksāto apdrošināšanas atlīdzību apjomu. Intervijās tika pārrunāta nepieciešamību precizēt dabas katastrofu terminus, kā arī nepieciešamību valstiskā līmenī identificēt klimata pārmaiņu notikumus. Šobrīd apdrošinātājiem ir iespējams uzkrāt un analizēt dabas katastrofu datus (piemēram, pieteikts apdrošināšanas gadījums vētras rezultātā), bet apdrošinātājiem nav iespējams identificēt, vai pieteiktais apdrošināšanas gadījums radies klimata pārmaiņu ietekmē.

Savukārt apdrošināšanas prēmijas apjoma noteikšanai (jeb cenošanai) ir šobrīd atšķirīga pieeja – ir apdrošināšanas sabiedrības, kas veic pēc iespējas detalizētāku dabas katastrofu risku cenošanu sadalījumā pa risku apakšveidiem, un ir sabiedrības un filiāles, kas dabas katastrofu risku cenošanu apskata kopumā, neizdalot konkrētus dabas katastrofu apakšriskus.

[42] https://tap.mk.gov.lv/doc/2020_09/1_pielikums_IESPEJAMO_APDRAUD.1189.docx

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

4.2. Starptautiskā un ES līmeņa dokumentu novērtējums un analīze par pašreizējām izmantotām praksēm klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku kā dabas katastrofas, ekstremāli laikapstākļi, plūdi u.c. apdrošināšanu iedzīvotājiem, komersantiem, valsts un pašvaldību iestādēm un tautsaimniecības nozarēm.

Eiropas Savienības un starptautiskā līmenī jau ir izveidoti vairāki normatīvie akti saistībā ar klimata pārmaiņu radītajiem riskiem. Pārsvarā izveidotie normatīvie akti ir saistīti ar klimata pārmaiņu mazināšanas aspektiem. Apdrošināšanas nozare arī šajos normatīvajos aktos ir minēta minimāli, lai gan ir tieši saistīta ar klimata pārmaiņu risku radīto zaudējumu segšanu. Līdz šim tā parādās tikai EAAPI, ECB un Globālās Adaptācijas komisijas normatīvo aktu apspriežamajos jautājumos.

4.2.1. Starptautiskais līmenis

Starptautiskā līmenī ir izveidotas vairāki dokumenti, kas ir saistītas ar klimata pārmaiņu mazināšanas pasākumiem, kā piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējā konvencija par klimata pārmaiņām[43] un Parīzes nolīgums.

Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējā konvencijā galvenais uzsvars ir uz klimata pārmaiņu globālo nozīmi un nepieciešamību pēc starptautiskas sadarbības šajā jomā. Konvencijā tiek apspriesti dažādi aspekti, tostarp siltumnīcefekta gāzu emisijas, klimata sistēmas saglabāšana, atbildības sadalījums starp attīstītajām un jaunattīstības valstīm, kā arī ekonomiskie un sociālie jautājumi, kas saistīti ar klimata pārmaiņu ietekmi un to novēršanu. Tajā ir skaidri norādīts uz vajadzību veikt pasākumus, lai mazinātu klimata pārmaiņu ietekmi, it īpaši jaunattīstības valstīs, kurām nepieciešams papildu atbalsts. Konvencijas par klimata pārmaiņām 4. pantā ir norādīts, ka iesaistītajām pusēm nepieciešams pildīt noteiktās saistības, īstenojot pasākumus, kas saistīti ar apdrošināšanu, tādējādi mazinot klimata izmaiņu nelabvēlīgo ietekmi un tās sekām, taču konkrētāk apdrošināšanas nozare netiek regulēta.

Parīzes nolīgums ir starptautisks līgums par klimata pārmaiņām. Tajā ir ietverti principi un mērķi, lai cīnītos pret klimata pārmaiņām, nodrošinot ilgtspējīgu attīstību un nabadzības izskaušanu. Nolīgumā ir noteikti mērķi, piemēram, globālās vidējās temperatūras pieauguma ierobežošana un klimatnoturīgas attīstības veicināšana. Tajā uzsvērta arī nepieciešamība pēc pielāgošanās pasākumiem, finansējuma un tehnoloģiju nodošanas, lai risinātu klimata pārmaiņu radītos izaicinājumus. Parīzes nolīguma 8. pantā[44] tiek uzsvērts, ka nepieciešams nodrošināt riska apdrošināšanas mehānismus, veidot klimatisko risku apvienošanu un īstenot citus apdrošināšanas risinājumus, tādējādi novēršot un izlīdzinot zaudējumus un kaitējumus, kas saistīti ar klimata pārmaiņu nelabvēlīgo ietekmi, taču konkrētāk apdrošināšanas nozare netiek regulēta.

[43] https://likumi.lv/ta/id/34198-par-apvienoto-naciju-organizacijas-visparejo-konvenciju-par-klimata-parmainam
[44] Parīzes nolīgums (likumi.lv)

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Globālā Adaptācijas Komisija ir veikusi pētījumu un izveidojusi ziņojumu "Apdrošināšana klimata adaptācijai: iespējas un ierobežojumi"[45] (skatīt sadaļu Nr.4.3.), norādot apdrošināšanas lomu pielāgošanās procesā, kas balstīts uz klimata pārmaiņu rezultātā radītu risku samazināšanu, rekonstrukciju, kā arī finanšu sektora noturības uzlabošanu un sagatavotības nodrošināšanu.

4.2.2. ES līmenis

Eiropas Savienības līmenī ir izstrādāti jau vairāki normatīvie akti, kas nosaka principus klimata pārmaiņu mazināšanai. Ir vairāki jau izstrādāti normatīvie akti un vadlīnijas, kā piemēram, Eiropas Centrālās bankas norādījumi par klimata pārmaiņu un vides riskiem, ES Taksonomijas regula, Ilgtspējīga finansējuma informācijas atklāšanas regula, Eiropas ilgtspējas ziņošanas standarti (Attēls Nr. 13), kā arī ir vairāki normatīvie akti, kas vēl nav izveidoti, taču ir jau ir apspriešanas fāzē.

Attēls Nr. 13: Ar ilgtspēju saistītie normatīvie akti Eiropas Savienībā

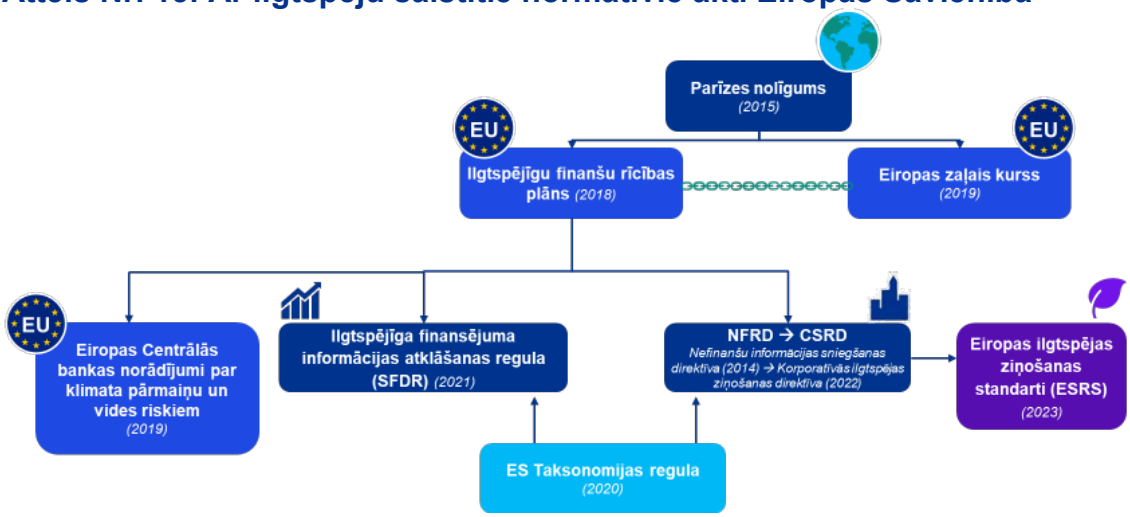

Avots: KPMG veidots apkopojums par Ilgtspējas regulējumiem

Esošie normatīvie akti Eiropas Savienībā

Eiropas Parlamenta un Padomes regulā (ES) 2020/852 (ES Taksonomijas regulā)[46] norādīti ilgtspējīgas saimnieciskās darbības kritēriji un izvirzītie ES mērķi klimata pārmaiņu radītu risku mazināšanā. Saimnieciskā darbība tiek uzskatīta par tādu, kas būtiski sekmē pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, ja tā būtiski sekmē siltumnīcefekta gāzu koncentrācijas stabilizēšanu atmosfērā un īsteno pielāgošanās risinājumus, kas būtiski mazina minēto nelabvēlīgo ietekmi, nepalielinot nelabvēlīgas ietekmes risku iedzīvotājiem, dabai vai aktīviem.

ES Taksonomijas regulā tiek uzsvērta nepieciešamība veicināt ilgtspēju un pāreju uz klimatneitrālu un klimatnoturīgu aprites ekonomiku, tādējādi nodrošinot ES ekonomikas ilgtermiņa konkurētspēju pasaules mērogā. Lai gan šajā regulā tiek uzsvērta

[45] Avots: Insurance-for-Climate-Adaptation-Opportunities-and-Limitations.pdf (insdevforum.org)
[46] Regula - 2020/852 - EN - EUR-Lex (europa.eu)

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

apdrošināšanas nepieciešamība ekosistēmu aizsardzības un atjaunošanās procesā, netiek plaši aprakstīta un noteikta tās loma klimata pārmaiņu pielāgošanās procesā.

Balstoties uz EAAPI veidoto tehnisko aprakstu "Informācijas panelis par apdrošināšanas aizsardzību trūkumu"[47], EAAPI norāda trīs vispārīgos apdrošināšanas trūkuma elementus (Attēls Nr. 14).

Attēls Nr. 14: Apdrošināšanas aizsardzības trūkuma elementi

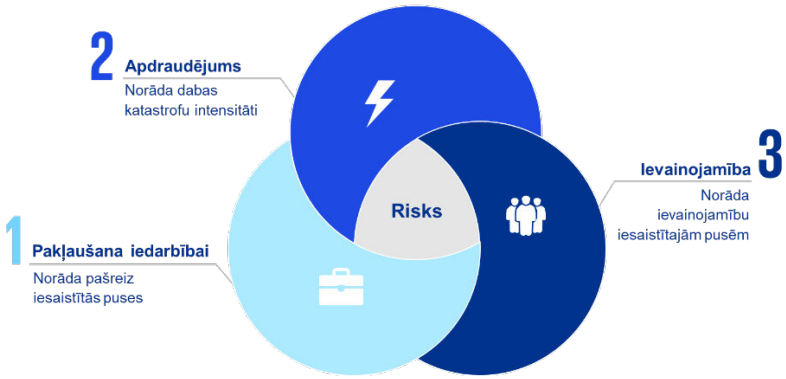

Avots: KPMG izveidots apkopojums par EAAPI veidoto tehnisko aprakstu par apdrošināšanas aizsardzības trūkumu

EAAPI datu bāzē[48] ir iespējams apskatīties Latvijas vērtējumu katrā no dabas katastrofu riskiem un kāds ir apdrošināšanas trūkums (Attēls Nr. 15). Kā redzams attēlā zemāk, EAAPI ir identificējis, ka Latvijā vislielākais dabas katastrofu risks ir plūdi un vētras. Tiek norādīts, ka apdrošināšanas nozare visvairāk nosedz vētras radītos zaudējumus, taču zemestrīču un plūdu gadījumā tiek nosegti 25-50%, un meža ugunsgrēku un piekrastes reģionu plūdi tiek nosegti aptuveni 0-25% robežās.

Attēls Nr. 15: 2023. gada apdrošināšanas aizsardzības trūkums

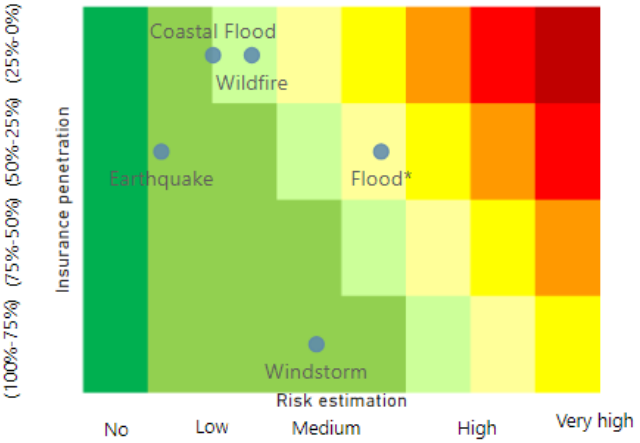

Avots: EAAPI informācijas panelis

[47] Technical description - dashboard on insurance protection gap for natural catastrophes (europa.eu)
[48] Dashboard on insurance protection gap for natural catastrophes - European Union (europa.eu)

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Eiropas Savienības regulā 2020/852[49] līdz šim ir identificēti 12 taksonomijas sektori, kuri visvairāk ietekmē un kuri ir pakļauti klimata pārmaiņu riskiem. Šiem sektoriem nav tieša savienojuma ar tautsaimniecības nozarēm, kā arī nav izveidots ceļvedis, kas palīdzētu sasaistīt 12 taksonomijas sektorus ar tautsaimniecības nozarēm[50].

Eiropas Savienības regulā 2020/852 tiek norādīti tautsaimniecības nozaru NACE kodi, taču līdz šim nav izveidoti apkopojumi ar šajās regulās norādītajiem klimata pārmaiņu risku pakļautajām un veicinošajām tautsaimniecības nozarēm.

Attēls Nr. 16: ES Taksonomijā norādīto sektoru salīdzinājums ar tautsaimniecības nozarēm

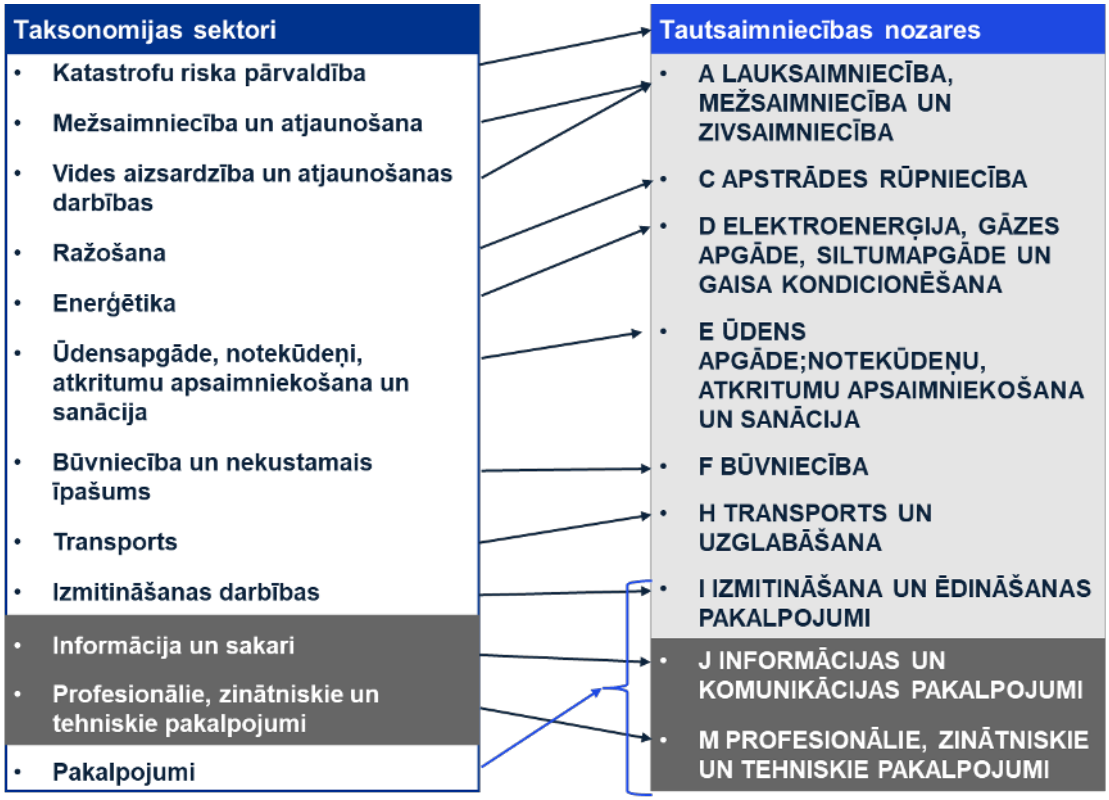

Avots: KPMG apkopojums ar ES Taksonomijas regulā norādītajiem sektoriem un LV tautsaimniecības nozarēm

Eiropas Savienības līmenī apsvērtie jautājumi

Eiropas Centrālā banka (turpmāk – ECB) vēl nav izveidojusi normatīvos aktus, kas attiektos uz klimata pārmaiņu risku apdrošināšanu, taču ir sākusi diskusijas par šo tēmu. ECB izveidotajā diskusiju dokumentā ar nosaukumu "Politikas risinājumi, kā mazināt klimata apdrošināšanas aizsardzības trūkumu"[51] ir iekļauta visaptveroša analīze un ieteikumi par apdrošināšanu un klimata pārmaiņām. Galvenā uzmanība ir

[49] Regulation - 2020/852 - LV - taxonomy regulation - EUR-Lex (europa.eu)
[50] NACE: Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija Eiropas Kopienā, 2. redakcija | Centrālā statistikas pārvalde (csp.gov.lv)
[51] Policy options to reduce the climate insurance protection gap (europa.eu)

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

vērsta uz to, lai izprastu un mazinātu trūkumus apdrošināšanas aizsardzībā pret ar klimatu saistītiem riskiem.

ECB uzsver apdrošināšanas nozīmi klimata pārmaiņu radīto makroekonomisko zaudējumu mazināšanā un atzīts, ka pašlaik ES ir nepietiekama apdrošināšana. ECB ir ierosinājis "kāpņu pieeju" politikas pasākumiem, tostarp privātās apdrošināšanas veicināšanai, pārapdrošināšanas un fondi, kas nodrošina finansējuma piesaistīšanu apdrošināšanas nozarei dabas katastrofu gadījumā, integrēšanai, publiskā sektora lomas veicināšanai un ES līmeņa pasākumu apsvēršanai. Tajā uzsvērta vajadzība pēc publiskā un privātā sektora partnerībām (turpmāk – PPP) un politikas pasākumu saskaņošanas ar plašākām ES iniciatīvām klimata pārmaiņu un finanšu stabilitātes jomā. ECB “kāpņu pieejā” norāda dabas katastrofu radīto zaudējumus, to iestāšanās varbūtību un ietekmi (Attēls Nr. 17) ar mērķi veicināt privātā sektora noturību pret klimata katastrofām, tādējādi mazinot publiskā sektora iesaisti finansiālā atbalsta sniegšanā, valsts ekonomiskos zaudējumus, kā arī stiprinot ES zaļā kapitāla tirgus attīstību. ECB uzsver, ka apdrošinātāji, kas pārdod apdrošināšanas polises privātpersonām un uzņēmumiem, nespēj risināt sekas un zaudējumus, kas radušies zemas iestāšanās varbūtības rezultātā, tāpēc izvēlas strādāt zema vai vidēji zema zaudējuma slāņos, kam raksturīga tipiski augsta iestāšanās varbūtība..

Attēls Nr. 17: Zaudējumi no klimata katastrofām un to ietekme - “kāpņu pieeja”

Avots: KPMG izveidots apkopojums par ECB politiku risinājumiem, kā mazināt apdrošināšanas aizsardzības trūkumu

ECB norāda, ka, veidojot PPP, nepieciešams ņemt vērā četrus soļus:

- Riska novērtējums
- Riska novēršana
- Produkta dizains
- Riska nodošana

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Pirmkārt, tiek veikts riska novērtējums, izveidojot izpratni par pamatā esošajiem riskiem. Otrkārt, tiek īstenota riska novēršana, iesaistot valsts atbalstu, tādējādi mazinot un pielāgojoties identificētos riskus. Treškārt, tiek izstrādāts viegli saprotams apdrošināšanas produkts (Attēls Nr.18).

ECB uzsver, ka izmaksām un pienākumiem, kas saistītas ar katastrofu apdrošināšanas programmu, vajadzētu tikt sadalītām starp privāto un publisko sektoru.

Attēls Nr. 18: ECB apzinātie apdrošināšanas pakalpojuma pieejamībai noturības risinājuma elementi

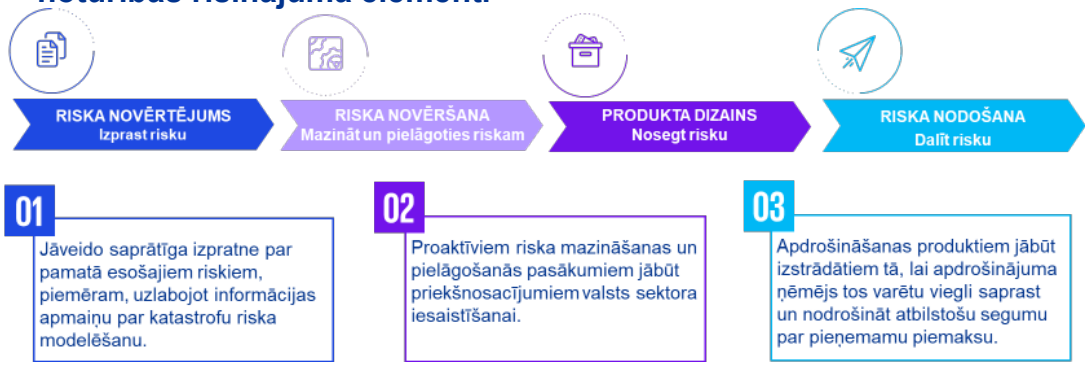

Avots: KPMG izveidots apkopojums par ECB politiku risinājumiem, kā mazināt apdrošināšanas aizsardzības trūkumu

ECB ir izveidojusi septiņus pamata principus Eiropas publiskās apdrošināšanas shēmai ar klimatu saistīto dabas katastrofu riskam (Attēls Nr. 19). ECB norāda, ka:

- Eiropas līmeņa finanšu komponentei jābūt visaptverošai, lai nodrošinātu spēcīgāku riska sadalīšanu un lielāku ietekmi uz ES ekonomisko noturību.
- Shēmai jāpapildina esošās ES katastrofu novēršanas politikas, efektīvi samazinot apdrošināšanas aizsardzības trūkumu.
- Eiropas shēmai jāaptver visi būtiski klimata riski, ar uzsvaru uz liela mēroga katastrofām, nodrošinot risku diversifikāciju.
- Jānodrošina pietiekams finansējums, lai sniegtu ātru atbalstu liela mēroga klimata katastrofām, izmantojot priekšfinansētas dalībvalstu iemaksas.
- Shēmas iemaksām jābūt ar riska komponenti, lai veicinātu dalībvalstu riska samazināšanas pasākumus, ņemot vērā atšķirīgos klimata riskus.
- Izdevumiem vismaz daļēji jābūt dotāciju formā, lai dalītu klimata pārmaiņu katastrofu riskus, neietekmējot valsts parāda līmeni.
- Shēmai jānodrošina garantijas, lai samazinātu izmaksas, aktivizējoties tikai lielu katastrofu gadījumos un nosakot izmaksas atbilstoši privātu shēmu segumiem.

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Attēls Nr. 19: ECB kopsavilkums apdrošināšanas aizsardzības trūkuma mazināšanai

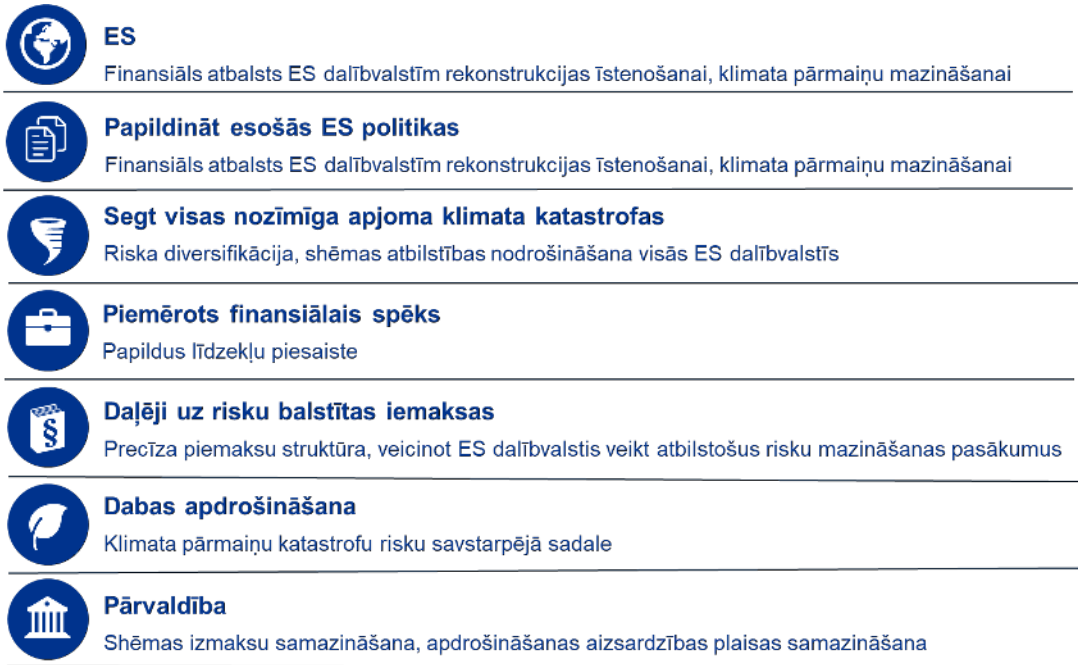

Avots: KPMG izveidots apkopojums par ECB politiku risinājumiem kā mazināt apdrošināšanas aizsardzības trūkumu

Kā vienu no pamata problēmām, ECB saskata morālo apdraudējumu. Morālais apdraudējums attiecas uz apdrošinātās puses paaugstinātu riska uzņemšanos, sagaidot kompensāciju no apdrošinātāja. Šādas darbības rezultātā apdrošinātājiem ir lielākas prasības, it īpaši, ja pastāv būtiska informācijas asimetrija starp apdrošinātāju un apdrošināto. Morālais apdraudējums var rasties gan starp iesaistītajām pusēm privātajā apdrošināšanā, gan publiskajā sektorā (Attēls Nr. 20). ECB uzsver, ka katrai no ES dalībvalstīm nepieciešams sniegt ieguldījumu, īstenojot pasākumus, kas palielina privātā sektora klimata risku apdrošināšanu un pārapdrošināšanu, veidojot atbilstošas fiskālās rezerves un īstenojot pielāgošanās stratēģijas.

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Attēls Nr. 20: ECB apkopojums par morālo apdraudējumu un tā ietekmi uz apdrošināšanas pakalpojuma pieejamību

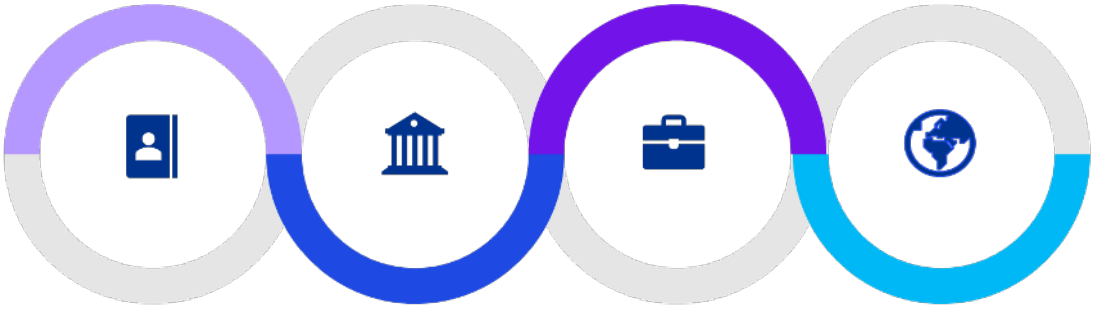

Seku mazināšanas stratēģijas privātajā apdrošināšanā
Apdrošinātāji izmanto pašriskus, seguma ierobežojumus un prēmiju atlaides periodiem bez atlīdzības vai riska samazināšanas darbībām, lai mazinātu morālo kaitējumu. Pārapdrošinātāji ietver tehniskās zināšanas un neatkarīgus riska novērtējumus, lai pārvaldītu morālo risku.

Kompromisi un augsta riska scenāriji
Pasākumi apdrošināšanas aizsardzības trūkuma novēršanai var netīšām palielināt morālo risku. Piemēram, obligātā apdrošināšana var atturēt augsta riska vienības no proaktīvas riska mazināšanas.

Morālais apdraudējums publiskajā sektorā
Starp privātajām apdrošināšanas iestādēm un valsts sektoru pastāv morāls apdraudējums, jo paļaušanās uz valdības palīdzību samazina privātos pielāgošanās centienus. Politika, kas saskaņo atbildību par katastrofu seku likvidēšanu ar noteikumu izpildi, var to mazināt.

Morālais apdraudējums ES mērogā
Kopīga atbalsta mehānisms klimata katastrofām var likt dalībvalstīm nepietiekami ieguldīt klimata riska samazināšanā, palielinot atlikušo risku ES ekonomikai. Risinājumi ietver nosacījumu, ka piekļuve sistēmai ir atkarīga no pielāgošanās stratēģiju īstenošanas un klimata pārmaiņu mazināšanas saistību izpildes.

Avots: KPMG izveidots apkopojums par ECB politiku risinājumiem, kā mazināt apdrošināšanas aizsardzības trūkumu

4.3. Principa “nenodarīt būtisku kaitējumu” (Do No Significant Harm) ievērošanas novērtējums un analīze apdrošināšanas nozares regulējumā

ES Taksonomijas regulā[52], ir izdalīti seši mērķi (Attēls Nr. 21), kas ir balstīti uz principu „Nenodarīt būtisku kaitējumu“:

- klimata pārmaiņu mazināšana;
- pielāgošanās klimata pārmaiņām;
- ilgtspējīga ūdens un jūras resursu izmantošana un aizsardzība;
- pāreja uz aprites ekonomiku;
- piesārņojuma novēršana un kontrole;
- bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu aizsardzība un atjaunošana.

[52] eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0852

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Princips “Nenodarīt būtisku kaitējumu ”koncentrējas uz to, lai nodrošinātu, ka jebkāda ekonomiskā darbība vai investīcijas neizraisa būtisku negatīvu ietekmi uz vidi. Visbiežāk konkrētā negatīvā ietekme uz vidi tiek saistīta ar vienu no šiem vides mērķiem, taču īstenojot atbilstoši vides mērķi, nedrīkst nodarīt būtisku kaitējumu pārējiem vides mērķiem.

Šī Pētījuma mērķis sasaucas ar “Pielāgošanās klimata pārmaiņām” vides mērķi, jo šis mērķis ir tendēts uz to, ka ir nepieciešams mazināt nelabvēlīgo klimata risku ietekmi, kas šajā gadījumā ir papildus izmaksas, kas ir radušās iestājoties klimata pārmaiņu radītam riskam.

Attēls Nr. 21: Princips “Nenodarīt būtisku kaitējumu” un pētījumā analizētā vides mērķa “Pielāgošanās klimata pārmaiņām” saikne

Avots: KPMG izveidots apkopojums par Eiropas Parlamenta un Padomes regulu par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai

Lai varētu labāk izprast, kāda ir apdrošināšanas loma pielāgošanās klimata pārmaiņām procesā, tika apskatīti vairāki gan starptautiskā līmeņa (Starptautiskās Aktuāru Asociācija, Globālā Adaptācijas Komisija), gan Eiropas Savienības līmeņa (Eiropas Komisija) dokumenti (dokumentu analīzes apkopojums Pielikumā Nr.1).

Starptautiskās Aktuāru Asociācija (turpmāk - SAA) ir izveidojusi dokumentu “Pielāgošanās klimata pārmaiņām trūkums: aktuāra perspektīva”[53], tajā ir izstrādāts trīs aizsardzības līniju modelis, norādot klimata pārmaiņu risku samazināšanas, pielāgošanās un zaudējumu atgūšanas nepieciešamību (Attēls Nr.22).

- Pirmā aizsardzības līnija tiek izmantota, lai samazinātu SEG emisiju daudzumu.

[53] IAA_CRTF_Paper6_AdaptationGap.pdf (actuaries.org)

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

- Otrā aizsardzības līnija tiek izmantota, lai nodrošinātu pielāgošanos pašreizējām vai potenciālām klimata pārmaiņām un to sekām, lai samazinātu klimata riskam pakļautos zaudējumus.
- Trešā aizsardzības līnija tiek izmantota, lai samazinātu klimata pārmaiņu rezultātā radušos zaudējumus, piemēram, izmantojot apdrošināšanu.

SAA norāda, ka pašreiz lielākā daļa klimata pārmaiņām noteiktā finansējuma tiek virzīts mazināšanas pasākumu īstenošanai, tādējādi mazāka daļa no šī finansējuma tiek izmantota pielāgošanās pasākumu īstenošanai.

Attēls Nr. 22: Klimata pārmaiņu zaudējumu process un aizsardzības līnijas

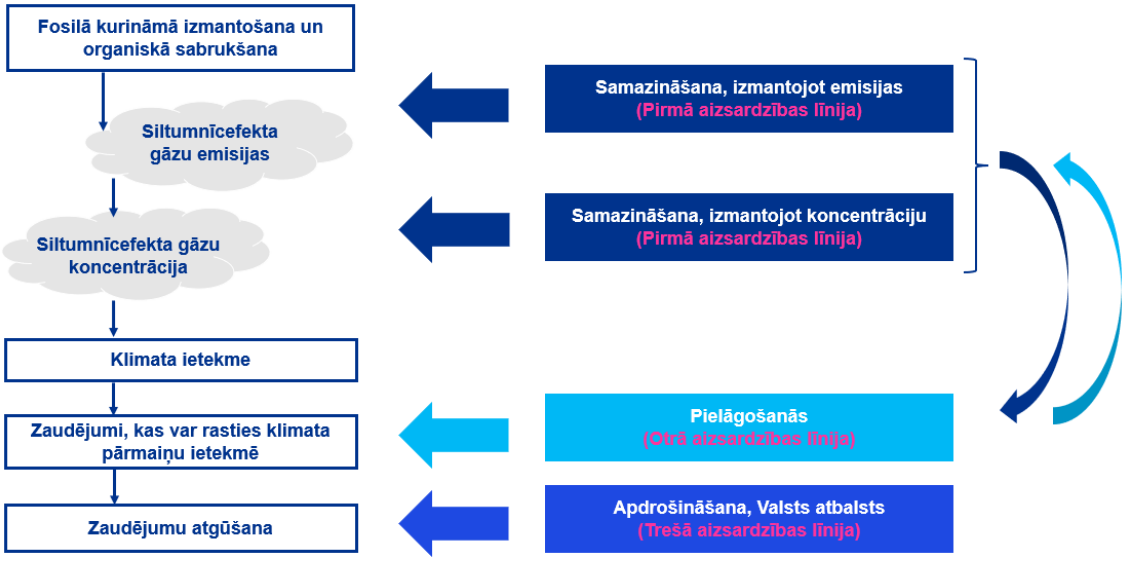

Avots: KPMG izveidots apkopojums par Starptautiskās Aktuāru asociācijas veidotu dokumentu par pielāgošanos klimata pārmaiņām

Eiropas Komisijas ir izstrādājusi publikāciju "Apdrošināšanas izmantošana, lai pielāgotos klimata pārmaiņām"[54]. Eiropas Komisija šajā publikācijā ir izvirzījusi trīs pamata mērķus, norādot, kā nodrošināt un veicināt Eiropas noturību pret klimata risku izraisītām sekām (Attēls Nr.23):

- ES dalībvalstu iesaistes veicināšana
- Pamatotu un uz faktiem balstītu lēmumu pieņemšana
- Pielāgošanās veicināšana neaizsargātās nozarēs

Trešā pielāgošanās stratēģijas daļa norāda apdrošināšanas lomu un tās nepieciešamību klimata risku radīto seku mazināšanā.

[54] insurance_adaptation_en.pdf (europa.eu)

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Attēls Nr. 23: Izvirzītie mērķi Eiropas klimata noturības uzlabošanai

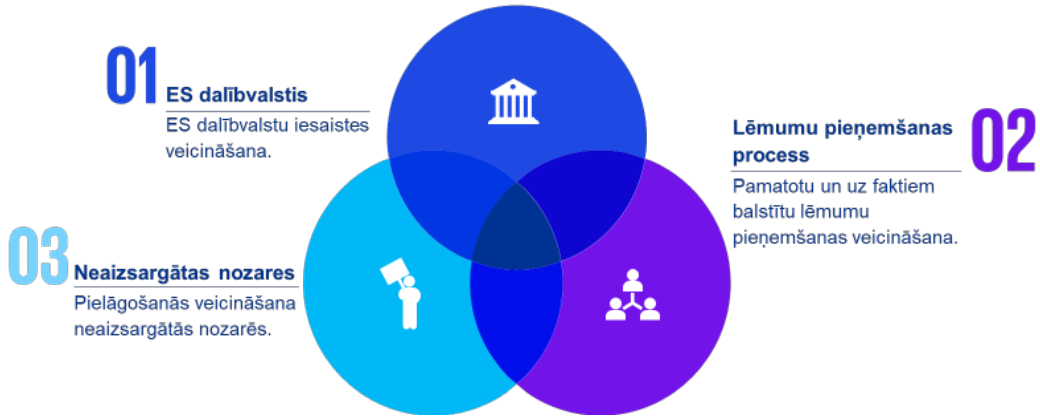

Avots: KPMG izveidots apkopojums par Eiropas Komisijas veidotu dokumentu par apdrošināšanas lomu pielāgošanās procesā

Globālā Adaptācijas Komisijas 2019. gada pētījums "Apdrošināšana klimata adaptācijai: iespējas un ierobežojumi"[55] ir viena daļa no virknes ar vairākiem ziņojumiem klimata pārmaiņu mazināšanas jomā. Šajā pētījuma ziņojumā tiek apskatīta apdrošināšanas loma, pielāgojoties klimata pārmaiņām, apspriežot dažādus aspektus, piemēram, klimatisko risku identificēšanu, signalizāciju par neilgtspējīgu attīstību, gatavību klimata ietekmei un noturīgas rekonstrukcijas koncepciju. Ziņojumā tiek sniegta analīze par to, kā apdrošināšanu var izmantot, lai mazinātu klimata pārmaiņu radītos riskus un pielāgotos tiem.

Globālā Adaptācijas Komisija norāda, ka būtu svarīgi izstrādāt riska vērtību nodošanas ķēdi. Riska vērtības nodošanas ķēde ietver trīs pamata elementus (Attēls Nr. 24), kas nodrošina, ka katrai no iesaistītajām pusēm nepieciešamības gadījumā ir pietiekami daudz resursu, lai pildītu tām noteiktās prasības:

- lai tiktu nodrošināta vienmērīga finanšu risku sadale, nepieciešams veikt risku apvienošanu, tādējādi mazinot zaudējumu radītās sekas;
- nepieciešams veikt dažāda veida potenciālo risku faktoru un apdraudējumu novērtējumu dažādos reģionos, tādējādi samazinot korelāciju starp riskiem un uzlabojot pārapdrošinātāju maksātspēju;
- cena jānosaka, balstoties uz riska līmeni un tā ietekmi.

[55] Insurance-for-Climate-Adaptation-Opportunities-and-Limitations.pdf (insdevforum.org)

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Attēls Nr. 24: Riska vērtības nodošanas ķēde

Avots: KPMG izveidots apkopojums par Globālās Adaptācijas Komisijas pētījuma ziņojumu "Apdrošināšana klimata adaptācijai: iespējas un ierobežojumi"

Apdrošināšanas produkti var tikt iedalīti trīs līmeņos (Attēls Nr. 25). Mikro-apdrošināšana ir personu vai uzņēmumu apdrošinājumu ņēmēju apdrošināšana, kas ietver atbalsta sniegšanu neaizsargātām personām pārsvarā zemu ienākumu valstīs. Makro- apdrošināšanā apdrošinājuma ņēmējs parasti ir publiska persona, nodrošinot finansiālo resursu pietiekamību valsts mērogu katastrofu gadījumā. Savukārt, Meso-apdrošināšana nodrošina, ka tiek apdrošināts personu kopums.

Attēls Nr. 25: Apdrošināšanas produktu iedalījums

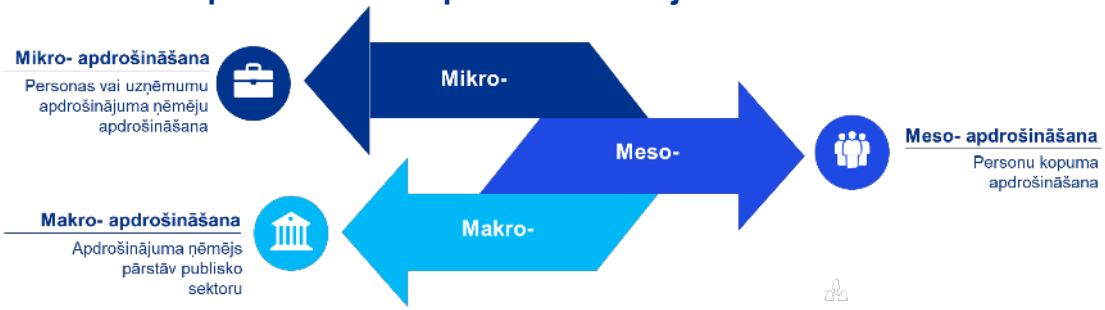

Avots: KPMG izveidots apkopojums par Globālās Adaptācijas Komisijas pētījumu "Apdrošināšana klimata adaptācijai: iespējas un ierobežojumi"

Globālās Adaptācijas Komisijas pētījumā, tiek norādīts, ka apdrošināšanas aizsardzības risinājumu integrācija un to savienošana ar citiem finanšu rādītājiem paaugstinātu efektivitāti, samazinot izmaksas, kā arī sasniedzot sociāli ekonomisko līmeņu dažādību valstīs. Apdrošināšanas noturības struktūrā tiek norādīts, ka apdrošināšanai ir nozīmīga loma pielāgošanās procesā, nodrošinot finansiālu noturību un stabilitāti, kā arī klimata risku samazināšanu, rekonstrukciju un sagatavotību (Attēls Nr. 26).

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Attēls Nr. 26: Globālās Adaptācijas Komisijas kopsavilkums par apdrošināšanas pakalpojuma noturības struktūru

Avots: KPMG izveidots apkopojums par Globālās Adaptācijas Komisijas pētījumu "Apdrošināšana klimata adaptācijai: iespējas un ierobežojumi"

Lai nodrošinātu pielāgošanos klimata pārmainām, nepieciešams identificēt ar klimatu saistītos riskus un veikt to analīzi, kas tiek arī uzskatīts, kā pirmais posms, veicinot noturību pret katastrofām un to izraisītajām sekām. Tiek arī uzsvērta sagatavotības nepieciešamība, veidojot padziļinātu izpratni un uzlabojot finanšu plānošanu, tādējādi veicinot jaunu produktu izstrādi un papildinot atvieglojumus, ko pašreiz nodrošina apdrošināšanas produkti.

2019. gada Globālās Adaptācijas Komisijas pētījuma ziņojumā tiek norādīts, ka apdrošināšana var veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņu riskiem, piemēram, izmantojot datu analīzi un modeļu izveidi, lai labāk saprastu un prognozētu klimata pārmaiņu ietekmi. Tiek uzsvērta arī apdrošināšanas nozares izaicinājumi saskaroties ar pielāgošanos klimata pārmaiņu radītajiem riskiem:

- Apdrošināšanas izplatības palielināšana un aizsardzības plaisas pārvarēšana;
- Pastiprināta risku mazināšana;
- Īstermiņa apdrošināšanas produktu sabalansēšana ar ilgtermiņa pielāgošanās iespējām;
- Finanšu un riska izpratne;
- Apdrošināšana kā lokāls risinājums globālai problēmai.

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Attēls Nr. 27: Apdrošināšanas nozares izaicinājumi attiecībā uz pielāgošanos klimata pārmaiņām

Avots: KPMG izveidots apkopojums par Globālās Adaptācijas Komisijas pētījumu "Apdrošināšana klimata adaptācijai: iespējas un ierobežojumi"

Globālās Adaptācijas komisija norāda, ka, ja apdrošināšanas sabiedrības sāktu ievākt datus un vairāk segt riskus, kas ir saistīti ar klimata pārmaiņām, tad apdrošināšanas nozare varētu piedāvāt vairāk iespēju klimata risku identificēšanā un pārvaldīšanā, kas varētu būt par pamatu ilgtspējīgas attīstības veicināšanai:

- Tā varētu nodrošināt vērtīgus datus un analīzes par klimatisko risku tendencēm, kas ir būtiski klimata pārmaiņu radīto risku izpratnei un efektīvu pielāgošanās pasākumu plānošanai.
- Palīdzētu identificēt un izvērtēt dažādas prakses un attīstības modeļus, lai veicinātu neilgtspējīgu attīstību, izmantojot risku vērtēšanas stratēģijas.
- Varētu atbalstīt ilgtspējīgu atjaunošanu un noturīgas infrastruktūras veidošanu, ne tikai kompensējot zaudējumus, bet arī veicinot infrastruktūras atjaunošanu noturīgākā veidā.

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Attēls Nr. 28: Apdrošināšanas nozares iespējas ietekmēt pielāgošanos klimata pārmaiņām

Avots: KPMG izveidots apkopojums par Globālās Adaptācijas Komisijas pētījumu "Apdrošināšana, lai pielāgotos klimatam: iespējas un ierobežojumi"

Balstoties uz Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (turpmāk – ESAO) izveidoto pētījumu "Apdrošināšanas nozares ieguldījums klimata pielāgošanās procesā"[56], lai arī pierādījumi, kas norāda, ka uz riska līmeņa balstītas cenu noteikšanas rezultātā apdrošināšanas ņēmēju ieguldījums pielāgošanās procesā palielinās, pašreiz ir ierobežoti, cenu samazināšana tiek izcelts kā viens no galvenajiem faktoriem, kas to veicina. Veicot cenu samazināšanu, jāapsver izaicinājumi un iespējamie šķēršļi, kas var ietekmēt efektīvu rezultātu sasniegšanu un pielāgošanos (Attēls Nr. 29).

[56] Avots: 0951dfcd-en.pdf (oecd-ilibrary.org)

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Attēls Nr. 29: ESAO noteiktie izaicinājumi un šķēršļi apdrošināšanas pakalpojuma pieejamībai klimata pielāgošanās procesā

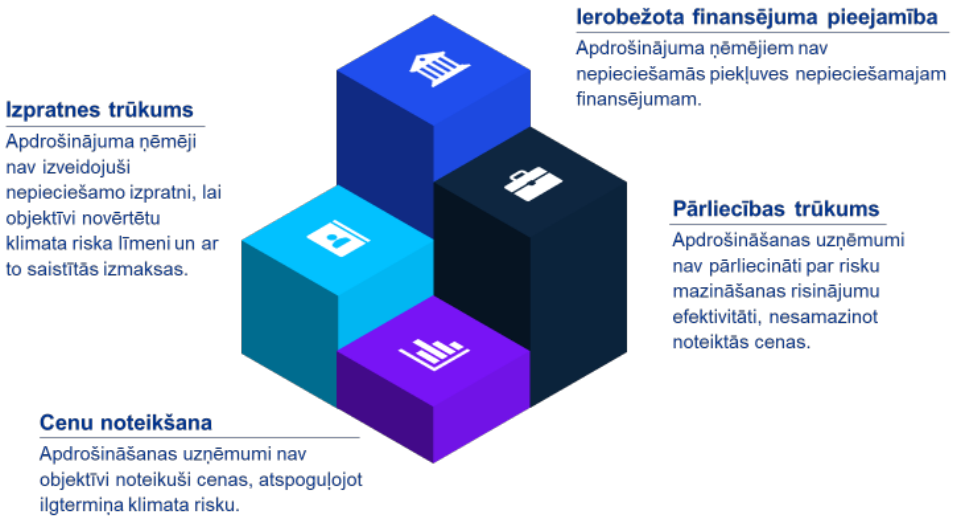

Avots: KPMG izveidots apkopojums par ESAO izveidoto pētījumu par apdrošināšanas lomu klimata pielāgošanās procesā

Lai novērstu iepriekš minētos izaicinājumus, ESAO uzsver nepieciešamību *apdrošināšanas sabiedrībām sniegt precīzāku informāciju aprosināšanas ņēmējiem par to potenciālo ieguldījumu pielāgošanās procesā, pielāgošanās pasākumiem, kas varētu tikt veikti, samazinot apdrošinātāju ņēmēju risku, kā arī cenu samazināšanas iespējām, kas tiek minēts arī kā viens no galvenajiem risinājumiem, tādējādi izvairoties no iepriekš* minētajiem izaicinājumiem (Attēls Nr. 30).

Attēls Nr. 30: ESAO apkopotie risinājumi apdrošināšanas pakalpojuma pieejamības izaicinājumu novēršanai

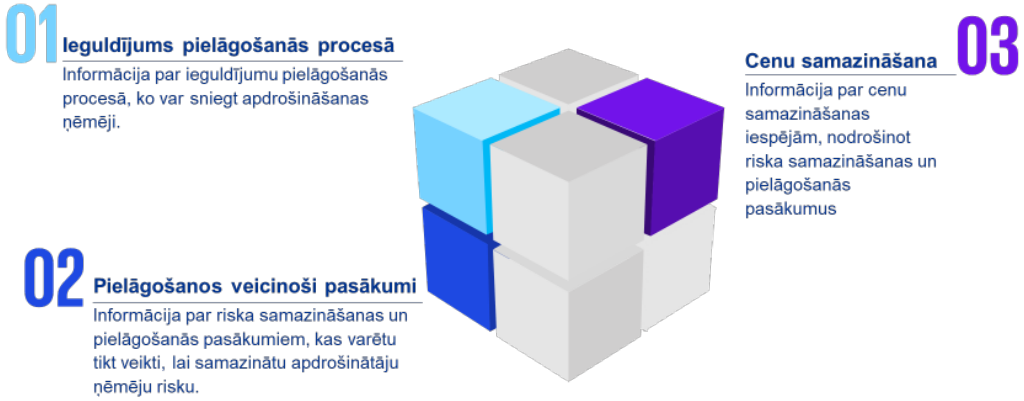

Avots: KPMG izveidots apkopojums par ESAO izveidoto pētījumu par apdrošināšanas lomu klimata pielāgošanās procesā

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

4.4. Identificēt valstis, kā labās prakses piemērus, apskatot valstīs esošos normatīvos aktus (prasībās) un administratīvās procedūrās klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku apdrošināšanai un identificējot priekšrocības un trūkumus katras valsts apdrošināšanas nozarē

Kā viens no Pētījuma darba uzdevumiem bija identificēt vismaz 3 (trīs) Eiropas Savienības un/vai Eiropas Ekonomiskās zonas dalībvalstis (kā labās prakses piemērus).

Pētījuma darba uzdevuma veikšanai tika izvēlētas šādas ES un/ vai Eiropas Ekonomiskās zonas (turpmāk – EEZ) valstis:

- **Francija** – kā labās prakses piemērs minēts pētījuma laikā veiktajās padziļinātajās ekspertu intervijās, kā arī KPMG ieteikums, balstoties uz KPMG pieejamo informāciju par Francijā izveidoto apdrošināšanas pakalpojumu dabas katastrofu risku segšanai;
- **Dānija** – izvēlēta pamatojoties uz EAAPI informācijas panelī par apdrošināšanas aizsardzības nepilnībām dabas katastrofu gadījumā[57] uzrādīto augsto apdrošināšanas pakalpojuma segumu (2023. gada dati: 69%);
- **Čehija** – izvēlēta kā ar Latviju iespējami salīdzināma valsts gan no ekonomiskā, gan no apdrošināšanas pakalpojuma pieejamības viedokļa.

Papildus augstāk uzrādītajām ES un/ vai EEK zonas dalībvalstīm pētījumā, kā labās prakses piemērs tika apskatīta arī **Apvienotā Karaliste** (kā labās prakses piemērs minēts pētījuma laikā veiktajās padziļinātajās ekspertu intervijās, kā arī KPMG ieteikums, balstoties uz KPMG pieejamo informāciju par Apvienotajā Karalistē izveidoto apdrošināšanas pakalpojumu dabas katastrofu risku segšanai).

Atbilstošo valstu identificēšanai tika izvērtētas vairākas valstis, piemēram:

- Vācija – ekstrēmā apdrošināšana, kur segums ir iespējamiem teroraktiem nevis dabas katastrofu ietekmei – attiecīgi Vācijas piemērs nav saistošs konkrētajam pētījumam un netiek izvērtēts;
- Polija – apdrošināšanas pakalpojumi būtiski atšķiras no Latvijas, līdz ar to Polijas piemērs netiek Pētījumā izvērtēts;
- Skandināvu valstu piemēri – tika apzināta informācijas pieejamību par Zviedriju, Somiju, Dāniju, kā rezultātā Dānija identificēta kā labās prakses piemērs.

Pētījuma darba uzdevuma veikšanai identificēto valstu izvēle tika saskaņota ar KEM.

[57] Avots: Dashboard on insurance protection gap for natural catastrophes - European Union (europa.eu)

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

4.4.1. Valstīs esošie normatīvie akti (prasības) un administratīvās procedūras klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku apdrošināšanai

4.4.1.1. Francija

Francijā klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku apdrošināšanai ir izveidota publiskā un privātā sektora partnerības (jeb PPP) sistēma, kuras izveide uzsākta 1982. gadā[58] un kurā svarīgu lomu spēlē Centrālais pārapdrošināšanas fonds ("*Caisse Centrale de Réassurance*" (turpmāk – CCR)), kas piedāvā valsts garantētu, neierobežotu pārapdrošināšanas segumu apdrošināšanas līgumiem pret dabas katastrofām.

Francijas izveidotās sistēmas darbība ir balstīta uz valsts garantiju, kas paredzēta, lai nodrošinātu sistēmas stabilitāti un noturību pret lielām katastrofām.

CCR papildus uzdevumi ir risku izvērtēšana, datu vākšana, katastrofu finansiālās ietekmes izvērtēšana (tai skaitā, atbilstošu modeļu izstrāde), kā arī zināšanu izplatīšana un preventīvu darbību veicināšana.

Attēlā Nr. 31 tiek norādīta vienkāršota struktūra privāto/ juridisko personu saistība ar privātās apdrošināšanas/ pārapdrošināšanas sabiedrībām, CCR, valsti un ES dažādos dabas katastrofu izraisītu zaudējumu līmeņos:

01: zaudējumi privātām/ juridiskām personām, kurus sedz privātās apdrošināšanas/ pārapdrošināšanas sabiedrības;

02: zaudējumi privātām/ juridiskām personām, kas pārsniedz privātās apdrošināšanas/ pārapdrošināšanas sabiedrības segumu;

03: zaudējumi privātām/ juridiskām personām, kas pārsniedz privātās apdrošināšanas/ pārapdrošināšanas sabiedrības segumu un valsts saskata, ka ir nepieciešami papildus atbalsts no ES.

[58] 1982. gada 13. jūlija likums Nr. 82-600 par kompensācijām dabas katastrofu upuriem Loi n° 82-600 du 13 juillet 1982 relative à l'indemnisation des victimes de catastrophes naturelles - Légifrance (legifrance.gouv.fr)

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Attēls Nr. 31Francijas apdrošināšanas sistēma

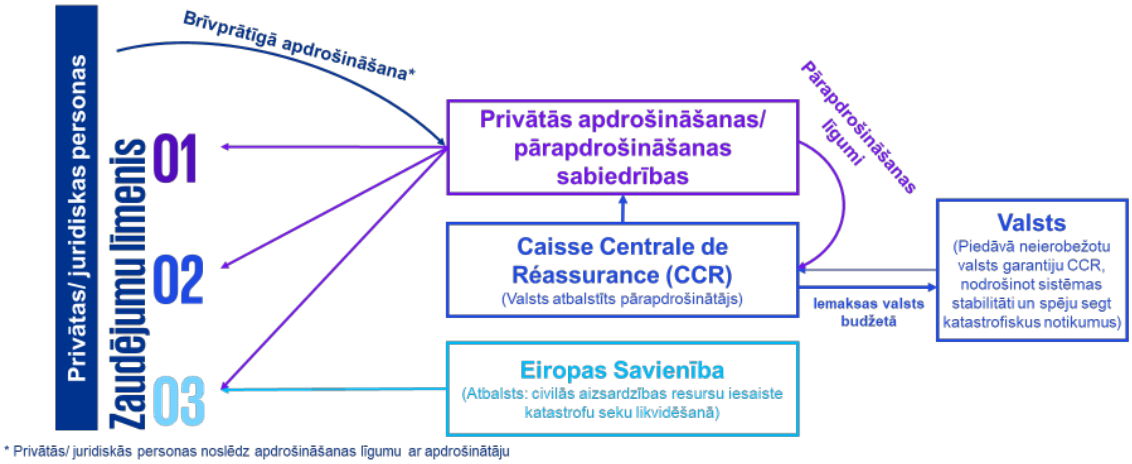

Avots: KPMG izveidots apkopojums

Apdrošināšanas polišu iegāde

Francijas apdrošināšanas sistēma dabas katastrofu risku pārvaldīšanā ir veidota, balstoties uz brīvprātīgās apdrošināšanas principiem.

Francijā nekustamajam īpašumam un auto transportam dabas katastrofu risku iekļaušana polisē ir noteikta likumā, kā nepieciešamība, un tiek iekasēta kā papildus prēmijas likmes, kas ir valsts noteiktas, attiecīgi, 12% un 6% katrai no polisēm.

Pārējos gadījumos tā ir dažādu dabas katastrofu risku apdrošināšanas kopums, kurā ir iekļauti vairāki riski, ko persona ir izvēlējusies un tiek attiecīgi piemērots prēmijas apjoms apdrošinātajiem riskiem kopumā.

Pārapdrošināšanas līgumi

CCR ir valsts atbalstīts pārapdrošinātājs dabas katastrofu sistēmā. CCR nav dabas katastrofu pārapdrošināšanas monopola, tas pilda sabiedriskas nozīmes funkcijas sistēmas ietvaros. Valsts garantija CCR tika piešķirta ar 1982. gada 13. jūlija likumu, ar kuru tika izveidota dabas katastrofu kompensāciju shēma, kuras galvenā sastāvdaļa ir valsts garantija.

CCR iesaiste, saistībā ar noteikumiem nr.82-600[59], sākas, ja "*dabas katastrofu sekas tiek uzskatītas par tiešu kaitējumu, kas nav apdrošināms un kura noteicošais cēlonis ir dabas faktora pārmērīga intensitāte, ja parastie pasākumi, kas jāveic, lai novērstu šādu kaitējumu, nevarēja novērst tā rašanos vai tos nevarēja veikt*".

[59] Loi n° 82-600 du 13 juillet 1982 relative à l'indemnisation des victimes de catastrophes naturelles - Légifrance (legifrance.gouv.fr)

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

CCR veic risku pārapdrošināšanu atbilstoši privātās apdrošināšanas sabiedrības sasniegtajam izmaksu slieksnim[60]:

- "Kvotas daļas" segums (jeb proporcionālā pārapdrošināšana): katru gadu apdrošināšanas sabiedrības maksā CCR noteiktu daļu no iekasētajām prēmijām, pretī saņemot CCR apņemšanos samaksāt tādu pašu daļu no apdrošināšanas atlīdzības prasībām, kas apdrošināšanas sabiedrībai jāapdrošina (šobrīd noteiktā kvotas daļa ir 50% apmērā);

- "Stop-loss" segums (jeb neproporcionālā pārapdrošināšana): attiecībā uz to gada prēmiju daļu, ko apdrošināšanas sabiedrība nav cedējusi CCR kā kvotu daļu, CCR un apdrošināšanas sabiedrība līgumā nosaka maksimālo atlīdzības summu, ko apdrošināšanas sabiedrība, iespējams, segs katru gadu. CCR uzņemas atbildību par papildus zaudējumiem. Šī sistēma ir izstrādāta, lai aizsargātu apdrošināšanas sabiedrības pret biežām apdrošināšanas atlīdzības prasībām un/vai lielām katastrofām, atstājot tām segt zaudējumu summu, kas atbilst atskaitāmajam maksājumam.

CCR, kā pārapdrošinātāja segtais apjoms var tikt novērtēts, kā neierobežots, ņemot vērā valsts garantijas, kas apdrošināšanas sabiedrībām un CCR jāapmaksā no ieņēmumiem turpmākajos gados. Pret garantijas nodrošināšanu CCR samaksā 1.8% valstij no iekasētās summas no apdrošinātājiem.

Apdrošināšanas sabiedrībām un CCR ir papildus iespēja iemaksāt līdz 75% no katra gada peļņas izlīdzināšanas rezervju fondā, atbrīvojot sabiedrības no uzņēmuma ienākumu nodokļa.

Zaudējumu gadījumu iestāšanās[61]

Biežākie ar NAT CAT segtie riski:

- Jebkāda veida plūdi (virspusēja aizplūšana, pārplūšana, zemesūdeņu applūšana utt.);
- Cikloniskie vēji (lielāki par vidējo 145 km/stundā 10 minūšu laikā vai brāzmas 215 km/stundā);
- Zemestrīces;
- Vulkānu izvirdumi;
- Nogruvumi (ieskaitot sausuma izraisītu grunts nogulsnes);
- Grunts nogulsnes, ko izraisa pazemes telpas un māla bedres (izņemot raktuves);
- Lavīnas;
- Plūdmaiņas;
- Cunami.

[60] Avots: Gunvall.p65 (nft.nu)
[61] Avots: Plaquette indemnisation des Catastrophes Naturelles en France - CCR

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

CCR nesedz šādas dabas katastrofas (tās sedz privātās apdrošināšanas un pārapdrošināšanas sabiedrības):

- vētras (izņemot lielas amplitūdas cikloniskos vējus);
- krusu;
- sniega radītus zaudējumus;
- sala radītus zaudējumus.

PPP sistēmai ir izšķiroša loma kompensācijas sistēmas aktivizēšanai, kas skaidri parādās divos priekšnosacījumos:

- Publiska rakstura nosacījums: valdības rīkojums, ar ko izsludina katastrofu, jāpublicē Oficiālajā Vēstnesī.
- Privāta rakstura nosacījums: zaudētajam un/vai bojātajam īpašumam jābūt apdrošinātam ar īpašuma un nelaimes gadījumu apdrošināšanas polisi (ugunsgrēks, zādzība, plūdi utt.).

Lai saņemtu kompensāciju par dabas katastrofu zaudējumiem ir jābūt veiktiem šādiem soļiem:

1. 24 mēnešu laikā novada mēram ir jāierosina pieprasījums valdībai izsludināt dabas katastrofu, nosūtot prefektam veidlapu, kurā ir šāda informācija:
    - datums, laiks un parādības identifikācija;
    - bojātā īpašuma veids;
    - iepriekšējo valdības pasludināto katastrofu skaits;
    - visi veiktie preventīvie pasākumi.
2. Prefekts sagatavo datni, kurā ir:
    - detalizēts ziņojums, ko sagatavojis tā departaments;
    - mēra iesniegtie dati;
    - pieteikumu iesniegušo komūnu saraksts un atrašanās vieta;
    - tehniskais ziņojums par parādības raksturu un intensitāti, ko sagatavojis kompetents departaments;
    - jebkurš cits dokuments (fotogrāfijas, preses izgriezumi utt.), ko var izmantot parādības analīzei.
3. Starpministriju komisija (aptuveni reizi mēnesī, izņemot ārkārtas gadījumos) sagatavo lēmumus par dabas katastrofas izsludināšanu. Starpministriju komisija sastāv no četru ministriju (Iekšlietu, Aizjūras departamentu un teritoriju, Ekonomikas un finanšu, Ekoloģijas, ilgtspējīgas attīstības un enerģētikas) pārstāvjiem, CCR pilda sekretariāta lomu.

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Galvenie iemesli, kāpēc Komisija varētu noraidīt kādus pieprasījumus, ir šādi:

- nav pierādīta notikuma ārkārtējā intensitāte (visbiežākais gadījums);
- bīstamība ir ārpus 1982. gada likuma[62] darbības jomas;
- nav bijusi pietiekama riska novēršanas sistēma (ļoti rets gadījums);
- prefektūras lieta ir nepilnīga (atlikšana).

Atlikto vai noraidīto pieprasījumu var izskatīt atkārtoti, ja prefektūra iesniedz papildu informāciju.

Ja Komisija apstiprina pieprasījumus, tad tā sagatavo ziņojumu "Francijas Vēstnesim" ar pašvaldībām, kuras ir katastrofu skartas. Pēc tam apdrošināšanas sabiedrības veic izmaksas klientiem. Ja izmaksas ir lielākas nekā apdrošināšanas segums, tad apdrošināšanas sabiedrības vēršas pie CCR, un CCR nosedz izmaksu daļu atkarībā no noslēgtā pārapdrošināšanas līguma veida.

Lai izvairītos no jebkādas sistēmas kļūmes, likumdevējs ir paredzējis valsts iejaukšanos kā galējo līdzekli. Attiecīgi valsts garantija ir attiecināta uz CCR, lai tā varētu pildīt savu vispārējas nozīmes uzdevumu. Tādējādi šī garantija ir pēdējais elements, kas veido dabas katastrofu kompensāciju sistēmu.

4.4.1.2. Dānija

Dānijā klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku apdrošināšanai ir izveidota nosacīta publiskā un privātā sektora partnerības (jeb PPP) sistēma[63], kas balstās uz Dānijas Dabas apdraudējumu padomes (*Danish Natural Hazards Council*) vētras uzplūdu, plūdu un vētras radīto meža īpašumu zaudējumu pārapdrošināšanu.

Pārējās dabas katastrofas tiek apdrošinātas caur privātajām apdrošināšanas/ pārapdrošināšanas sabiedrībām un tiek segtas attiecīgi apdrošināšanas polisē noteiktajiem riskiem un apjomā.

Attēlā Nr. 32 tiek norādīta vienkāršota struktūra privāto personu saistība ar privātās apdrošināšanas/ pārapdrošināšanas sabiedrībām, Dānijas Dabas apdraudējumu padomi un valsti dažādos zaudējumu līmeņos:

01: zaudējumi privātām personām, kurus sedz privātās apdrošināšanas/ pārapdrošināšanas sabiedrības;

02: zaudējumi privātām personām, kas pārsniedz privātās apdrošināšanas/ pārapdrošināšanas sabiedrības segumu pret vētru uzplūdiem, plūdiem un vētras radīto meža īpašumu zaudējumiem;

[62] Avots: Loi n° 82-600 du 13 juillet 1982 relative à l'indemnisation des victimes de catastrophes naturelles - Légifrance (legifrance.gouv.fr)
[63] Avots: naturskaderaadet.dk

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

03: zaudējumi privātām personām, kas pārsniedz privātās apdrošināšanas/ pārapdrošināšanas sabiedrības segumu un valsts saskata, ka ir nepieciešami papildus atbalsts.

Attēls Nr. 32 Dānijas apdrošināšanas sistēma

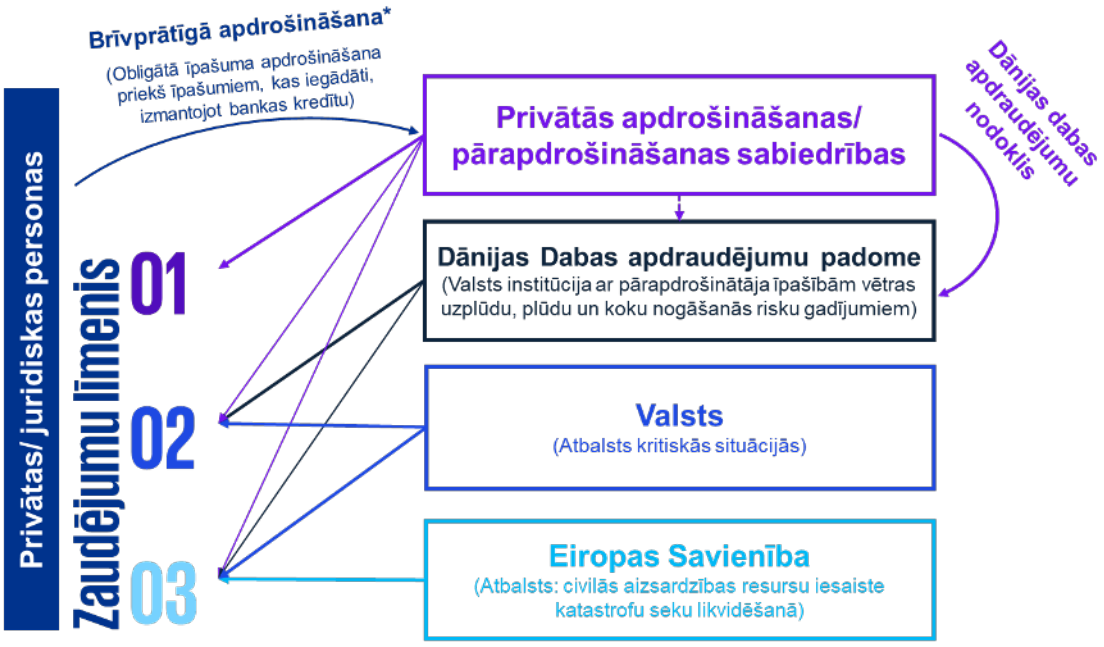

* Privātās/ juridiskās personas noslēdz apdrošināšanas līgumu ar apdrošinātāju

*Avots: KPMG izveidot**s apkopojums***

Apdrošināšanas polišu iegāde

Dānijas apdrošināšanas sistēma plūdu risku pārvaldīšanā ir veidota, balstoties uz brīvprātīgās apdrošināšanas principiem. Izņēmuma gadījums, ja īpašums ir iegādāts ar hipotekāro kredītu, tad ar likumu ir noteikta obligātā īpašuma apdrošināšana, ieskaitot apdrošināšanu pret dabas katastrofām.

Pārapdrošināšanas līgumi

Apdrošināšanas sabiedrībām, kas sniedz apdrošināšanas pakalpojumus Dānijas teritorijā, ir jāmaksā Dānijas dabas apdraudējumu nodoklis. Katra ceturkšņa beigās apdrošināšanas sabiedrībai ir jāpaziņo Dānijas Dabas apdraudējumu padomei par maksājamās nodevas apmēru, kas sadalīts pa apdrošināšanas kategorijām. Par vienu ceturksni maksājamā summa ietver nodevas, kuru samaksas termiņš iestājas attiecīgajā ceturksnī.

Zaudējumu gadījumu iestāšanās

Pirmais solis ir identificēt vai attiecīgā dabas katastrofa ir klasificējama, kā vētra vai vētru uzplūdi. Dānijas Dabas apdraudējumu padome ir atbildīga par lēmumu pieņemšanu par to, vai notikums ir kvalificējams, kā vētra vai vētru uzplūdu radīta

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

(plūdi, meža īpašumu zaudējumi), Dānijā vētras radītos zaudējumus sedz saskaņā ar noteiktu kārtību.

Dānijas Dabas apdraudējumu padomes lēmumi tieši ietekmē ar vētras uzplūdiem saistīto atlīdzības prasību izskatīšanu un atlīdzināšanu.

Ja Dānijas Dabas apdraudējumu padome atzīst notikumu kādu vētru vai vētru uzplūdu radītu, tad apdrošināšanas sabiedrībām ir jānovērtē zaudējumi un jāveic kompensācija atbilstoši apdrošināšanas polisei. Par nenosegtajām izmaksām (ieskaitot apdrošināšanas sabiedrības atteiktos gadījumus) apdrošināšanas sabiedrības ziņo Dānijas Dabas apdraudējumu padomei, kas veic papildus izvērtēšanu un pārējo zaudējumu atmaksu.

Lai privātā vai juridiskā persona varētu pretendēt uz Dānijas Dabas apdraudējumu padomes kompensāciju, īpašumam ir jābūt apdrošinātam, piemēram, lai saņemtu subsīdijas, visai meža teritorijai ir jābūt apdrošinātai un zaudējumiem jābūt vismaz 1/60 daļai no meža teritorijas.

4.4.1.3. Čehija

Attēlā Nr. 33 tiek norādīta vienkāršota struktūra privāto/ juridisko personu saistība ar privātās apdrošināšanas/ pārapdrošināšanas sabiedrībām, valsti un ES dažādos zaudējumu līmeņos:

01: zaudējumi privātām/ juridiskām personām, kurus sedz privātās apdrošināšanas/ pārapdrošināšanas sabiedrības;

02: zaudējumi privātām/ juridiskām personām, kas pārsniedz privātās apdrošināšanas/ pārapdrošināšanas sabiedrības segumu;

03: zaudējumi privātām/ juridiskām personām, kas pārsniedz privātās apdrošināšanas/ pārapdrošināšanas sabiedrības segumu un valsts saskata, ka ir nepieciešami papildus atbalsts no ES.

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Attēls Nr. 33 Čehijas apdrošināšanas sistēma

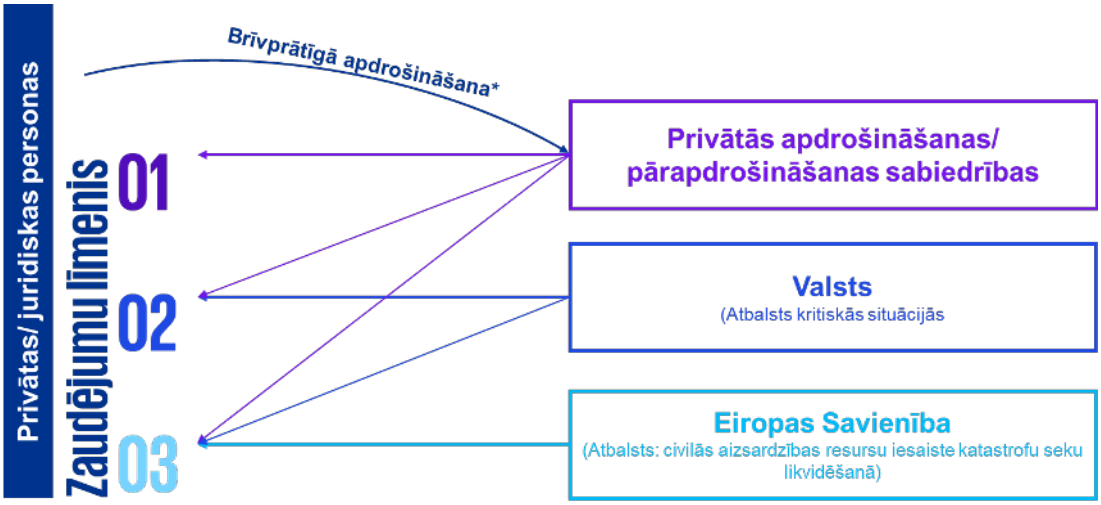

Avots: KPMG izveidots apkopojums

Čehijas apdrošināšanas sistēma dabas katastrofu risku pārvaldīšanā ir veidota, balstoties uz brīvprātīgās apdrošināšanas principiem[64]. Apdrošināšanas pakalpojums ietver dažādu dabas katastrofu risku apdrošināšanas kopumu, kurā ir iekļauti vairāki riski, ko persona (fiziska vai juridiska) ir izvēlējusies.

Zaudējumu gadījumu iestāšanās

Balstoties uz iepriekš norādīto zaudējumu līmeņu klasifikāciju, gadījumos, kad apdrošinātais īpašums ir cietis dabas katastrofās:

- Primāri zaudējumus sedz apdrošinātājs. Privātās apdrošināšanas pārstāvis pēc attiecīgās dabas katastrofas veic apdrošinātā īpašuma pārbaudi un nosaka, kāds ir zaudējumu apmērs un apdrošināšanas sabiedrība veic zaudējumu atmaksu, ņemot vērā paredzēto apdrošināšanas segumu.

- Gadījumos, kad zaudējumi pārsniedz apdrošināšanas segumu, pašvaldības nolemj, vai ir nepieciešams sniegt atbalstu tās teritorijas iedzīvotājiem, kas ir saskārušies ar zaudējumiem dabas katastrofu dēļ un nav saņēmuši pietiekamu segumu no apdrošinātājiem vai arī atlīdzības izmaksas ir atteiktas. Valsts lemj, cik lielā mērā veikt kompensāciju pašvaldībām par zaudējumu segšanu pēc dabas katastrofas.

- Gadījumos, kad zaudējumi ir ļoti lieli, Čehija var piesaistīt papildus atbalstu no ES Solidaritātes fonda, kas ir galvenais ES instruments, ar ko atbalstīt atgūšanos no dabas katastrofām.

[64] Financial and Fiscal Instruments for Catastrophe Risk Management: Addressing Losses from Flood Hazards in Central Europe (zaragoza.es)

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Čehijā ir augsts apdrošināšanas seguma līmenis attiecībā uz noteiktiem riskiem, it īpaši plūdiem. Īpašumu īpašnieku un uzņēmumu izpratne par dabas katastrofu iespējamo finansiālo ietekmi ir veicinājusi salīdzinoši augstu apdrošināšanas seguma līmeni. Balstoties uz publiski pieejamo informāciju, lielākā daļa apdrošināšanas polišu pret dabas katastrofām ietver pašrisku aptuveni 2% apmērā.

Katastrofu riska pārvaldības apdrošināšanas uzraudzība pašlaik tiek attīstīta pēc starptautiskajiem standartiem. Apdrošināšanas sabiedrībām jāiesniedz pārapdrošināšanas programmas un NAT CAT riska ekspozīcijas aplēses.

Pasākumus katastrofu seku likvidācijai var finansēt arī no šādiem papildu avotiem:

- Apdrošināšanas atlīdzības (Likums Nr. 218/2000[65] par budžeta noteikumiem skaidri paredz iespēja apdrošināt valsts īpašumu);
- Valsts budžeta nodaļas (jeb valdības departamenti), ietaupot vai kavējot dažus valdības izdevumus kārtējā gadā;
- Valsts budžets, globāli vai selektīvi samazinot kārtējā gada valsts budžeta sadaļu izdevumus, pamatojoties uz valdības lēmumu un parlamenta apstiprinājumu noteiktos gadījumos (tā sauktās valdības paketes);
- Ieņēmumi no valsts īpašuma privatizācijas;
- Valsts obligāciju emisija, kā noteikts Likumā Nr. 163/1997;
- Komerciālie aizdevumi.

4.4.1.4. Apvienotā Karaliste

Apvienotajā Karalistē klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku apdrošināšanai ir izveidota publiskā un privātā sektora partnerības (jeb PPP) sistēma, ietverot Flood Re pārapdrošinātāju, kas ir valdības un apdrošināšanas nozares kopīga iniciatīva, kuras mērķis ir nodrošināt, lai mājokļu īpašnieki plūdu apdraudētajos rajonos varētu saņemt atbilstošu apdrošināšanu par saprātīgu cenu. Atbalsts iespējams tikai privātpersonām brīvprātīgai mājokļa apdrošināšanai pret plūdu riskiem.

Attēlā Nr. 34 tiek norādīta vienkāršota struktūra privāto personu saistība ar privātās apdrošināšanas/ pārapdrošināšanas sabiedrībām, Flood Re un valsti dažādos zaudējumu līmeņos:

01: zaudējumi privātām personām, kurus sedz privātās apdrošināšanas/ pārapdrošināšanas sabiedrības;

[65]Avots: 218/2000 Sb. Zákon o rozpočtových pravidlech (zakonyprolidi.cz)

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

02: zaudējumi privātām personām, kas pārsniedz privātās apdrošināšanas/ pārapdrošināšanas sabiedrības segumu pret plūdiem;

03: zaudējumi privātām personām, kas pārsniedz privātās apdrošināšanas/ pārapdrošināšanas sabiedrības segumu un valsts saskata, ka ir nepieciešami papildus atbalsts.

Attēls Nr. 34: Apvienotās Karalistes apdrošināšanas sistēma

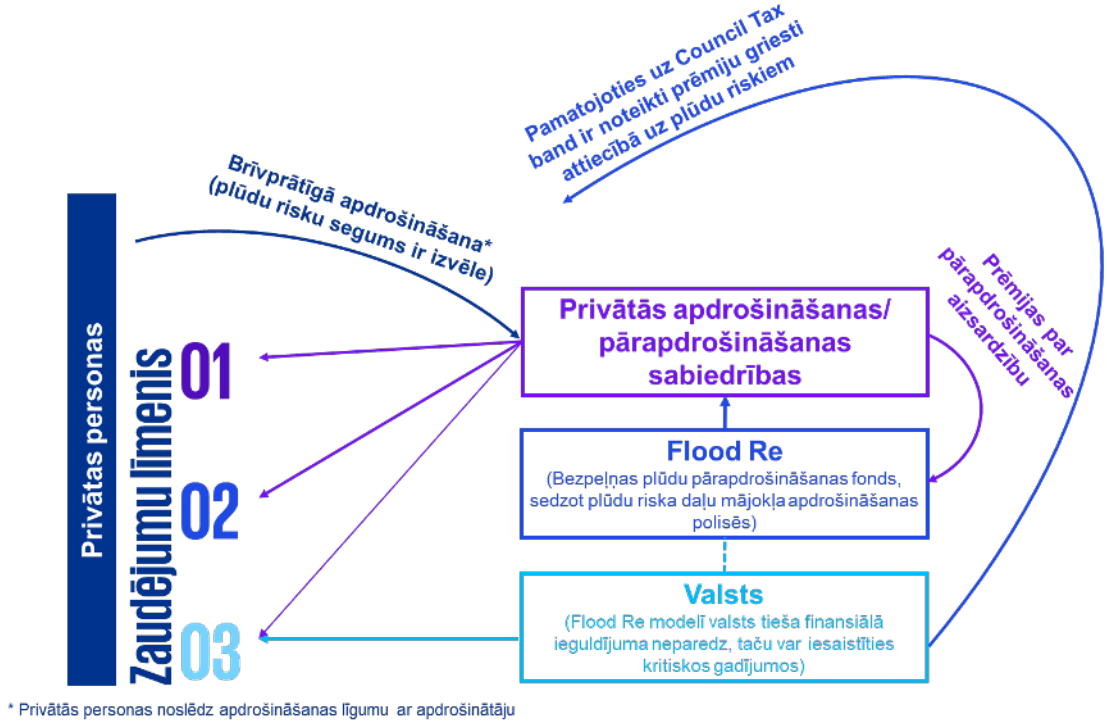

Avots: KPMG izveidots apkopojums

Ja privātā persona vēlas iegādāties mājokļa apdrošināšanu pret plūdu riskiem, tad papildus pārējo risku apdrošināšanai ir iespēja izvēlēties plūdu riskus, kuru prēmijas apjoms ir noteikts ar likumu atbilstoši Pašvaldības nodokļu grupām[66].

Pārapdrošināšanas līgumi

Sākotnēji Flood Re tika izveidota kā organizācija, kas darbotos 25 gadus (izmēģinājuma pieeja). Flood Re pašlaik ir privāta organizācija, kas ir valsts regulēta[67] un atskaitās Parlamentam, taču tiek paredzēts, ka pēc 25 gadu izmēģinājuma perioda Apvienotās Karalistes Valsts revīzijas birojs to atzīs par valsts iestādi.

[66] Avots: https://www.gov.uk/council-tax-bands
[67] Avots: The Flood Reinsurance (Scheme Funding and Administration) Regulations 2015 (legislation.gov.uk)

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Privātajiem apdrošinātājiem nav pienākuma sadarboties ar Flood Re, viņi var izvēlēties, vai piedalīties shēmā. Flood Re sadarbojas ar apdrošinātājiem, kas izvēlas piedalīties programmā, lai:

- veicināt apdrošināšanas pieejamību un pieejamību Apvienotās Karalistes mājsaimniecībām, kurām ir augsts plūdu risks;
- vadīt pāreju uz risku atspoguļojošu plūdu apdrošināšanas cenu noteikšanu mājsaimniecību telpām.

Gadījumos, ja apdrošinātājs sadarbojas ar Flood Re, Flood Re iekasē no apdrošinātāja fiksētu prēmiju, pamatojoties uz mājokļa Pašvaldības nodokļa grupu. Katrai polisei Flood Re piemēro arī standarta pašrisku 250 sterliņu mārciņu apmērā.

Papildus prēmijai un pašriskam tiek iekasēta ikgadēju nodeva no katra apdrošinātāja, kas piedāvā mājokļa apdrošināšanu Apvienotajā Karalistē. Kopumā tas Flood Re katru gadu nodrošina 135 miljonus sterliņu mārciņu, kas tiek izmantots, atlīdzinot apdrošinātājiem par pamatotām prasībām un nodrošinot Flood Re darbību.

Zaudējumu gadījumu iestāšanās

Flood Re darbojas, kā tipiskais pārapdrošinātājs tieši plūdu riskiem:

- Ja notiek apdrošināšanas gadījums un apdrošināšanas sabiedrība saņem pieprasījumu par zaudējumu kompensāciju no apdrošinātajiem par zaudējumiem, tā veic izmaksas saskaņā ar apdrošināšanas polises nosacījumiem.
- Pēc tam apdrošināšanas sabiedrība paziņo Flood Re par zaudējumiem, kas pārsniedz noteikto pašu risku vai ietilpst atkārtotās apdrošināšanas līguma segumā.
- Flood Re izvērtē paziņotos zaudējumus, lai pārliecinātos, ka tie atbilst līguma nosacījumiem. Šajā posmā var tikt veikta neatkarīga zaudējumu novērtēšana.
- Ja Flood Re ir apstiprinājis zaudējumu segumu, tas veic izmaksas apdrošināšanas sabiedrībai. Šīs izmaksas palīdz segt apdrošināšanas sabiedrības veiktās izmaksas saistībā ar apdrošināšanas prasījumiem.

Atšķirībā no Francijas CCR, Flood Re neiegūst nekādus papildus līdzekļus no valsts, līdz ar to tās pārapdrošināšanas atbalsts ir ar robežām. Lai ietilptu robežās, Flood Re sadarbībā ar apdrošināšanas sabiedrībām izmanto skaidri definētus kritērijus un procedūras, lai noteiktu, kādos gadījumos un kādā apmērā veikt maksājumus. Šīs procedūras ietver detalizētu prasību pārbaudi, lai nodrošinātu, ka tās atbilst Flood Re nosacījumiem.

Celt Atpakaļ Labāk (*Build Back Better*) programma[68]

2022. gada aprīlī Flood Re uzsāka “Celt atpakaļ labāk” programmu, kas ir izstrādāta, lai samazinātu turpmāko plūdu izmaksas un ietekmi, plūdu remontdarbos iekļaujot īpašuma noturības pasākumus. Šajā programmā tiek ieviesti pasākumi, kas padarīs mājokli noturīgāku pret plūdiem nākotnē. Flood Re piedāvājums ļaus atlīdzināt (ar

[68] Avots: Build Back Better - Flood Re

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

atlīdzības limitu līdz 10 000 sterliņu mārciņām) izmaksas, kas saistītas ar "Celt Atpakaļ Labāk", kā daļu no plūdu atlīdzības prasības, kas pārsniedz plūdu radīto zaudējumu un bojājumu novēršanas darbus.

Tas var ietvert apsekojumu veikšanu, lai izprastu plūdu risku un iespējamos riska mazināšanas pasākumus, plūdu noturības pasākumu, piemēram, plūdu durvju un plūdu noturības pasākumu, piemēram, bojāto mājas daļu nomaiņu pret plūdu noturīgākiem materiāliem, piemēram, cietajām grīdām, veikšanu.

“Celt atpakaļ labāk” programma pagaidām nav pieejama pie visiem apdrošinātājiem vai apdrošināšanas starpniekiem, taču aizvien vairāk un vairāk apdrošinātāji sāk pievienoties šai iniciatīvai tieši caur Flood Re. Pagaidām katrs no apdrošinātājiem ir noteicis savus limitus un kritērijus, lai vērtētu papildus ieguldījumus šajā programmā.

4.4.2. Identificētās priekšrocības un trūkumi katras valsts apdrošināšanas nozarē un sniegtajiem apdrošināšanas pakalpojumiem klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku apdrošināšanai

Apkopojums par identificētajām priekšrocībām un trūkumiem katras valsts apdrošināšanas nozarē un sniegtajiem apdrošināšanas pakalpojumiem klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku apdrošināšanai iedzīvotājiem, komersantiem, valsts un pašvaldību iestādēm un tautsaimniecības nozarēm uzrādīts tabulā Nr. 7.

Tabula Nr. 7: Priekšrocības un trūkumi pētījumā analizēto valstu sniegtajiem apdrošināšanas pakalpojumiem klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku apdrošināšanai

Valsts	Priekšrocības	Trūkumi
Francija	• Papildus privāto apdrošināšanas sabiedrību un to sadarbības partneriem pārapdrošinātajiem ir izveidota PPP sistēma brīvprātīgajai apdrošināšanai ar valsts garantētu pārapdrošināšanu (CCR); • Sistēma ar ilggadīgu pieredzi (sistēmas izveidošana uzsākta 1986.gadā), nodrošinot ilgtspējīgu pārapdrošināšanas segumu, atbildību sadalījumu starp pārapdrošinātājiem un valsti; • Neierobežots pārapdrošināšanas segums- valsts nodrošināta garantija; • CCR papildus lomas- risku izvērtēšana, datu vākšana, modeļu izstrāde un preventīvu darbību veicināšana; • Dabas katastrofu risku iekļaušana apdrošināšanas polisē noteikta likumā/ tiesiskā regulējumā (attiecas uz nekustamo īpašumu un transportlīdzekļiem); • Iespējams iemaksāt līdz 75% no katra gada peļņas izlīdzināšanas rezervju fondā, tādējādi atbrīvojot sabiedrību no uzņēmuma ienākumu nodokļa;	• Noteikta fiksēta proporcionālās pārapdrošināšanas kvota 50%, proporcijas pārskatīšana var būtiski ietekmēt pakalpojuma pieejamību; • Noteikti atskaitījumi, kas jāveic apdrošināšanas sabiedrībām (gadījumos, ja apdrošināšanas sabiedrību portfelī ir ierobežots dabas katastrofu radīto zaudējumu risks, veidojas papildus izdevumi); • Izveidotajā sistēmā ir liels iesaistīto pušu skaits; • CCR jāapmaksā 1.8% no iekasētās summas no apdrošinātājiem, kā atlīdzību par valsts nodrošināto garantiju

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Valsts	Priekšrocības	Trūkumi
	• Visaptverošs NAT CAT risku segums	
Dānija	• Papildus privāto apdrošināšanas sabiedrību un to sadarbības partneriem pārapdrošinātajiem ir izveidota PPP sistēma (dāņu valodā "Stormflodssikringen") - sedz zaudējumus, ko izraisījuši vētras uzplūdi un plūdi no noteiktām ūdenstilpēm; • Apdrošināšanas pakalpojums ir noteikts gan kā brīvprātīgā apdrošināšana, gan obligātā apdrošināšana pret dabas katasrofām (atbilstoši nodefinētiem nosacījumiem); • Dānijas Dabas padome - nodrošina dabas katastrofu un klimata pārmaiņu gadījumu klasifikāciju un apdrošināšanas nodrošināšanu, NAT CAT apdrošināšanas sistēmas ietvaros	• Ierobežots pakalpojuma saņēmējs un pakalpojuma segums - sistēma pieejama tikai vētru uzplūdu, plūdu un vētras radīto meža īpašumu zaudējumu gadījumā; • Kompensācija tiek nodrošināta tikai tad, ja īpašums ir pilnībā apdrošināts; • Apdrošināšanas sabiedrībām jāmaksā dabas apdraudējuma nodoklis.
Čehija	• Augsts apdrošināšanas seguma līmenis- nav noteiktas dabas katastrofas, kas netiktu apdrošinātas; • Apdrošināšanas produktu pieejamība atbilstoši privāto apdrošināšanas sabiedrību piedāvājumam, kas veidots atbilstoši tirgus (tautsaimniecības nozaru pārstāvju) pieprasījumam; • Katastrofu riska pārvaldības apdrošināšanas pārvaldība balstīta uz starptautiski atzītiem standartiem; • Papildus katastrofu rekonstrukcijas finansēšanas iespējas.	• Pašrisks apdrošināšanas polisēm- aptuveni 2% apmērā; • Nav PPP, kas rada risku lielu zaudējumu segšanai pašvaldību un/ vai valsts līmenī; sistēma pašreiz ir izveides procesā.
Apvienotā Karaliste	• Izmēģinājuma pieeja - PPP sistēmas izveidei (Flood Re); • “Celt atpakaļ labāk” programma - turpmāko dabas katastrofu zaudējumu izmaksu samazināšana.	• Sadarbība ar Flood Re nav obligāta, tādējādi mazinot tās efektivitāti; • Ierobežots pakalpojuma saņēmējs un pakalpojuma segums – pakalpojums pieejams tikai mājsaimniecībām kā īpašuma apdrošināšana ar segumu pret plūdu risku; • “Celt atpakaļ labāk” programma - šobrīd nav pieejama visiem apdrošinātājiem vai apdrošināšanas starpniekiem

Avots: KPMG izveidots apkopojums

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

4.4.3. Pētījumā apskatītie ES un/ vai EEZ valstu salīdzināšanas kritēriji un to salīdzinājums ar Latviju par klimata pārmaiņu ietekmē radīto risku apdrošināšanu

Pētījuma analizēti šādi, ar KEM saskaņoti, 5 (pieci) apdrošināšanas nozares specifiskie salīdzināšanas kritēriji (skatīt tabulu Nr. 8):

Tabula Nr. 8: Pētījumā apskatītie apdrošināšanas nozares specifiskie kritēriji ES un/ vai EEZ valstu un Latvijas salīdzināšanai

Kritērija veids	Kritērija īss apraksts
Kvalitatīvs kritērijs	Dabas katastrofu apdrošināšanas pakalpojuma pieejamība
Kvalitatīvs kritērijs	Pieejamā struktūra apdrošināšanas pakalpojumam pret dabas katastrofām (brīvprātīgā apdrošināšana, PPP, valsts kā pārapdrošinātājs u.c.)
Kvantitatīvs kritērijs	Apdrošināšanas seguma daļa, kas ir attiecināma uz dabas katastrofu riskiem
Kvantitatīvs kritērijs	Dabas katastrofu apdrošināšanas reitings, balstoties uz dabas katastrofu risku novērtējumu un kopējo apdrošināšanas prēmiju pret IKP
Kvantitatīvs kritērijs	Zaudējumu rādītājs (attiecība prēmijām pret izmaksātajiem zaudējumiem)

Avots: KPMG sagatavots apkopojums

Balstoties uz izvirzītajiem un saskaņotajiem salīdzināšanas kritērijiem, KPMG veicis identificēto valstu salīdzinājumu ar Latviju, vērtējot apdrošināšanas praksi atsevišķiem dabas katastrofu veidiem, ņemot vērā klimata pārmaiņu ietekmi.

Apkopojums par dabas katastrofu apdrošināšanas pakalpojuma pieejamību

Tabulā Nr. 9 ir izveidots apkopojums par dabas katastrofu apdrošināšanas pakalpojuma pieejamību atbilstoši pētījumā identificētajām valstīm, to apdrošināšanas pakalpojuma struktūru un dabas katastrofām. Tabulā uzrādīto apdrošināšanas pakalpojumu pieejamība dabas katastrofu risku segumam var atšķirties tautsaimniecības nozaru un to apakšnozaru līmenī (piemēram, ierobežota apdrošināšanas pakalpojuma pieejamība lauksaimniecības apakšnozare augļkopība).

Tabula Nr. 9: Apdrošināšanas segtās dabas katastrofas

Dabas katastrofas	Latvija (Privātā)*	Francija		Dānija		Čehija (Privātā)	Apvienotā karaliste	
		Privātā	CCR	Privātā	Padome		Privātā	Flood Re
Plūdi	+	+	+	+	–	+	+	+
Piekrastes plūdi	+	+	+	+	–	–	+	–
Meža ugunsgrēki	+	+	–	+	–	+	+	–
Vētras	+	+	–	+	+	+	+	–
Zemestrīces	+	+	+	–	–	+	+	–

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Dabas katastrofas	Latvija (Privātā)*	Francija		Dānija		Čehija (Privātā)	Apvienotā karaliste	
		Privātā	CCR	Privātā	Padome		Privātā	Flood Re
Krusa	+	+	–	+	–	+	+	–
Sniegs	+	+	–	+	–	+	+	–
Sals	+	+	–	+	–	+	+	–
Sausums	+	+	+	+	–	+	+	–

Avots: KPMG izveidots apkopojums

*Latvijā pašreiz tiek segta daļa no dabas katastrofu riskiem.

Tabulā augstāk norādīta apdrošināšana pret sausumu, kas šobrīd apskatāms kā papildus dabas katastrofu risks[69].

Apkopojums par pieejamo struktūru apdrošināšanas pakalpojumam pret dabas katastrofām (brīvprātīgā apdrošināšana, PPP, valsts kā pārapdrošinātājs, u.c.)

Tabulā Nr. 10 ir izveidots apkopojums par valstu izmantoto apdrošināšanas sistēmu un tās elementiem.

Tabula Nr. 10: Pētījumā analizēto ES un/ vai EEZ valstu un Latvijas izveidotās sistēmas apdrošināšanas pakalpojumu sniegšanai

Apdrošināšanas sistēmas elements	Latvija	Francija	Dānija	Čehija	Apvienotā karaliste
Brīvprātīgā apdrošināšana	+	+	+	+	+
Obligātā apdrošināšana	–	–	+ *Īpašumiem, kas iegādāti ar hipotekāro kredītu*	–	–
PPP	–	+	+	–	+
Ar likumu noteiktas prēmijas	–	–	–	–	+

Avots: KPMG izveidots apkopojum

Tabulā Nr. 10 redzams sekojošais:

- Latvijas un Čehijas apdrošināšanas sistēmas ir salīdzināmas pēc struktūras;

[69] Valsts atbalsta piešķiršanas kārtība apdrošinātājam sausuma radīto zaudējumu atlīdzības izmaksu daļējai kompensēšanai (likumi.lv)

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

- Francijā PPP apdrošināšanas sistēma ar valsts garantētu pārapdrošināšanu;
- Dānijā visām apdrošināšanas sabiedrībām ir jāveic dabas katastrofu risku nodokļu maksāšana Dānijas Dabas apdraudējumu padomei. Attiecīgi, Dānijā ir PPP apdrošināšanas sistēma;
- Apvienotajā karalistē ir daļēja PPP apdrošināšanas sistēma, jo pārapdrošinātājs pret plūdiem ir privāts uzņēmums, taču tas stingri tiek regulēts ar likumdošanu un noteikts prēmiju apjoms, kādu var saņemt.

Apdrošināšanas seguma daļa, kas ir attiecināma uz dabas katastrofu riskiem

EAAPI informācijas panelī par apdrošināšanas aizsardzības pieejamības ierobežojumiem dabas katastrofu gadījumā [70] tiek uzrādīta informācija par apdrošināšanas seguma daļu, kas ir attiecināma uz dabas katastrofu riskiem. Šī apdrošināšanas seguma daļa tiek noteikta, balstoties uz noteikto dabas katastrofu apdraudējuma un riska līmeni valstī un tās teritorijā ar mērķi to mazināt (skatīt EAAPI izstrādāto tehnisko skaidrojuma dokumentu, kas apraksta gan izmantotos datus, gan pielietotās formulas[71]).

Izvilkums par Latviju no EAAPI informācijas paneļa par apdrošināšanas seguma daļu, kas attiecināma uz dabas katastrofu riskiem (Attēls Nr. 35).

Attēls Nr. 35: Latvijas apdrošināšanas seguma daļa, kas attiecināma uz dabas katastrofu riskiem Latvijā 2023. gadā

Avots: EAAPI informācijas panelis (https://www.eiopa.europa.eu/tools-and-data/dashboard-insurance-protection-gap-natural-catastrophes_en)

[70] the dashboard on insurance protection gap for natural catastrophes in a nutshell (europa.eu)
[71] Technical description - dashboard on insurance protection gap for natural catastrophes (europa.eu)

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Tabulā Nr.11 norādīta pētījumā izvēlēto ES un/ vai EEZ valstu apdrošināšanas seguma daļa, kas attiecināma uz visiem dabas katastrofu riskiem, t.sk. uz vētras, ugunsgrēku, plūdu, piekrastes plūdu, zemestrīču riskiem, tādējādi identificējot vēsturisko apdrošināšanas aizsardzības trūkumu (EAAPI apkopotie dati no 1980. gada līdz 2021. gadam par apdrošināšanas segumu un zaudējumu rādītājiem) atbilstoši konkrētajam apdraudējumam.

Tabula Nr. 11: Apdrošināšanas polises seguma daļa 2023. gadā, kas ir attiecināma uz dabas katastrofu riskiem

	Latvija	Francija	Dānija	Čehija
Apdrošināšanas polises seguma daļa	**5%**	**32%**	**69%**	**37%**

Avots: KPMG izveidots apkopojums

Balsoties uz EAAPI apkopotajiem datiem, Latvijā tikai 5% no apdrošināšanas polises seguma ir paredzēta šādam mērķim un tā sasniegšanai, kas ir salīdzinoši mazāka daļa kā izvēlētajām ES un/ vai EEZ valstīm.

Tai pat laikā EAAPI vērš uzmanību, ka šobrīd ES valstīs, kuru informācija apkopota EAAPI informatīvajā panelī, dabas katastrofu datu ievākšanas un apkopošanas metodoloģija var būtiski atšķirties, attiecīgi, atstājot ietekmi uz uzrādīto datu kvalitāti un radot ierobežojumus datu salīdzināšanai ES valstu līmenī.

Dabas katastrofu apdrošināšanas reitings, balstoties uz dabas katastrofu risku novērtējumu un kopējo apdrošināšanas prēmiju pret IKP

EAAPI informācijas panelī par apdrošināšanas aizsardzības nepilnībām dabas katastrofu gadījumā [72] tiek uzrādīta informācija par dabas katastrofu apdrošināšanas reitingu, balstoties uz dabas katastrofu risku novērtējumu un kopējo apdrošināšanas prēmiju pret IKP.

Izvilkums par Latviju no EAAPI informācijas paneļa par dabas katastrofu apdrošināšanas reitingu, balstoties uz dabas katastrofu risku novērtējumu un kopējo apdrošināšanas prēmiju pret IKP (Attēls Nr. 36).

[72] the dashboard on insurance protection gap for natural catastrophes in a nutshell (europa.eu)

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Attēls Nr. 36: Latvijas dabas katastrofu apdrošināšanas vērtējums 2023. gadā

Avots: EAAPI informācijas panelis (Dashboard on insurance protection gap for natural catastrophes - European Union (europa.eu))

Balstoties uz augstāk minēto EAAPI informācijas panelī uzrādītajiem datiem par 2023. gadu, Tabulā Nr.12 ir izveidots apkopojums pētījumā izvēlētajām ES un/ vai EEZ valstīm, norādot dabas katastrofu vērtējumu, kas balstīts uz dabas katastrofu risku novērtējumu un kopējo apdrošināšanas prēmiju pret IKP, tādējādi arī norādot to iespējamo apdrošināšanas aizsardzības trūkuma cēloni.

Tabula Nr. 12: Dabas katastrofu apdrošināšanas reitings, balstoties uz dabas katastrofu risku novērtējumu un kopējo apdrošināšanas prēmiju pret IKP

	Latvija	Francija	Dānija	Čehija
Piekrastes plūdi	**1.5**	**1**	**1**	**0**
Zemestrīces	1	1	0	1
Plūdi	2	1.5	1	2
Meža ugunsgrēki	1.5	1	1	2
Vētras	1	1	2	1

Avots: KPMG izveidots apkopojums

EAAPI izveidotais dabas katastrofu apdrošināšanas reitings tiek balstīts uz šādu rādītāju iedalījumu[73]:

0- nav apdraudējuma;
1- zems apdraudējuma līmenis;
2- vidējs apdraudējuma līmenis;
3- augsts apdraudējuma līmenis;
4- ļoti augsts apdraudējuma līmenis.

Atbilstoši EAAPI sniegtajai informācijai, Tabulā Nr.12 uzrādītais EAAPI novērtējums balstīts uz vairāku modeļu un pieejamo datu analīzi. Piemēram, EAAPI pieeja plūdu

[73] the dashboard on insurance protection gap for natural catastrophes in a nutshell (europa.eu)

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

riska novērtēšanai izmanto datus par dzīvojamo un komerciālo platību kilometriem, ko ietekmē plūdu apdraudējums, kas normalizēts ar IKP. Apdrošināšanas izplatību (*insurance penetration)* EAAPI nosaka kā apdrošināšanas summas (*insurred sum*) un aizvietošanas vērtības (*replacement value*) dalījumu.

Balstoties uz minēto rādītāju iedalījumu, apdraudējuma līmenis pret dabas katastrofu riskiem izvēlētajās valstīs ir vidējs vai zem vidējā apdraudējuma (Tabulā Nr. 12 uzrādītajos datos, risku novērtējums ir 2 vai zemāk) EAAPI atzīst, ka vislabāk valstu vidū tiek apdrošināti vētru gadījumi un to radītie bojājumi un zaudējumi[74], kā arī tiek uzsvērts, ka, ņemot vērā klimata pārmaiņas un to ietekmi, piekrastes plūdu apdrošināšanas nepieciešamība varētu nozīmīgi palielināties nākamo gadu laikā.

Papildus tiek minēts, ka tādas dabas katastrofas kā sausums un sals, arī vajadzētu iekļaut EAAPI veidotajā informatīvajā panelī.[75]

Zaudējumu rādītājs (attiecība prēmijām pret izmaksātajiem zaudējumiem)

Viens no būtiskiem apdrošināšanas rezultātu rādītājiem ir zaudējumu rādītājs. Zaudējuma rādītājs kā attiecība starp izmaksātajām apdrošināšanas atlīdzībām jeb zaudējumiem un parakstīto apdrošināšanas prēmiju Tabulā Nr. 13 tiek uzrādīts par kopējo nedzīvības apdrošināšanas sektoru, pamatojoties uz publiski pieejamiem datiem par 2022. gadu.

Tabula Nr. 13: Zaudējuma rādītājs, kas ir attiecība pret parakstītajām apdrošināšanas prēmijām un apdrošināšanas atlīdzībām 2022. gadā

	Latvija[76]	Francija	Dānija	Čehija
Zaudējuma rādītājs	60%	72%	59%	47%

Avots: KPMG izveidots apkopojums

Dati: Francija, Dānija, Čehija dati no EAAPI apkopotās apdrošināšanas statistikas par 2022. gadu[77]

Salīdzinoši zemāks zaudējumu rādītājs var norādīt uz atbilstošāku konkrētā dabas katastrofu riskapārvaldību, apdrošināšanas pakalpojuma cenošanu. Savukārt, salīdzinoši augstāks zaudējumu rādītājs var norādīt, ka nozīmīga daļa no apdrošināšanas prēmijām tiek izmantota zaudējumu segšanai.

[74] https://www.eiopa.europa.eu/system/files/2023-11/EIOPA-BOS-23-418%20Dashboard%20on%20insurance%20protection%20gap%20in%20a%20nutshell.pdf
[75] the dashboard on insurance protection gap for natural catastrophes in a nutshell (europa.eu)
[76] Avots: Latvijas apdrošināšanas nozarē 2022. gadā straujš parakstīto prēmiju un izmaksāto atlīdzību pieaugums | Latvijas Banka
[77] Avots: Insurance statistics - European Union (europa.eu)

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

4.4.4. Argumentēti secinājumi un ieteikumi Latvijas apdrošināšanas nozares (procedūru, normatīvo prasību, apdrošināšanas tirgus un pakalpojumu) pilnveidošanai, lai mazinātu klimata pārmaiņu risku radītos zaudējumus

Attēlā Nr. 37 tiek norādīta vienkāršota struktūra Latvijā privāto/ juridisko personu saistībai ar privātās apdrošināšanas/ pārapdrošināšanas sabiedrībām, valsti un ES dažādos zaudējumu līmeņos:

01: zaudējumi privātām/ juridiskām personām, kurus sedz privātās apdrošināšanas/ pārapdrošināšanas sabiedrības;

02: zaudējumi privātām/ juridiskām personām, kas pārsniedz privātās apdrošināšanas/ pārapdrošināšanas sabiedrības segumu;

03: zaudējumi privātām/ juridiskām personām, kas pārsniedz privātās apdrošināšanas/ pārapdrošināšanas sabiedrības segumu un valsts saskata, ka ir nepieciešami papildus atbalsts no ES.

Attēls Nr. 37: Latvijas apdrošināšanas sistēma

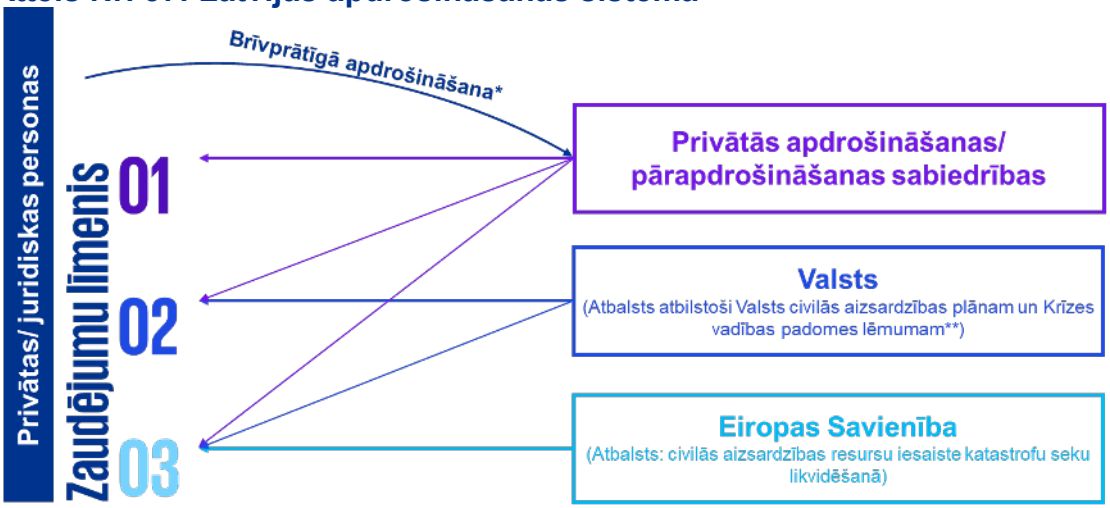

* Privātās/ juridiskās personas noslēdz apdrošināšanas līgumu ar apdrošinātāju

** Valsts civilās aizsardzības plānā nav noteikta loma

Avots: KPMG izveidots apkopojums

Apdrošināšanas polišu iegāde

Latvijas apdrošināšanas sistēma dabas katastrofu risku pārvaldīšanā ir veidota, balstoties uz brīvprātīgās apdrošināšanas principiem.

Privātās un juridiskās personas pašas par saviem līdzekļiem iegādājas apdrošināšanas polises, izvēloties apdrošināšanas veidu un segumu.

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātā apdrošināšana ir normatīvajos aktos[78] noteikta kā obligātā apdrošināšana. Savukārt, izņēmuma gadījumos, brīvprātīgās apdrošināšanas iegādes prasībās var tikt saskatītas obligātās apdrošināšanas iezīmes:

- kredītņēmēja īpašuma apdrošināšana –kredītu iestāžu izvirzītas prasības par apdrošināšanas segums, apdrošināšanas periodu;

- būvniecības nozarē prasībasbūvatļaujas saņemšanai -noteikta obligātā cilvēktiesiskās atbildības apdrošināšana[79], kas nodrošina zaudējumu segšanu, kas radušies projektēšanas, būvdarbu vai būves ekspluatācijas laikā.

Papildus ir izņēmuma gadījumi apdrošināšanas pakalpojuma iegādes daļējai kompensācijai tautsaimniecības nozarei lauksaimniecība (dzīvnieku, sējumu un stādījumu platību apdrošināšanai), kur šobrīd 50% no apdrošināšanas prēmijas sedz Lauku atbalsta dienests[80]. Finansējums pieejams Eiropas Savienības Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Lauku attīstības programmas pasākuma "Riska pārvaldība" apakšpasākumā "Ražas, dzīvnieku un augu apdrošināšanas prēmija". Atbalsta mērķis ir, daļēji sedzot izdevumus par apdrošināšanas prēmiju, veicināt lauksaimnieku iesaistīšanos lauksaimniecības nozaru riska mazināšanā.

Zaudējumu gadījumu iestāšanās

Balstoties uz iepriekš norādīto zaudējumu līmeņu klasifikāciju, gadījumos, kad apdrošinātais īpašums ir cietis dabas katastrofās:

- Primāri zaudējumus sedz apdrošinātājs. Privātās apdrošināšanas pārstāvis pēc attiecīgās dabas katastrofas veic apdrošinātā īpašuma pārbaudi un nosaka, kāds ir zaudējumu apmērs, un veic zaudējumu atmaksu, ņemot vērā apdrošināšanas polisē noteikto apdrošināšanas segumu.

- Gadījumos, kad zaudējumi pārsniedz apdrošināšanas segumu, pašvaldības nolemj, vai ir nepieciešams sniegt atbalstu tās teritorijas iedzīvotājiem, kas ir saskārušies ar zaudējumiem dabas katastrofu dēļ un nav saņēmuši pietiekamu segumu no apdrošinātājiem vai arī atlīdzības izmaksas ir atteiktas. Papildus valsts lemj, cik lielā mērā veikt kompensāciju pašvaldībām par zaudējumu segšanu par dabas katastrofu riskiem.

- Gadījumos, kad zaudējumi ir ļoti lieli, Latvija var piesaistīt papildus atbalstu no ES Solidaritātes fonda, kas ir galvenais ES instruments, ar ko atbalstīt atgūšanos no dabas katastrofām un paust ES solidaritāti.

[79] Būvniecības likums (likumi.lv)
[80] Avots: 17 Riska pārvaldība (Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija) | Lauku atbalsta dienests (lad.gov.lv)

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

4.4.4.1. Secinājumi un ieteikumi Latvijas apdrošināšanas nozares (procedūru, normatīvo prasību, apdrošināšanas tirgus un pakalpojumu) pilnveidošanai

PPP sistēmas izveide

Lai līdzsvarotu dabas katastrofu radīto zaudējumu segšanu starp valsti, pašvaldībām un privātajām apdrošināšanas sabiedrībām, PPP sistēma būtu apsverama kā atbilstošs rīks. Veidojot PPP sistēmu Latvijas vajadzībām, būtu nepieciešams izvērtēt šādus punktus:

- PPP sistēma, ieverot brīvprātīgo un/ vai obligāto apdrošināšanu,
- Dabas katastrofu segums PPP sistēmā (piemēram, sistēmas izveide plūdu risku segšanai un/ vai citu dabas katastrofu risku segšanai un/ vai risku segšanai, kas klasificēti kā klimata pārmaiņu izraisīti riski),
- PPP sistēmas finansējuma avots (piemēram, iemaksas sistēmā no privātajām apdrošināšanas sabiedrībām, finansējums no valsts un/ vai pašvaldībām),
- PPP sistēmas iemaksu un izmaksu plūsma (piemēram, zaudējumu kompensēšana caur privātajām apdrošināšanas sabiedrībām, kas darbojās PPP, vai caur pārapdrošinātāju);
- Citi ziņojumā apskatīti, PPP sistēmas izveidei saistoši, jautājumi.

Risku vadības pieejas nozīmīgums

Tautsaimniecības nozarēm ar tiešu ietekmi no dabas katastrofām (piemēram, lauksaimniecība, mežsaimniecība, enerģētika) nepieciešams uzsvērt risku vadības pieejas nozīmīgumu, kurā apdrošināšana pret iespējamiem dabas katastrofu risku zaudējumiem ir tikai viens no risinājumiem. Nepieciešams valstiskā līmenī noteikt (un atbilstoši papildināt saistošos normatīvos aktus) iesaistīto (atbildīgo) valsts iestāžu lomu un pienākumus. Pētījumā uzrādīts Zemkopības ministrijas piemērs risku vadības pieejai lauksaimniecības nozares pārstāvjiem.

EAAPI rādītāji

EAAPI informācijas panelī par apdrošināšanas aizsardzības nepilnībām dabas katastrofu gadījumā noteiktie rādītāji varētu tikt izmantoti sasniedzamo jeb vēlamo rādītāju noteikšanai Latvijai, tādējādi nodrošinot apdrošināšanas sistēmas pilnveidošanu un klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšanu. Piemēram, Tabulā 11. veiktajā datu apkopojumā par apdrošināšanas seguma daļu, kas paredzēta dabas katastrofu un ekstremālu laikapstākļu riskiem, tika secināts, ka Latvijā tikai 5% no apdrošināšanas seguma ir paredzēti šāda mērķa sasniegšanai, kas ir salīdzinoši maza daļa, salīdzinot ar izvēlētajām ES un/ vai EEZ valstīm. Balstoties uz apkopoto informāciju, varētu paaugstināt 2023. gadā Latvijai uzrādīto apdrošināšanas seguma daļu, kas ir attiecināma uz dabas katastrofu riskiem no 5% līdz 10% vai citu procentu, kas atbilstu 2019. gada 17. jūlijā MK apstiprinātā “Latvijas pielāgošanās klimata

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

pārmaiņām plāna laika posmam līdz 2030. gadam”[81] nosacījumiem, kā arī noteikt termiņu šāda rādītāja sasniegšanai.

[81] 2019. gada 17. jūlijs, MK rīkojums Nr. 380 “Par Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plānu laika posmam līdz 2030. gadam”

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

5. Pētījumā izstrādātās vadlīnijas klimata pārmaiņu risku radīto zaudējumu mazināšanai

Pētījuma ietvaros izstrādāt argumentēti ieteikumi apdrošināšanas nozares un tās sniegto pakalpojumu pilnveidošanai, lai mazinātu klimata pārmaiņu risku radītos zaudējumus iedzīvotājiem, komersantiem, valsts un pašvaldību iestādēm un tautsaimniecības nozarēm, t.sk. argumentētus ieteikumus nepieciešamajiem uzlabojumiem.

KPMG kopsavilkumu ar Pētījuma laikā izstrādātajām vadlīnijām skatīt tabulā Nr. 14.

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Tabula Nr. 14: Kopsavilkums pētījumā izstrādātajām vadlīnijām klimata pārmaiņu risku radīto zaudējumu mazināšanai

Nr.	Rekomendācijas	Atbildīgā institūcija	Iesaistītās puses	Ietekme uz budžetu	Iespējamie riski piedāvāto ieteikumu ieviešanai	Izpildes termiņš
Ievadziņojumā identificētais secinājums: Nepieciešams pārskatīt Latvijas politikas plānošanas dokumentos minētās tautsaimniecības nozares, kas visvairāk skartas saistībā ar klimata pārmaiņu riskiem, kā arī tās noteikt atbilstoši ES Taksonomijas regulā noteiktajiem sektoriem.						
1.	1. Ieteicams pārskatīt " Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plānu laika posmam līdz 2030. gadam", salāgojot 2.2. pielāgošanās klimata pārmaiņām plāna sadaļā minētās ietekmētās tautsaimniecības jomas ar ES Taksonomijā noteiktajiem sektoriem. 2.Ieteicams pārskatīt Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam, precizējot tautsaimniecības jomas atbilstoši ES Taksonomijā noteiktajiem sektoriem. 3. Nodrošināt regulāru klimata pārmaiņu risku rezultātā visvairāk skarto tautsaimniecības jomu (jeb nozaru) pārskatīšanu un tās aktualitātes noteikšanu situācijai Latvijā, balstoties uz LVĢMC un citu atbildīgo iestāžu un institūciju sniegto informāciju un datiem. Ieteikums apsvērt Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likuma papildināšanu, atsaucoties uz likumā noteikto, ka IeM ar atbildīgajām ministrijām līdz 1.maijam jāsniedz ziņojums par Civilās aizsardzības plāna izpildi, kā arī 5. pantā norādīto risku novērtēšanu. Attiecīgi izvērtējums par	KEM	EM, VARAM, ZM, CSP, LVĢMC, VUGD (IeM), Valsts Kanceleja (Pārresoru koordinācijas centrs), MK	Esošā budžeta ietvaros	• Lai arī pielāgošanās klimata pārmaiņām plānā minētās tautsaimniecības jomas izvēlētas, balstoties uz pētījumiem, kas tika veikti Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) finanšu instrumenta 2009.-2014. gada programmas "Nacionālā klimata politika" iepriekš noteiktā projekta "Priekšlikuma izstrāde Nacionālajai klimata pārmaiņu pielāgošanās stratēģijai, identificējot zinātniskos datus un pasākumus pielāgošanās klimata pārmaiņu nodrošināšanai, kā arī veicot ietekmju un izmaksu novērtējumu", iesaistītajām pusēm pārskatot šīs jomas, viedokļi varētu atšķirties. • Klimata pārmaiņu riskam pieaugot, ietekmētās tautsaimniecības jomas iespējams mainīsies. • Nozaru lobiju pretestība klimata risku novērtējuma veikšanai.	Īstermiņa, piemēram, 2025. gads.

Klimata un enerģētikas ministrija
Pētījums par apdrošināšanas nozares pilnveidošanu klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšanai

Nr.	Rekomendācijas	Atbildīgā institūcija	Iesaistītās puses	Ietekme uz budžetu	Iespējamie riski piedāvāto ieteikumu ieviešanai	Izpildes termiņš
	tautsaimniecības jomu pārskatīšanu un aktualizēšanu var tikt iekļauts minētā likuma prasībās.					
	4. Nepieciešams iesaistītās puses aktīvi iesaistīt esošo normatīvo aktu precizēšanā/ papildināšanā, kā arī darbā pie atbilstošu likumprojektu izstrādes.					
Ievadziņojumā identificēts secinājums: Nepieciešams pārskatīt normatīvajos aktos minētos dabas katastrofu skaidrojumus Latvijā, kā arī ņemt vērā Eiropas Komisijas noteikto par klimata pārmaiņu ietekmes kopējo ietekmes izvērtēšanu.						
2.	1. Ieteicams pilnveidot un pārskatīt Civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas likuma 2.nodaļas 4.pantu, lai noteiktās dabas katastrofu grupas arī iekļautu operatīvu hidrometeoroloģisko apstākļu izmaiņu izraisīto katastrofu nodalījumu, atbilstot ES normatīvajos aktos noteiktajām dabas katastrofu definīcijām un skaidrojumiem.	VUGD (IeM), sadarbojoties ar KEM	EM, VARAM, ZM, CSP, LVĢMC, Valsts Kanceleja (Pārresoru Koordinācijas Centrs), MK	Esošā budžeta ietvaros	• Ņemot vērā, ka definīcija tiktu paplašināta, attiecīgi iespējams tiktu palielināts un mainīts atbildības sadalījums iesaistītajām pusēm, tādējādi ietekmējot arī budžeta pozīciju maiņu (budžeta pārklasifikāciju). • ES noteikto prasību[82] par apdraudējuma līmeni (gan individuālo, gan savstarpējās mijiedarbības) no klimata pārmaiņu ietekmes konteksta izpildes, ņemot vērā iesaistīto pušu daudzumu, var būt laikietilpīgs process. • Dabas katastrofas definīcijas, sniedzot dabas katastrofu terminu vienotu skaidrojumu, iespējama neatbilstība iesaistīto pušu profesionālajai darbībai.	Īstermiņa, piemēram, 2025. gads.
	2. Nepieciešams veikt izmaiņas Civilās aizsardzības plānā atbilstoši veiktajām izmaiņām Civilās aizsardzības likumā. Ieteicams pilnveidot un pārskatīt "Valsts civilās aizsardzības plāna" 1. pielikumu, lai noteiktās dabas katastrofu grupas papildus iekļautu, piemēram, operatīvu hidrometeoroloģisko apstākļu izmaiņu izraisīto katastrofu nodalījumu.					
	3. Ieteicams pārskatīt "Valsts civilās aizsardzības plāna" 1. pielikumā minētās dabas katastrofu definīcijas, sniedzot					

[82] Lēmums - 2013/1313 - LV - EUR-Lex (europa.eu)

Nr.	Rekomendācijas	Atbildīgā institūcija	Iesaistītās puses	Ietekme uz budžetu	Iespējamie riski piedāvāto ieteikumu ieviešanai	Izpildes termiņš
	dabas katastrofu terminu vienotu skaidrojumu.					
	4. Katrā no augstāk minētajiem "Valsts civilās aizsardzības plāna" pielikumiem iekļaut kritērijus, kas balstīti uz datiem, līdzīgi kā Lietuvas Republikā, kur katastrofu dabas parādības tiek definētas normatīvajos aktos, tādējādi nosakot konkrētās dabas katastrofas iestāšanās brīdi.					
	5. Civilās aizsardzības plānā noteikt dabas katastrofu apdraudējuma līmeni (gan individuālo, gan savstarpējās mijiedarbības) arī no klimata pārmaiņu ietekmes konteksta un nodrošināt regulāru tā pārskatīšanu.					
	6. Nepieciešams iesaistītās puses aktīvi iesaistīt esošo normatīvo aktu precizēšanā/ papildināšanā, kā arī darbā pie atbilstošu likumprojektu izstrādes.					
Ievadziņojumā identificēts secinājums: Izvērtēt nepieciešamību izveidot centralizētu procesu klimata pārmaiņas notikumu apzināšanai, datu kvalitātes uzlabošanai dabas katastrofu un klimata pārmaiņu ietekmes risku modelēšanai.						
3.	1. Ieteicams veidot centralizētu dabas katastrofu un klimata pārmaiņu notikumu datu ievākšanu no iesaistītajām pusēm (LVĢMC, CSP, apdrošināšanas nozares pārstāvētajām iestādēm u.c.), uzkrāšanu un analīzi, veidojot vienotu informācijas sistēmu, lai efektīvāk apzinātu dabas katastrofu un klimata pārmaiņu ietekmes	KEM, sadarbojoties ar apdrošināšanas nozares pārstāvētajām iestādēm[84]	VARAM, EM, MK, LVĢMC, LB	Esošā budžeta ietvaros	• Iespējama pretestība no apdrošināšanas nozares pārstāvētajām iestādēm un valsts/ pašvaldību iesaistītajām iestādēm, uztverot centralizētu procesu, kā administratīvu slogu.	Vidēja termiņa, piemēram, 2026. gads.

[84] Apdrošināšanas pakalpojuma sniedzēji, finanšu pakalpojumu uzraugošās iestādes, apdrošināšanas nozares atbilstošās asociācijas

Klimata un enerģētikas ministrija
Pētījums par apdrošināšanas nozares pilnveidošanu klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšanai

Nr.	Rekomendācijas	Atbildīgā institūcija	Iesaistītās puses	Ietekme uz budžetu	Iespējamie riski piedāvāto ieteikumu ieviešanai	Izpildes termiņš
	notikumus, tādējādi arī nodrošinot atbilstību ES nosacījumam [83] par apdraudējuma līmeņa apzināšanu (gan individuālā, gan savstarpējās mijiedarbības līmenī).				• Daudz iesaistīto pušu, salīdzinoši laikietilpīgs process. Pārstāvju skatījumi izveidotajā darba grupā varētu atšķirties, tādējādi ietekmējot veikto darbību efektivitāti • Centralizēta procesa izveides rezultātā varētu būt samazināta pielāgošanās spēja, piemēram, ņemot vērā iesaistīto pušu skaitu. • Informācijas sistēmu savienojamība un tās radītie izaicinājumi. • Šobrīd apdrošinātāji datus apkopo un analizē atšķirīgi- granularitāte (variācija), attiecīgi precizētais datu formāts var radīt papildus izmaksas/ resursus apdrošināšanas sabiedrībām.	
	2. Ieteicams veidot starporganizacionālu darba grupu ar pārstāvjiem no katras no iesaistītajām pusēm, kas nodrošinātu centralizētas pieejas izmantošanu un visu iesaistīto viedokļa izvērtēšanu.					
	3. Nepieciešams veikt izmaiņas Civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas likuma pielikumos, pārskatot dabas katastrofu formulējumus, kā arī iekļaujot klimata pārmaiņu ietekmes pazīmes un to kritērijus. Atbilstoši ieviestajām izmaiņām, pārskatīt atbildīgās valsts iestādes konkrētu dabas katastrofu grupu un klimata pārmaiņas ietekmes uzraudzībai.					
	4. Nepieciešams veikt izmaiņas "Valsts civilās aizsardzības plānā" atbilstoši veiktajām izmaiņām Civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas likuma pielikumos, kā minēts šīs tabulas 3. sadaļas 3. punktā.					
	5. Apdrošināšanas nozarei (katram apdrošinātājam individuāli) nepieciešams attīstīt dabas katastrofu ietekmes datu ievākšanas un to analīzes kapacitāti, lai veiktu atbilstošu klimata pārmaiņu riska modelēšanu.					

[83] Lēmums - 2013/1313 - LV - EUR-Lex (europa.eu)

Klimata un enerģētikas ministrija
Pētījums par apdrošināšanas nozares pilnveidošanu klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšanai

Nr.	Rekomendācijas	Atbildīgā institūcija	Iesaistītās puses	Ietekme uz budžetu	Iespējamie riski piedāvāto ieteikumu ieviešanai	Izpildes termiņš
	Ieteikums apsvērt "Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likuma" prasību vadlīniju izveidi, norādot uz dabas katastrofu un klimata pārmaiņu ietekmes analīzes būtiskumu sabiedrību ikgadējā risku pašnovērtējumā.					
	6. Nepieciešams iesaistītās puses aktīvi iesaistīt esošo normatīvo aktu precizēšanā/ papildināšanā, kā arī darbā pie atbilstošu likumprojektu izstrādes.					
Ievadziņojumā identificēts secinājums: Pamatojoties uz pētījumā veiktās analīzes rezultātiem, nedzīvības apdrošināšanas sabiedrībām būtu nepieciešams pārskatīt dabas katastrofu ietekmes iekļaušanu savas maksātspējas (standarta formula) aprēķinā.						
4.	Ieteicams LB izvērtēt nepieciešamību pārskatīt dabas katastrofu un klimata pārmaiņu ietekmes iekļaušanu nedzīvības apdrošināšanas sabiedrību maksātspējas aprēķinā, balstoties uz ievāktajiem datiem par dabas katastrofām un to ietekmi Latvijā. Gadījumā, ja izvērtējuma rezultātā tiktu konstatēta nepieciešamība par dabas katastrofu aplēšu pārskatīšanu, LB būtu jāinformē EAAPI un jāpārliecinās, ka nedzīvības apdrošināšanas sabiedrību maksātspējas aprēķinā dabas katastrofu risks tiek novērtēts.	LB, sadarbojoties ar apdrošināšanas nozares pārstāvētās iestādēm	EM, apdrošināšanas nozares pārstāvētās iestādes	Esošā budžeta ietvaros	• Dabas katastrofu un klimata pārmaiņu ietekmes apzināšanai uz nedzīvības apdrošināšanas sabiedrību maksātspēju, ņemot vērā, ka pašreiz nedzīvības apdrošināšanas sabiedrības izmanto atšķirīgas pieejas risku un maksātspējas pašu novērtējuma veikšanā (ORSA aprēķins), iespējams kapitāla prasību pieaugums. • Salīdzinoši laikietilpīgs process visām iesaistītajām pusēm.	Iespējams izpildīt pēc tabulas 3. sadaļā norādīto rekomendāciju ieviešanas. Vidēja termiņa piemēram 2027. gads.

Klimata un enerģētikas ministrija
Pētījums par apdrošināšanas nozares pilnveidošanu klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšanai

Nr.	Rekomendācijas	Atbildīgā institūcija	Iesaistītās puses	Ietekme uz budžetu	Iespējamie riski piedāvāto ieteikumu ieviešanai	Izpildes termiņš
Ievadziņojumā identificēts secinājums: VUGD izveidotajā un MK apstiprinātajā dokumentā par iespējamām dabas katastrofām un apdraudējumiem atbildīgās iestādes būtu pārskatāmas atbilstoši augstāk ieteiktajam punktam un veiktajiem precizējumiem par dabas katastrofu terminu precizēšanu.						
5.	Ieteicams pārskatīt atbildīgo iestāžu sarakstu " Valsts civilās aizsardzības plāna" 12.punktā, precizējot atbildīgās iestādes par dabas katastrofām un apdraudējumiem atbilstoši sniegtajam ieteikumam tabulas 2. sadaļā par dabas katastrofu terminu labojumiem.	VUGD (IeM)	VARAM, KEM, MK, LB, apdrošināšanas nozares pārstāvētās iestādes	Esošā budžeta ietvaros	• Potenciālas domstarpības atbildību sadalījuma veiktajās izmaiņās. • Izvērtējot veiktos precizējumus dabas katastrofu terminu labojumos, kas balstīti uz rekomendāciju, kas sniegta tabulas 2. sadaļā, iepriekš noteiktais riska līmenis varētu pieaugt, bet, ņemot vērā, ka tā segums varētu nemainīties, apdrošināšanas sabiedrības ilgtermiņā varētu atteikties vai ierobežot konkrētu risku segšanu. • Apdrošināšanas sabiedrības varētu iebilst pret plašāku dabas katastrofu kategorizāciju, ņemot vērā šī brīža praksi veikt individuālu katras apdrošināšanas sabiedrības novērtējumu katastrofu situāciju gadījumā.	Īstermiņa, piemēram, 2025. gads

Klimata un enerģētikas ministrija
Pētījums par apdrošināšanas nozares pilnveidošanu klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšanai

Nr.	Rekomendācijas	Atbildīgā institūcija	Iesaistītās puses	Ietekme uz budžetu	Iespējamie riski piedāvāto ieteikumu ieviešanai	Izpildes termiņš
Ievadziņojumā identificēts secinājums: Pētījumā ir identificētās nozares Latvijā, kas nespēj nodrošināt pietiekamu pieprasījumu pēc apdrošināšanas pakalpojumiem, tai skaitā klimata pārmaiņu radīto zaudējumu segšanai, attiecīgi apdrošināšanas pakalpojuma sniedzēju piedāvājumam ir ierobežojumi (riska segumam neveidojās nepieciešamais apjoms diversifikācijai).						
6.	Iesakām turpināt ZM uzsākto darbu pie risku pārvaldības ieviešanas lauksaimniecības tautsaimniecības nozarei un atbilstošo risku mazināšanas rīku apzināšanas kā iespējamos risinājumus šobrīd vāji vai vispār neapdrošinātu nozaru iesaistīšanos riska nosegšanā, veicinot gan apdrošināmo, gan apdrošināšanas sabiedrību iesaisti.	ZM	EM, VARAM, KEM, FM, apdrošināšanas nozares pārstāvētās iestādes	Esošā budžeta ietvaros	• Zema pieprasīja dēļ, apdrošināšanas sabiedrību nevēlēšanās iesaistīties Latvijā identificēto klimata riskam pakļauto tautsaimniecības nozaru apdrošināšanā. • Pieredzes trūkums iesaistītajām pusēm šādu instrumentu izmantošanā.	Īstermiņa piemēram 2025. gads.
Ievadziņojumā identificēts secinājums: Nepieciešams izveidot procesu, kas dažādus jau notikušus dabas katastrofas notikumus izvērtētu klimata pārmaiņu ietekmes atbilstībai un sniegt šo informāciju iesaistītajām pusēm (tai skaitā, apdrošināšanas sabiedrībām un apdrošināšanas sabiedrību filiālēm Latvijā).						
7.	1.Nepieciešams veidot centralizētu jau esošo datu analīzes procedūru un sistēmu, lai varētu veikt klimata pārmaiņu risku novērtējumu. 2.Ieteicams izstrādāt sistēmu, kā nodot vēsturiskos dabas katastrofu un klimata pārmaiņu datus un veiktās analīzes rezultātus apdrošināšanas sabiedrībām un citām iesaistītajām pusēm.	LVĢMC	VARAM, KEM, VUGD (IeM), apdrošināšanas nozares pārstāvētās iestādes	Ietekme uz budžetu pašreiz nav konstatēta esošā budžeta ietvaros.	• Pārlieku liela procesa centralizēšana varētu veicināt smagnēju, neefektīvu datu analīzi un pretestību no apdrošināšanas sabiedrībām attiecībā uz procedūru ievērošanu. • Salīdzinoši laikietilpīgs process.	Vidēja termiņa piemēram 2027. gads.

Nr.	Rekomendācijas	Atbildīgā institūcija	Iesaistītās puses	Ietekme uz budžetu	Iespējamie riski piedāvāto ieteikumu ieviešanai	Izpildes termiņš
	3. Apdrošināšanas sabiedrībām ieteicams pārskatīt esošos datus par apdrošināšanas gadījumu zaudējumiem, kur riska iestāšanās cēlonis ir dabas katastrofa un ar atbalstu no iesaistītajām pusēm tos izvērtēt klimata pārmaiņu ietekmes atbilstībai, tādējādi identificējot klimata pārmaiņu ietekmi.				• Centralizētas sistēmas izveides rezultātā iesaistītajām pusēm (piemēram, apdrošināšanas nozares pārstāvētajām iestādēm) varētu būt samazināta pielāgošanās spēja. • Pieredzes trūkums iesaistītajām pusēm izveidotās sistēmas izmantošanā. • Datu dublēšanās.	
Ievadziņojumā identificēts secinājums: ES Taksonomijas regulā un to skaidrojošajos dokumentos tiek norādīti tautsaimniecības nozaru NACE kodi, kurus iesakām izmantot, lai izveidotu nepieciešamo kartējumu no ES taksonomijas sektoriem uz Latvijas tautsaimniecības nozaru iedalījumu.						
8	Ieteicams pārskatīt normatīvos aktus, piemēram izveidojot "Vides aizsardzības likums" pielikumu, iekļaujot NACE kodus kā Latvijas tautsaimniecības nozaru klasificējumu, veidojot saikni ar ES Taksonomijas regulā norādītajiem sektoriem.	EM, VARAM, KEM **balstoties uz likumu, kurā, ņemot vērā iesaistīto pušu vienošanos, tiek veiktas šādas izmaiņas, var tikt iesaistītas papildus institūcijas*	EM, FM, VARAM, KEM, MK	Esošā budžeta ietvaros	• Ņemot vērā, ka NACE kodu sistēma ir salīdzinoši vispārīga, tā varētu neatbilst visām iesaistītajām pusēm. • Pieredzes un zināšanu trūkums iesaistītajam pusēm NACE kodu izmantošanā. • Ņemot vērā nozaru attīstību, NACE kodu sistēmu būtu nepieciešams regulāri atjaunot, tādējādi nodrošinot, ka tā atbilst tā brīža situācijas apstākļiem.	Vidēja termiņa piemēram 2026. gads.

Klimata un enerģētikas ministrija
Pētījums par apdrošināšanas nozares pilnveidošanu klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšanai

Nr.	Rekomendācijas	Atbildīgā institūcija	Iesaistītās puses	Ietekme uz budžetu	Iespējamie riski piedāvāto ieteikumu ieviešanai	Izpildes termiņš
Ievadziņojumā identificēts secinājums: Apdrošināšanas eksperti pētījuma intervijās norādījuši, ka nepieciešams izveidot ārējo normatīvo aktu (valsts līmenī) vai izstrādāt vadlīnijas, lai noteiktu "Nenodarīt būtisku kaitējumu" principa ieviešanu.						
9.	1. Nepieciešamas izmaiņas Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likumā, iekļaujot ES Taksonomijas prasības par "Nenodarīt būtisku kaitējumu" principa ievērošanu. 2. Apdrošināšanas sabiedrībām ir ieteicams veikt proaktīvu "Nenodarīt būtisku kaitējumu" principa ieviešanu savā darbībā un Latvijas Bankai nodrošināt tā īstenošanas uzraudzību.	LB	VARAM, KEM, EM, MK, LVĢMC, apdrošināšanas nozares pārstāvētās iestādes	Esošā budžeta ietvaros	• Pieredzes un zināšanu trūkums iesaistītajām pusēm par "Nenodarīt būtisku kaitējumu" principa prasībām un to ieviešanu praksē. • Salīdzinoši laikietilpīgs process. • Ja "nenodarīt būtisku kaitējumu" prasība tiktu ieviesta kā obligāta un saistoša apdrošinātājiem, var rasties riska seguma nepietiekamība.	Vidēja termiņa piemēram 2027. gads.
Starpziņojumā identificēts secinājums: Lai līdzsvarotu dabas katastrofu radīto zaudējumu segšanu starp valsti, pašvaldībām un privātajām apdrošināšanas sabiedrībām, PPP sistēma būtu apsverama kā atbilstošs rīks.						
10.	1. Atbildīgajām valsts institūcijām ar apdrošināšanas nozares pārstāvētām iestādēm nepieciešams apzināt dabas katastrofu zaudējumu esošo kompensāciju sistēmu, identificējot iespējamo dubulto finansējumu. 2. Atbildīgajām valsts institūcijām ar apdrošināšanas nozares pārstāvētām iestādēm nepieciešams vienoties par PPP sistēmas ieviešanu un/ vai obligātās apdrošināšanas prasību izveidi/ ieviešanu konkrētam dabas riskam vai risku kopumam.	FM	VARAM, KEM, EM, MK, apdrošināšanas nozares pārstāvētās iestādes, ZM, LVĢMC, LB	Esošā budžeta ietvaros, kā arī atbilstoši ieteikumā minētās darba grupas rezultātiem – iespējams papildus nepieciešams finansējums (piemēram, valsts iesaistei PPP sistēmā)	• Iespējama pretestība no apdrošināšanas nozares pārstāvētām iestādēm un valsts/ pašvaldību iestādēm, uztverot PPP sistēmu, kā papildus administratīvu slogu. • Sakārtojot kompensāciju izmaksu sistēmu, īsterminā un ilgterminā būtu ieguvums valsts un/ vai pašvaldību budžetā. • Finansiālā iesaiste no apdrošinātāju puses norāda uz	Ilgtermiņa piemēram 2030.gads

Klimata un enerģētikas ministrija
Pētījums par apdrošināšanas nozares pilnveidošanu klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšanai

Nr.	Rekomendācijas	Atbildīgā institūcija	Iesaistītās puses	Ietekme uz budžetu	Iespējamie riski piedāvāto ieteikumu ieviešanai	Izpildes termiņš
	Darba grupas izveide ar uzdevumu/ mērķi PPP sistēmas izveides nepieciešamība, prioritātes un citi atbilstošie jautājumi				jautājumu par šādas sistēmas nepieciešamību- varētu tikt apšaubīta nepieciešamība, ņemot vērā, ka tas ir ilgtermiņa risinājums un ka pašreiz, piemēram, Latvijā vēl nav tik nozīmīgi zaudējumi no klimata pārmaiņām. • Ņemot vērā dažādu institūciju un iestāžu iesaisti, nepieciešams rast kompromisu starp iestādēm, kas varētu būt sarežģīti privātā un publiska sektora dažādo mērķu dēļ. • Gadījumā, ja savlaicīgi netiktu izveidota atbilstoša PPP sistēma, apdrošināšanas pakalpojuma pieejamība var tikt būtiski ierobežota, pastiprinoties dabas katastrofu un klimata pārmaiņu ietekmei	
	3. Ieteicams veikt izmaiņas normatīvajos aktos, piemēram, Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likumā, lai tajā iekļautu nosacījumus PPP sistēmas ieviešanai.					
	4. Nepieciešams noteikt atbildīgās institūcijas un sadalīt pienākumus, nosakot, kas koordinētu gan sistēmas ieviešanu, gan arī uzraudzītu tās operatīvo darbību.					
	5. Pašreiz tiek īstenota valsts iesaiste (MK noteikumi), piemēram, sausuma zaudējumu segšanā, bet līdzekļi tiek ņemti no budžeta neparedzētiem gadījumiem, tādēļ būtu jāizvērtē budžeta sadalījums, paredzot attiecīgu budžeta daļu PPP sistēmas ieviešanai.					

Avots: KPMG veidots apkopojums

KPMG izstrādātās vadlīnijas (skatīt tabulā Nr. 14.) atspoguļotas shematiski attēlā Nr. 38, norādot sniegto rekomendāciju savstarpējo sasaisti un to ieviešanas secību.

Attēls Nr. 38: Sniegto rekomendāciju savstarpējā sasaiste un to ieviešanas secība

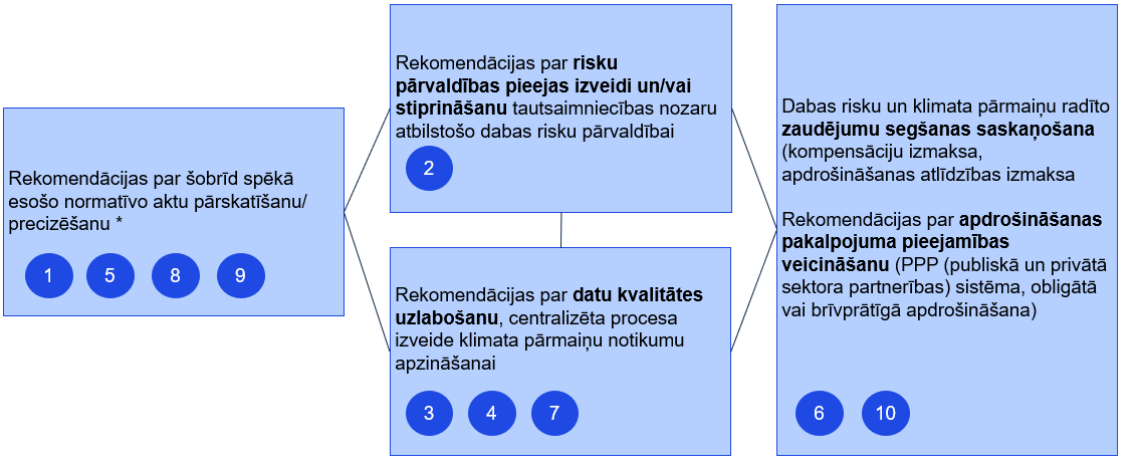

1	Nepieciešams pārskatīt Latvijas politikas plānošanas dokumentos minētās tautsaimniecības nozares, kas visvairāk skartas saistībā ar klimata pārmaiņu riskiem, kā arī tās noteikt atbilstoši ES Taksonomijas regulā noteiktajiem sektoriem.
2	Nepieciešams pārskatīt normatīvajos aktos minētos dabas katastrofu skaidrojumus Latvijā, kā arī ņemt vērā Eiropas Komisijas noteikto par klimata pārmaiņu ietekmes kopējo ietekmes izvērtēšanu
3	Izvērtēt nepieciešamību izveidot centralizētu procesu klimata pārmaiņas notikumu apzināšanai, datu kvalitātes uzlabošanai dabas katastrofu un klimata pārmaiņu ietekmes riska modelēšanai
4	Pamatojoties uz veikto pārbaužu rezultātiem, nedzīvības apdrošināšanas sabiedrībām būtu nepieciešams pārskatīt dabas katastrofu ietekmes iekļaušanu savas maksātspējas (standarta formula) aprēķinā.
5	VUGD izveidotajā un MK apstiprinātajā dokumentā par iespējamām dabas katastrofām un apdraudējumiem atbildīgās iestādes būtu pārskatāmas atbilstoši augstāk ieteiktajam punktam un veiktajiem precizējumiem par dabas katastrofu terminu precizēšanu
6	Svarīgi uzsvērt, ka šobrīd identificētās nozares Latvijā nespēj nodrošināt pietiekamu pieprasījumu pēc apdrošināšanas pakalpojumiem, tai skaitā klimata pārmaiņu radīto zaudējumu segšanai, attiecīgi apdrošināšanas pakalpojuma sniedzēju piedāvājumam ir ierobežojumi (riska segumam neveidojās nepieciešamais apjoms diversifikācijai).
7	Nepieciešams izveidot procesu, kas dažādus jau notikušus dabas katastrofas notikumus izvērtētu klimata pārmaiņu ietekmes atbilstībai un sniegt šo informāciju iesaistītajām pusēm (tai skaitā, apdrošināšanas sabiedrībām un apdrošināšanas sabiedrību filiālēm Latvijā).
8	ES Taksonomijas regulā un to skaidrojošajos dokumentos tiek norādīti tautsaimniecības nozaru NACE kodi, kurus iesakām izmantot, lai izveidotu nepieciešamo kartējumu no ES taksonomijas sektoriem uz Latvijas tautsaimniecības nozaru iedalījumu
9	Apdrošināšanas eksperti pētījuma intervijās norādījuši, ka nepieciešams izveidot ārējo normatīvo aktu (valsts līmenī), lai iesaistītās puses būtu informētas par "Nenodarīt būtisku kaitējumu" principa ieviešanas prasībām.
10	Lai līdzsvarotu dabas katastrofu radīto zaudējumu segšanu starp valsti, pašvaldībām un privātajām apdrošināšanas sabiedrībām, PPP sistēma būtu apsverama kā atbilstošs rīks.

Avots: KPMG izveidots apkopojums

Papildus norādām, ka, veicot šobrīd esošo normatīvo aktu pārskatīšanu un/ vai precizēšanu, augstāk uzrādītās rekomendācijas daļēji var tikt realizētas caur atbilstošo normu iekļaušanu likumprojektā "Klimata likums" (21-TA-62).

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Pielikums Nr. 1: Informācijas avotu saraksts

Informācijas avoti_ievadziņojums.x

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Pielikums Nr. 2: Interviju saraksts

Nr.	Datums	Pārstāvētā organizācija/ uzņēmums	Intervijā pārrunātās tēmas
1.	12.01.2024	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, VSA	Tautsaimniecības nozares, kurām ir būtiskākā ietekme no klimata pārmaiņām Klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšana - apdrošināšana
2.	15.01.2024.	Latvijas Apdrošināšanas Asociācija	Apdrošināšanas produktu pieejamība – tautsaimniecības nozares, kurām nav pieejams apdrošināšanas pakalpojums (tai skaitā segums pret klimata izmaiņu radītiem iespējamiem zaudējumiem); Risku kategorijas (NAT CAT un klimata izmaiņas) Nenodarīt būtisku kaitējumu principa piemērošana praksē
3.	17.01.2024.	BTA Baltic Insurance Company, AAS	Anketa – pārskatīta/ sniegti papildus skaidrojumi, ja nepieciešami anketas aizpildīšanai; Apdrošināšanas produktu pieejamība – tautsaimniecības nozares, kurām nav pieejams apdrošināšanas pakalpojums (tai skaitā segums pret klimata izmaiņu radītiem iespējamiem zaudējumiem); Risku kategorijas (NAT CAT un klimata izmaiņas) Nenodarīt būtisku kaitējumu principa piemērošana praksē
4.	18.01.2024.	Swedbank P&C Insurance AS Latvijas filiāle	Anketa – pārskatīta/ sniegti papildus skaidrojumi, ja nepieciešami anketas aizpildīšanai; Apdrošināšanas produktu pieejamība – tautsaimniecības nozares, kurām nav pieejams apdrošināšanas pakalpojums (tai skaitā segums pret klimata izmaiņu radītiem iespējamiem zaudējumiem); Risku kategorijas (NAT CAT un klimata izmaiņas) Nenodarīt būtisku kaitējumu principa piemērošana praksē
5.	19.01.2024.	Latvijas Banka	Klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšana - apdrošināšanas produktu pieejamība/ datu pieejamība; Tautsaimniecības nozares, kurām ir būtiskākā ietekme no klimata pārmaiņām; Atbilstošo likumdošanas aktu nepieciešamās/ gaidāmās izmaiņas
6.	22.01.2024.	Gjensidige, Akcine draudimo bendrove Latvijas filiāle	Anketa – pārskatīta/ sniegti papildus skaidrojumi, ja nepieciešami anketas aizpildīšanai; Apdrošināšanas produktu pieejamība – tautsaimniecības nozares, kurām nav pieejams apdrošināšanas pakalpojums (tai skaitā segums pret klimata izmaiņu radītiem iespējamiem zaudējumiem); Risku kategorijas (NAT CAT un klimata izmaiņas)
7.	29.01.2024.	Zemkopības ministrija (ZM) Lauku attīstības atbalsta departamenta Valsts	Tautsaimniecības nozares, kurām ir būtiskākā ietekme no klimata pārmaiņām Klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšana - apdrošināšana

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Nr.	Datums	Pārstāvētā organizācija/ uzņēmums	Intervijā pārrunātās tēmas
		atbalsta plānošanas nodaļa	
8.	01.02.2024.	SIA “AgriCulture”	Tautsaimniecības nozares, kurām ir būtiskākā ietekme no klimata pārmaiņām Klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšana - apdrošināšana
9.	02.02.2024.	Balta AAS	Anketa – pārskatīta/ sniegti papildus skaidrojumi, ja nepieciešami anketas aizpildīšanai; Apdrošināšanas produktu pieejamība – tautsaimniecības nozares, kurām nav pieejams apdrošināšanas pakalpojums (tai skaitā segums pret klimata izmaiņu radītiem iespējamiem zaudējumiem); Risku kategorijas (NAT CAT un klimata izmaiņas) Nenodarīt būtisku kaitējumu principa piemērošana praksē
10.	02.02.2024.	Balcia Insurance SE	Anketa – pārskatīta/ sniegti papildus skaidrojumi, ja nepieciešami anketas aizpildīšanai; Apdrošināšanas produktu pieejamība – tautsaimniecības nozares, kurām nav pieejams apdrošināšanas pakalpojums (tai skaitā segums pret klimata izmaiņu radītiem iespējamiem zaudējumiem); Risku kategorijas (NAT CAT un klimata izmaiņas) Nenodarīt būtisku kaitējumu principa piemērošana praksē

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Pielikums Nr. 3: KPMG pieeja pētījumam (atbilstoši KPMG iesniegtajai informācijai iepirkuma dokumentācijā)

Darba uzdevums	Veiktās darba metodes	Darba izpildes organizācijas apraksts
1. Novērtējums un analīze pašreizējai apdrošināšanā izmantotajai praksei Latvijā.	• Avotu un citas publiski pieejamas informācijas analīze; • Latvijas Bankas tiesību aktu sarakstu izpēte apdrošināšanas nozarē; • Argumentētu pamatojumu sagatavošana papildus avotu izmantošanai (ja nepieciešams); • Diskusija ar Latvijas Banku un Apdrošināšanas asociāciju; • Latvijas Bankas apdrošināšanas tirgus dalībnieku izpēte; • Intervijas ar apdrošināšanas nozares dalībniekiem; • Apdrošināšanas nozares dalībnieku analīze.	Procesa organizācijas apraksts: Atbilstoši projekta apjomam, darba uzdevuma ietvaros, KPMG veica tādu politikas dokumentu, noteikumu un administratīvo procedūru novērtēšanu, kas reglamentē apdrošināšanas praksi Latvijā saistībā ar klimata pārmaiņu riskiem, tostarp dabas katastrofām, ārkārtējiem laikapstākļiem un plūdiem, privātpersonām, uzņēmumiem, valsts iestādēm un tautsaimniecības nozarēm. KPMG novērtēšanai izmantoja avotus no tehniskajā specifikācijā norādītā indikatīvā informācijas avotu saraksta, lai paplašinātu izmantoto avotu sarakstu KPMG papildus izpētīja Latvijas Bankas tiesību aktu sarakstu apdrošināšanas nozarē, kā arī organizēs diskusiju ar Latvijas Banku un Apdrošināšanas asociāciju par avotiem, kurus papildus nepieciešams ņemt vērā apdrošināšanas praksē saistībā ar klimata pārmaiņu riskiem. Gadījumā, ja izmantoto avotu saraksts tika papildināts KPMG bija jāveic papildinājumu izmantotajam avotu sarakstam, kā arī nodrošināt argumentētu pamatojumu avota izmantošanai pētījumā. Indikatīvā informācijas avotu saraksta un citas publiski pieejamas informācijas, kas regulē apdrošināšanas nozari, analīze un novērtējums ir pamata izpētes metode esošās situācijas apzināšanai Latvijā. KPMG veica apdrošināšanas nozares dokumentu, iniciatīvu, normatīvo regulējumu un rīku novērtējumu un analīzi veica nodalot to četrās sekojošās daļās: iedzīvotāji, komersanti, valsts iestādes un pašvaldības iestādes un tautsaimniecības nozares. KPMG veica Latvijas Bankas apdrošināšanas tirgus dalībnieku izpēti, lai identificētu Latvijas apdrošināšanas nozares dalībniekus. KPMG veica tirgus izpēti un apzināja apdrošināšanas nozares dalībniekus, lai noskaidrotu kādus pakalpojumus, kas saistīti ar klimata pārmaiņu radīto risku, tie sniedz.

Klimata un enerģētikas ministrija
Pētījums par apdrošināšanas nozares pilnveidošanu klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšanai

Darba uzdevums	Veiktās darba metodes	Darba izpildes organizācijas apraksts
2. Latvijas tautsaimniecības nozaru, kurās pašlaik tiek piedāvāti apdrošināšanas pakalpojumi pret klimata pārmaiņu un/vai laikapstākļu radītiem riskiem, izpēte un analīze	• NACE klasifikatora analīze; • Intervijas ar apdrošināšanas nozares dalībniekiem; • Tautsaimniecības nozaru novērtējums, attiecībā uz ietekmi ko rada klimata pārmaiņu un laikapstākļu radīti riski; • Tautsaimniecības nozaru definēšana, kurās nepieciešams ieviest vai pilnveidot apdrošināšanas pakalpojumus klimata pārmaiņu un laikapstākļu radītiem riskiem.	Procesa organizācijas apraksts: Atbilstoši projekta apjomam, darba uzdevuma ietvaros, KPMG apkopoja Latvijas tautsaimniecības nozares, kurās pašlaik tiek piedāvāti apdrošināšanas pakalpojumi pret klimata pārmaiņu un/vai laikapstākļu radītiem riskiem, veicot NACE klasifikatora analīzi. KPMG organizēja intervijas ar apdrošināšanas nozares dalībniekiem, lai noskaidrotu kurās tautsaimniecības nozarēs Latvijā tiek piedāvāti apdrošināšanas pakalpojumi klimata pārmaiņu un laikapstākļu radītiem riskiem. Papildus, tautsaimniecības nozarēm, kurās Latvijā šobrīd netiek piedāvāti apdrošināšanas pakalpojumi klimata pārmaiņu un laikapstākļu radītiem riskiem, KPMG veica novērtējumu, par klimata pārmaiņu un laikapstākļu risku ietekmi uz to darbību. Novērtējuma rezultātā, identificētās tautsaimniecības nozares, kuru darbību spēj ietekmēt klimata pārmaiņu un laikapstākļu radīti riski, KPMG definēja kā tautsaimniecības nozares, kurās nepieciešams ieviest vai pilnveidot apdrošināšanas pakalpojumus klimata pārmaiņu un laikapstākļu radītiem riskiem.

Klimata un enerģētikas ministrija
Pētījums par apdrošināšanas nozares pilnveidošanu klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšanai

Darba uzdevums	Veiktās darba metodes	Darba izpildes organizācijas apraksts
3. Apdrošināšanas nozares dalībnieku aptauja vai intervijas.	• Apdrošināšanas nozares dalībnieku aptauja vai apdrošināšanas nozares ekspertu intervijas; • Apdrošināšanas nozares dalībnieku sniegto datu analīze vai apdrošināšanas ekspertu interviju novērtējums un analīze.	Procesa organizācijas apraksts: KPMG izveidoja aptauju apdrošināšanas nozares dalībniekiem, ar mērķi iegūt informāciju par klimata pārmaiņu risku radīto zaudējumu apmēru reģionālā līmenī pa tautsaimniecības nozarēm, sekojošās dimensijās – iedalījums pa apdrošināšanas ņēmēju veidiem, apdrošināšanas objekti, apdrošināšanas prēmiju apmēri, notikušie apdrošināšanas gadījumi, kompensācijas principi un izmaksāto apdrošināšanas atlīdzību apmēri, klimata pārmaiņu risku radītie zaudējumi un to apmēri, kā arī noraidīto apdrošināšanas iemeslus un apjomu. KPMG veica 8 apdrošināšanas nozares dalībnieku aptauju par klimata pārmaiņu radīto risku apdrošināšanas datu pieejamību. Gadījumā, ja apdrošināšanas dati būs pieejami, KPMG veiks apdrošināšanas pakalpojumu analīzi tautsaimniecības nozarēs, sekojošās dimensijās – apdrošināšanas ņēmēji, apdrošināšanas objekti, noteiktie apdrošināšanas prēmiju apmēri, notikušie apdrošināšanas gadījumi, klimata pārmaiņu risku radītie zaudējumi un to apmēri. Gadījumā, ja apdrošināšanas dati nebūs pieejami, KPMG veiks 10 padziļinātās ekspertu intervijas, gūstot informāciju par apdrošināšanas nozares dalībnieku sniegtajiem apdrošināšanas pakalpojumiem klimata pārmaiņu un laikapstākļu radītiem riskiem. Pirms interviju procesa KPMG sagatavoja interviju struktūru.

Klimata un enerģētikas ministrija
Pētījums par apdrošināšanas nozares pilnveidošanu klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšanai

Darba uzdevums	Veiktās darba metodes	Darba izpildes organizācijas apraksts
4. Novērtējums un analīze pašreizējai apdrošināšanā izmantotajai praksei starptautiskā un Eiropas Savienības līmenī.	• Avotu un citas publiski pieejamas informācijas analīze; • Diskusija ar Latvijas Banku un Apdrošināšanas asociāciju; • Argumentētu pamatojumu sagatavošana papildus avotu izmantošanai (ja nepieciešams).	Procesa organizācijas apraksts: Atbilstoši projekta apjomam, darba uzdevuma ietvaros, KPMG veica tiesību aktu, ziņojumu, vadlīniju, pētījumu un citu publiski pieejamu informācijas avotu novērtēšanu, kas reglamentē starptautisko un Eiropas Savienības apdrošināšanas praksi saistībā ar klimata pārmaiņu riskiem, tostarp dabas katastrofām, ārkārtējiem laikapstākļiem un plūdiem, privātpersonām, uzņēmumiem, valsts iestādēm un tautsaimniecības nozarēm. Atbilstoši projekta apjomam, darba uzdevuma ietvaros, KPMG veica tādu starptautisku un Eiropas līmeņa tiesību aktu, ziņojumu, vadlīniju, pētījumu un citu publiski pieejamu informācijas avotu novērtēšanu, kas reglamentē starptautisko un Eiropas līmeņa apdrošināšanas praksi saistībā ar klimata pārmaiņu riskiem, tostarp dabas katastrofām, ārkārtējiem laikapstākļiem un plūdiem, privātpersonām, uzņēmumiem, valsts iestādēm un tautsaimniecības nozarēm. KPMG novērtēšanai izmantoja avotus no tehniskajā specifikācijā norādītā indikatīvā informācijas avotu saraksta, lai paplašinātu izmantoto avotu sarakstu KPMG papildus organizēja diskusiju ar Latvijas Banku un Apdrošināšanas asociāciju, lai diskutētu par avotiem, kurus papildus nepieciešams ņemt vērā apdrošināšanas praksē saistībā ar klimata pārmaiņu riskiem. Gadījumā, ja izmantoto avotu saraksts tika papildināts KPMG veica papildinājumu izmantotajam avotu sarakstam, kā arī nodrošināja argumentētu pamatojumu avota izmantošanai pētījumā. Indikatīvā informācijas avotu saraksta un citas publiski pieejamas informācijas, kas regulē apdrošināšanas nozari, analīze un novērtējums bija pamata izpētes metode esošās situācijas apzināšanai starptautiskā un Eiropas Savienības līmenī. KPMG piedāvāja apdrošināšanas nozares dokumentu, iniciatīvu, normatīvo regulējumu un rīku novērtējumu un analīzi veikt nodalot to četrās sekojošās daļās: iedzīvotāji, komersanti, valsts iestādes un pašvaldības iestādes un tautsaimniecības nozares.

Klimata un enerģētikas ministrija
Pētījums par apdrošināšanas nozares pilnveidošanu klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšanai

Darba uzdevums	Veiktās darba metodes	Darba izpildes organizācijas apraksts
5. Principa nenodarīt būtisku kaitējumu" (Do No Significant Harm) ievērošanas novērtējums un analīze.	• Avotu un citas publiski pieejamas informācijas analīze • Diskusija ar Latvijas Banku un Apdrošināšanas asociāciju • Rekomendācijas piedāvāto apdrošināšanas pakalpojumu pilnveidošanai	Procesa organizācijas apraksts: Atbilstoši projekta apjomam, darba uzdevuma ietvaros, KPMG veica principa "nenodarīt būtisku kaitējumu" (Do No Significant Harm) ievērošanas novērtējumu un analīzi apdrošināšanas nozares regulējumā: • Izmantojot atsauces uz Eiropas Komisijas izstrādātajiem dokumentiem/ priekšlikumiem par principa «nenodarīt būtisku kaitējumu" (Do No Significant Harm) ietekmi uz videsmērķiem un apdrošināšanas jomas mijiedarbību – neatbalstot vai neveicot saimnieciskas darbības, kas nodara būtisku kaitējumu kādam no vides mērķiem. • KPMG veica diskusiju ar Latvijas Banku (iepriekš Finanšu un kapitāla tirgus komisiju, turpmāk - FKTK) un Latvijas Apdrošinātāju asociāciju par FKTK izstrādāto Latvijas finanšu sektora ilgtspējas ceļakarti un principus «nenodarīt būtisku kaitējumu ievērošanu». • KPMG izveidoja Eiropas Aktuāru asociācijas publiski pieejamo informāciju par Ilgtspējas aspektiem, tai skaitā par klimata risku un par principa «nenodarīt būtisku kaitējumu" (Do No Significant Harm) noteikšanu. Darba uzdevuma rezultātā tika izveidots apkopojums par apdrošināšanas nozares regulējuma novērtējuma un analīzes iegūtajiem konstatējumiem.

Pielikums Nr. 4: Anketa

Anketas jautājumi.xlsx

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Pielikums Nr. 5: Konferences un semināri

Nr.	Datums	Konference vai seminārs
1.	30.01.2024.	Starptautiskas konferences "Veiksmīga laikapstākļu un klimata pārmaiņu pārvaldība lauksaimniecībā" apmeklējums, kas pulcēja ap 250 Latvijas lauksaimnieku, apdrošinātāju, valsts pārvaldes pārstāvju un citus interesentus. Konferences ieraksts pieejams: https://ej.uz/video_klimata_pārmaiņu_konference_2024_lv
2.	29.02.2024.	Klimata un enerģētikas ministrijas organizētais **ekspertu seminārs** "Apdrošināšanas nozares pilnveidošana klimata pārmaiņu radīto zaudējumu mazināšanai" Seminārā sniegtās prezentācijas ir pieejamas: https://klimatam.lv/norvegijas-grantu-projekts/publikacijas/prezentacijas-un-infografikas/
3.	21.03.2024.	Klimata un enerģētikas ministrijas Klimata un enerģētikas ministrijas organizētā Norvēģijas grantu projekta "Klimata pārmaiņu politikas integrācija nozaru un reģionālajā politikā" **noslēguma konference** Konferences materiāli ir pieejami: https://klimatam.lv/norvegijas-grantu-projekts/publikacijas/prezentacijas-un-infografikas/ Konferences ieraksts pieejams: https://klimatam.lv/norvegijas-grantu-projekts/publikacijas/video-materiali/.

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks

Klimata un enerģētikas ministrija
Pētījums par apdrošināšanas nozares pilnveidošanu klimata pārmaiņu ietekmē radīto zaudējumu mazināšanai

www.kpmg.com/lv

© 2024 KPMG Baltics SIA, Latvijā reģistrēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību un KPMG neatkarīgu dalībfirmu, kuras saistītas ar Apvienotajā Karalistē reģistrētu privātu garantiju sabiedrību "KPMG International Limited", globālās organizācijas dalībfirma. Visas tiesības aizsargātas.

Šajā dokumentā apkopotā informācija ir vispārīga un nav paredzēta kādas konkrētas fiziskas vai juridiskas personas situācijas apskatam. Lai arī mūsu mērķis ir sniegt precīzu un savlaicīgu informāciju, nav iespējams garantēt, ka informācijas saņemšanas brīdī tā vēl arvien būs precīza vai ka tā būs precīza nākotnē. Nevienam savā rīcībā nevajadzētu paļauties uz šo informāciju bez atbilstošas profesionālas konsultācijas, rūpīgi izpētot konkrēto situāciju.

KPMG nosaukums un logo ir preču zīmes, kuras KPMG globālās organizācijas neatkarīgās dalībfirmas izmanto saskaņā ar licences noteikumiem.

© 2024 KPMG Baltics SIA. Visas tiesības aizsargātas.
Dokumenta klasifikācija: publisks